

Indvandrere i Danmark

2016

Indvandrere i Danmark 2016

Indvandrere i Danmark 2016

Udgivet af Danmarks Statistik

November 2016

Foto: Signelements

Pdf-udgave:

Kan hentes gratis på www.dst.dk/publ/indvandreroidk

ISBN 978-87-501-2236-4

ISSN 1902-8954

Adresser:

Danmarks Statistik

Sejrgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

E-mail: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring:

- » Gentagelse
- Nul
- 0 } Mindre end en halv af den anvendte enhed
- 0,0 }
- Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- .. Oplysning for usikker til at angives
- ... Oplysning foreligger ikke
- * Foreløbige anslåede tal
- Databrud i en tidsserie. Oplysninger fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige
- // Databrud i diagrammer
- i.sk. Ikke sæsonkorrigeret
- sk. Sæsonkorrigeret
- r Reviderede tal

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.

© Danmarks Statistik 2016

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Forord

Indvandrere og efterkommere og deres integration i samfundet har stor almen interesse. I denne bog, som er den tiende udgave af årspublikationen Indvandrere i Danmark, samler Danmarks Statistik oplysninger om indvandreres deltagelse på forskellige samfundsområder for at give et bredt billede af indvandreres og efterkommeres stilling i det danske samfund. Der er relativt store forskelle mellem indvandrere og efterkommere og personer af dansk oprindelse på de belyste områder. Der er også store forskelle på, hvordan indvandrergrupper fra forskellige lande klarer sig i det danske samfund.

Dette års publikation er udvidet med et komparativt kapitel, der sammenligner udlandsfødte i Danmark, Norge og Sverige. I et komparativt perspektiv med fokus på integration er de skandinaviske lande unikke, idet landene besidder en række fællestræk med hensyn til politisk struktur, adgang til velfærd og regulering af arbejdsmarkedet.

Kapitlet er opdelt i to overordnede afsnit. I første afsnit rettes fokus det historiske immigrationsmønster og befolkningssammensætningen i de skandinaviske lande. I andet afsnit belyses tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte i de enkelte lande, hvor der blandt andet sættes fokus på underbeskæftigelsen målt i antal personer.

Hvis man ønsker at sammenligne beskæftigelsen blandt udlandsfødte på tværs af forskellige lande, er det vigtigt at holde sig for øje, at der er tale om meget sammensatte grupper. Dette års komparative kapitel vil derfor blive fulgt op af en særskilt analyse, der udgives i forlængelse af denne publikation, der vil gå i dybden med sammensætningsproblemerne. Analysen vil være tilgængelig på Danmarks Statistiks hjemmeside medio december under www.dst.dk/analyser.

Publikationen er udarbejdet i Danmarks Statistik, kontoret for Befolkning og Uddannelse, af Jens Bjerre, Lisbeth Lavrsen, Dorthe Larsen, Annemette Lindhardt Olsen og Pernille Stender. Arbejdet har været fulgt af en følgegruppe med medarbejdere fra Danmarks Statistik samt Vibeke Jakobsen, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Danmarks Statistik, november 2016

Jørgen Elmeskov, rigsstatistiker

Henrik Bang, kontorchef

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	7
1. Befolkning	11
1.1. Herkomst.....	11
1.2. Indvandrernes alder og oprindelsesland	13
1.3. Efterkommernes alder og oprindelsesland	15
1.4. Hvor bor indvandrerne og efterkommerne?.....	16
1.5. Fertilitet	20
1.6. Opholdsgrundlag.....	22
1.7. Befolkningsfremskrivning	24
1.8. Børn af efterkommere	26
2. Arbejdsmarked	31
2.1. Beskæftigelsesfrekvenser på de enkelte alderstrin	31
2.2. Beskæftigelsesudvikling	33
2.3. Beskæftigelsesindeks	35
2.4. Beskæftigelse og oprindelsesland for indvandrere.....	39
2.5. Beskæftigelse og oprindelsesland for efterkommere	40
2.6. Selvstændige	42
2.7. Branche.....	43
3. Uddannelse	47
3.1. Højeste fuldførte uddannelse	47
3.2. Under uddannelse.....	53
3.3. Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse.....	56
3.4. Karakterer i grundskolen	59
4. Offentlig forsørgelse	63
4.1. Offentligt forsørgede	63
4.2. Aldersopdeling	69
4.3. Udvikling.....	71
4.4. Opdeling på forskellige oprindelseslande.....	72
5. Kriminalitet	75
5.1. Kriminalitet opdelt på lovområder	75
5.2. Kriminalitetsindeks	81
6. Udlandsfødte i Skandinavien	89
6.1. Komparativ undersøgelse	89
6.2. Indvandringmønstret til de skandinaviske lande.....	90
6.3. Befolknings sammensætningen i Skandinavien	92
6.4. Udlandsfødte efter fødeland.....	94
6.5. Udlandsfødtes tilknytning til arbejdsmarkedet.....	96
6.6. Beskæftigelsesindeks og underbeskæftigelse	97

Sammenfatning

<i>Indvandrere og efterkommere</i>	Indvandrere er født i udlandet og ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Efterkommere er født i Danmark og ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark (se afsnit 1.1).
<i>12,3 pct. af befolkningen er indvandrere eller efterkommere</i>	Indvandrere og efterkommere udgør 12,3 pct. af befolkningen i Danmark. Andelen af indvandrere er 9,5 pct., og blandt dem er 58 pct. fra ikke-vestlige lande. I løbet af de seneste 30 år er antallet af ikke-vestlige indvandrere mere end femdoblet (se afsnit 1.1).
<i>Størst andel i Ishøj</i>	I Ishøj er 37,5 pct. af befolkningen indvandrere eller efterkommere, hvilket gør det til den kommune, der har den største andel. Rebild har den laveste andel – her er andelen 5,1 pct. Mere overordnet udgør indvandrere og efterkommere 18,3 pct. af befolkningen i Region Hovedstaden (se afsnit 1.4).
<i>I 2015 udgjorde asyl og familiesammenføring 29 pct. af de indvandrede opholdsgrundlag</i>	Blandt de indvandrede i 2015, som er født i udlandet og har ikke-nordisk statsborgerskab, har 29 pct. familiesammenføring og asyl som opholdsgrundlag. Fra 1997 til 2001 lå den tilsvarende andel på omkring 50 pct. Indvandringen af ikke-nordiske statsborgere er siden årtusindeskiftet blevet fordoblet og udgjorde i 2015 næsten 70.000 (se afsnit 1.6).
<i>19.920 børn af efterkommere i Danmark</i>	Børn af efterkommere er defineret som børn der har mindst én forælder, der er efterkommer og ingen forælder med dansk oprindelse. Der er 19.920 børn af efterkommere 1. januar 2016 – heraf har 91 pct. ikke-vestlig oprindelse (se afsnit 1.8).
<i>Ikke-vestlige indvandrere har lavere beskæftigelsesfrekvenser</i>	Der var en stor stigning i ikke-vestlige indvandreres beskæftigelse fra 1993 til 2007, hvorefter den igen er faldet. Med beskæftigelsesfrekvenser blandt 16-64-årige ikke-vestlige mænd og kvinder på hhv. 53 pct. og 46 pct. i 2014 er niveauerne fortsat klart under niveauerne for personer med dansk oprindelse (se afsnit 2.2).
<i>Kvindelige ikke-vestlige indvandrere er 40 pct. mindre beskæftiget end kvinder med dansk oprindelse</i>	Et indeks der standardiserer efter alder viser, at underbeskæftigelsen er markant højere blandt kvindelige ikke-vestlige indvandrere end blandt mandlige ikke-vestlige indvandrere. For kvinderne ligger beskæftigelsen 40 pct. lavere, end hvis de havde haft samme aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser som kvinder med dansk oprindelse. For mændene svarer underbeskæftigelsen til 32 pct. (se afsnit 2.3).
<i>Efterkommere har generelt en højere beskæftigelse end indvandrere</i>	Den aldersstandardiserede beskæftigelse blandt mandlige ikke-vestlige efterkommere var i 2014 15 pct. lavere end for mænd af dansk oprindelse. Blandt kvinderne var beskæftigelsen 19 pct. lavere end for kvinder af dansk oprindelse. Ikke-vestlige efterkommere er dermed i højere grad i beskæftigelse end ikke-vestlige indvandrere (se afsnit 2.3).
<i>Lav beskæftigelse blandt indvandrere fra Afghanistan, Irak, Libanon, Somalia og Syrien</i>	Der er store forskelle i beskæftigelsesgraden mellem indvandrere fra forskellige oprindelseslande. Blandt 30-64-årige er beskæftigelsen meget lav blandt indvandrere fra Afghanistan, Irak, Libanon, Somalia og Syrien. Indvandrere fra Nederlandene, Litauen, Ungarn, Tyskland og Frankrig ligger derimod i toppen med de højeste beskæftigelsesindeks (se afsnit 2.4).
<i>Flere får en erhvervskompetencegivende uddannelse blandt 30-årige ikke-vestlige efterkommere</i>	Blandt 30-årige ikke-vestlige efterkommere har 50 pct. af mændene og 68 pct. af kvinderne afsluttet en dansk erhvervskompetencegivende uddannelse. De tilsvarende andele for 30-årige med dansk oprindelse er 73 og 80 pct. For de kvindelige ikke-vestlige efterkommere er der dog tale om en stor stigning siden 2006, hvor andelen kun var 52 pct. (se afsnit 3.1).
<i>Andel i uddannelse næsten på niveau med dansk oprindelse blandt 22-årige</i>	I 2016 er andelen af 22-årige under uddannelse 47 pct. blandt de mandlige ikke-vestlige efterkommere og 63 pct. blandt de kvindelige ikke-vestlige efterkommere. For mændenes vedkommende ligger andelen 5 procentpoint under det tilsvarende

niveau for mænd med dansk oprindelse. 22-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere er under uddannelse i lige så høj grad som kvinder af dansk oprindelse (se afsnit 3.2).

- Marokkanske efterkommere er ofte hverken i uddannelse eller beskæftigelse* Af de 20-29-årige mandlige efterkommere med marokkansk oprindelse var 34 pct. hverken i beskæftigelse eller under uddannelse i 2014. Det er den højeste andel blandt de ti største efterkommergrupper. Mandlige efterkommere med oprindelse i Sri Lanka har den laveste andel på 11 pct. Vietnamesiske efterkommere har den laveste andel uden for beskæftigelse og uddannelse blandt kvinderne på 11 pct., mens de libanesiske efterkommere har den højeste andel på 34 pct. (se afsnit 3.3).
- Ikke-vestlige efterkommere får lavere karakterer – både piger og drenge* Drenge og piger med dansk oprindelse får højere karakterer ved de bundne prøver ved folkeskolens afgangsprøver end indvandrere og efterkommere. Baseret på karakterer i de seneste fem skoleår (2011-2015), er karaktergennemsnittet for drenge og piger med dansk oprindelse 6,5 og 7,2. De tilsvarende niveauer for ikke-vestlige efterkommere er 5,2 for drenge og 5,7 for piger (se afsnit 3.4).
- Især store forskelle i matematik* Af prøvemandene er det i matematik og dansk læsning, at de største karakterforskelle mellem drenge og piger med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere findes. Forskellene er mindst i mundtlig engelsk (se afsnit 3.4).
- Ikke-vestlige indvandrere udgør 22 pct. af kontanthjælpsmodtagerne* Mens de ikke-vestlige indvandrere udgør 7 pct. af hele den 16-64-årige befolkning, er deres andel i aldersgruppen på offentlig forsørgelse 11 pct. Deres overrepræsentation er særligt stor blandt kontanthjælpsmodtagere, hvoraf 22 pct. er ikke-vestlige indvandrere (se afsnit 4.1).
- Høje andele med offentlig forsørgelse blandt ikke-vestlige indvandrere i 50'erne* For de ikke-vestlige indvandrere stiger andelen på offentlig forsørgelse kraftigt med alderen. For de 30-34-årige er andelen 34 pct., mens det gælder 63 pct. af de 55-59-årige. For personer med dansk oprindelse er de tilsvarende andele 27 pct. af de 30-34-årige og 24 pct. af de 55-59-årige (se afsnit 4.2).
- Mange offentlig forsørgede blandt indvandrere fra Syrien, Somalia, Irak og Libanon* Både blandt mænd og kvinder er det indvandrere fra Syrien, Somalia, Irak og Libanon, som har de højeste andele på offentlig forsørgelse. For kvindernes vedkommende er fire ud af fem på offentlig forsørgelse blandt de 30-59-årige indvandrere fra Syrien, Somalia, Libanon og Irak (se afsnit 4.4).
- Højere kriminalitet blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere* Et indeks, der standardiserer efter alder viser, at kriminaliteten i 2015 er 43 pct. højere blandt mandlige ikke-vestlige indvandrere og 144 pct. højere blandt mandlige ikke-vestlige efterkommere end blandt hele den mandlige befolkning. Når der yderligere standardiseres for socioøkonomisk status, reduceres kriminaliteten til at være henholdsvis 18 pct. og 137 pct. højere (se afsnit 5.2).
- Højest kriminalitet blandt mænd med oprindelse i Libanon* Mandlige libanesiske indvandrere og efterkommere, hvoraf en stor del er statsløse palæstinensere, har med henholdsvis 218 og 359 det højeste kriminalitetsindeks blandt de undersøgte lande. Indeksene er standardiseret efter både alder og socioøkonomisk status. Den laveste kriminalitet har mandlige indvandrere med oprindelse i USA. Deres indeks er 37 og ligger således langt under gennemsnittet for alle mænd, som pr. definition er 100 (se afsnit 5.2).
- Sverige har den højeste andel af udlandsfødte i Skandinavien* I Sverige er 17 pct. af befolkningen født i udlandet. I Norge og Danmark er de tilsvarende andele henholdsvis 15 og 11 pct. Sverige har også den største andel af udlandsfødte personer, der er født i et ikke-vestligt land. 1. januar 2016 boede der 1.066.871 personer i Sverige, der var født i et ikke-vestligt land. Det svarer til 10,8 pct. af befolkningen. Til sammenligning boede der 388.178 personer i Norge og 341.650 personer i Danmark, der var født i et ikke-vestligt land. Det svarer til at henholdsvis 7,4 pct. af befolkningen i Norge og 6,0 pct. af befolkningen i Danmark er født i et ikke-vestligt land.

Beskæftigelsen blandt mandlige ikke-vestlige udlandsfødte er lavest i Danmark

Beskæftigelsen blandt 20-64-årige mandlige ikke-vestlige udlandsfødte er lavest i Danmark, hvor beskæftigelsesfrekvensen lå på 55 pct. i 2014. Til sammenligning lå beskæftigelsesfrekvensen på 59 pct. i Sverige, mens den var 64 pct. i Norge. Den største forskel i graden af beskæftigelse mellem indlandsfødte og ikke-vestlige udlandsfødte findes dog i Sverige, hvor forskellen er 24 procentpoint. I Danmark var forskellen 23 procentpoint, mens den lå 19 procentpoint i Norge.

Underbeskæftigelse blandt udlandsfødte i Danmark, Norge og Sverige er stor

Forskellen i graden af beskæftigelse kan udtrykkes som underbeskæftigelse målt i antal personer. Målt på antal personer svarer forskellen i beskæftigelse til, at den samlede beskæftigelse i Danmark og Norge vil blive øget med ca. 90 000 personer, hvis udlandsfødte opnår samme grad af beskæftigelse som den indlandsfødte befolkning. I Sverige vil beskæftigelsen blive øget med ca. 300.000 personer. Det svarer til, at den samlede beskæftigelse vil stige med næsten 3 procentpoint i Danmark og Norge og med lidt over 5 procentpoint i Sverige.

1. Befolkning

Sammenfatning

Indvandrere og efterkommere udgør 12,3 pct. af befolkningen i Danmark. Indvandrerne andel er 9,5 pct., og af dem kommer 58 pct. fra ikke-vestlige lande.

Med en andel på 18,3 pct. af befolkningen bor der relativt flest indvandrere og efterkommere i Region Hovedstaden. I Region Nordjylland bor der færrest med 7,9 pct. Blandt kommunerne har Ishøj Kommune den højeste andel indvandrere og efterkommere med 37,5 pct., mens Rebild Kommune har den laveste med 5,1 pct.

Siden 1995 er den samlede fertilitet for ikke-vestlige indvandrere faldet fra 3.185 til 1.947 i 2015. For personer med dansk oprindelse har den samlede fertilitet i samme periode været stort set uændret, nemlig 1.751 i 1995 til 1.736 i 2015.

Blandt de indvandrede i 2015, som er født i udlandet og har ikke-nordisk statsborgerskab, har 29 pct. asyl og familiesammenføring som opholdsgrundlag. Fra 1997 til 2001 lå den tilsvarende andel på omkring 50 pct. Indvandringen af ikke-nordiske statsborgere er siden årtusindeskiftet steget kraftigt og udgjorde i 2015 næsten 70.000.

Antallet af indvandrere og efterkommere forventes at vokse kraftigere end personer med dansk oprindelse. Ifølge Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning vil indvandrere og efterkommere udgøre 16,4 pct. af befolkningen i 2030 og 20,3 pct. i 2060 mod 12,3 pct. i dag.

Børn af efterkommere har mindst én forælder, der er efterkommer og ingen forælder med dansk oprindelse. Der er 19.920 børn af efterkommere 1. januar 2016 – heraf har 91 pct. ikke-vestlig oprindelse. 70 pct. af de ikke-vestlige børn af efterkommere er under 10 år.

1.1 Herkomst

Indvandrere udgør 9,5 pct. af befolkningen

Danmarks befolkning består 1. januar 2016 af 5.707.251 personer. Heraf har 87,7 pct. dansk oprindelse, mens 9,5 og 2,9 pct. er henholdsvis indvandrere og efterkommere. Blandt indvandrerne i Danmark kommer 58,2 pct. fra et ikke-vestligt land. For efterkommerne er andelen med ikke-vestlig oprindelse 84,5 pct.

Tabel 1.1

Befolkningen efter herkomst

	1. januar 2015	1. januar 2016
I alt	5 659 715	5 707 251
Indvandrere	501 057	540 503
Vestlige lande	210 724	226 019
Ikke-vestlige lande	290 333	314 484
Efterkommere	156 416	163 370
Vestlige lande	23 489	25 306
Ikke-vestlige lande	132 927	138 064
Dansk oprindelse	5 002 242	5 003 378

Indvandrere og efterkommere

Indvandrere er født i udlandet. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer.

Efterkommere er født i Danmark. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer. Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere, men som personer med dansk oprindelse. Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

Personer med dansk oprindelse er personer – uanset fødested – der har mindst én forælder, der både er dansk statsborger og født i Danmark.

Oprindelsesland

Oprindelsesland er dannet ud fra følgende regler:

- Når ingen af forældrene kendes, er oprindelseslandet defineret ud fra personens egne oplysninger. Er personen indvandrer, antages det, at oprindelseslandet er lig med fødelandet. Er personen efterkommer, antages det, at oprindelseslandet er lig med statsborgerskabslandet.
- Når kun én forælder kendes, defineres oprindelseslandet ud fra dennes fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabslandet.
- Når begge forældre kendes, defineres oprindelsesland ud fra moderens fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabslandet.

Vestlige og ikke-vestlige lande

Vestlige lande: EU28 plus Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand.

Ikke-vestlige lande: Alle øvrige lande.

I tidsserier anvendes samme opdeling på vestlige og ikke-vestlige lande for alle år i tidsserien uanset hvornår landene reelt er blevet medlem af EU.

Forkortelser

Indv. og *Eftk.* i figurerne er forkortelser for henholdsvis *Indvandrere* og *Efterkommere*.

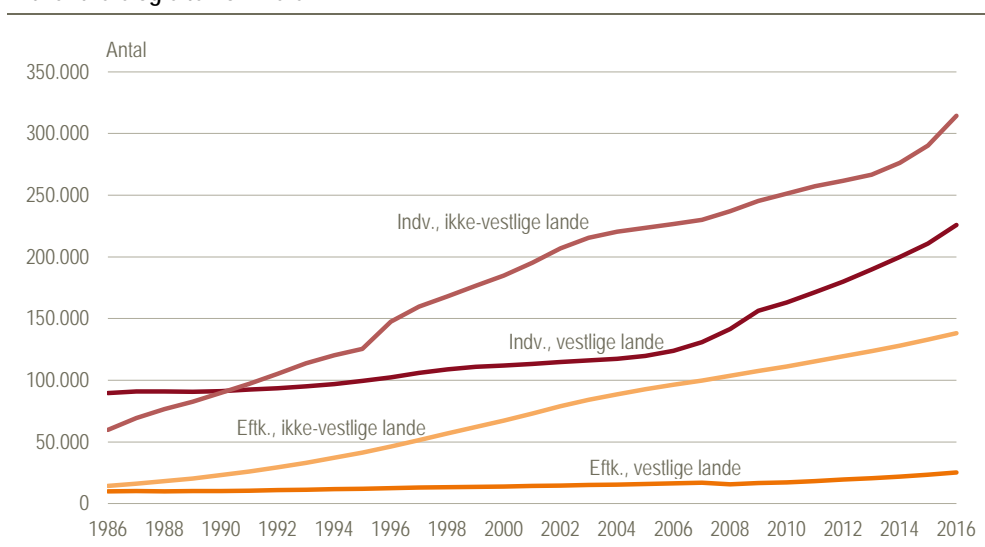
Antallet af ikke-vestlige indvandrere er 5,3 gange højere end i 1986

I de seneste 30 år har antallet af indvandrere og efterkommere i Danmark været stigende. Særligt antallet af ikke-vestlige indvandrere er i perioden steget kraftigt. De 314.484 ikke-vestlige indvandrere i befolkningen 1. januar 2016 er således 5,3 gange højere end antallet af ikke-vestlige indvandrere i 1986.

Siden 1991 har der været flere ikke-vestlige indvandrere end vestlige

I samme periode er antallet af indvandrere fra vestlige lande også steget. Samlet er der 136.439 flere vestlige indvandrere i Danmark i 2016 end i 1986. Det svarer til en stigning på 152 pct. Fra 1986 til og med 1990 var der flere vestlige indvandrere end ikke-vestlige indvandrere. Siden da har der været flest ikke-vestlige indvandrere, og i 2016 overstiger antallet af ikke-vestlige indvandrere de vestlige med 88.465 personer.

Figur 1.1 Indvandrere og efterkommere

Ti gange flere ikke-vestlige efterkommere siden 1986

Efterkommere fra ikke-vestlige lande er den gruppe, som relativt set er vokset mest siden 1986. Den store stigning i antallet af ikke-vestlige efterkommere hænger naturligvis tæt sammen med det stigende antal ikke-vestlige indvandrere. Fra 1986 til 2016 er antallet af ikke-vestlige efterkommere steget fra 14.453 til 138.064. Der er ca. ti gange så mange ikke-vestlige efterkommere i 2016 som i 1986. I samme periode er antallet af vestlige efterkommere kun steget med 153 pct.

1.2 Indvandrerens alder og oprindelsesland

Indvandrerne kommer fra mere end 200 forskellige lande

Indvandrerne i Danmark kommer fra mere end 200 forskellige oprindelseslande, og der er derfor tale om en sammensat gruppe. I tabel 1.2 fremgår aldersfordelingen for de ti lande, Danmark har flest indvandrere fra. Tilsammen udgør indvandrere fra de ti lande 42 pct. af alle indvandrere.

Flest polske indvandrere

Indvandrere med oprindelse i Polen udgør 37.090 personer i 2016, hvilket gør Polen til det oprindelsesland, som har den største indvandrerbefolkning i Danmark. Tyrkiet har med 32.488 indvandrere den næststørste indvandrergruppe i Danmark, mens indvandrere med oprindelse i Tyskland er tredjestørst med 29.110 indvandrere.

Ikke-vestlige indvandrere er yngre end vestlige

Indvandrere fra ikke-vestlige lande er yngre end indvandrere fra vestlige lande. Blandt alle indvandrere fra ikke-vestlige lande er der således kun 11 pct., som er fyldt 60 år. Den tilsvarende andel er 17 pct. for indvandrere fra vestlige lande. For indvandrere med tysk oprindelse er hele 33 pct. fyldt 60 år.

Tabel 1.2 Indvandrere efter alder og oprindelsesland. 2016

	0-9 år	10-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og derover	I alt
	pct.							antal
I alt	3	5	22	24	18	13	13	540 503
Vestlige lande	3	5	28	22	15	11	17	226 019
Heraf:								
Polen	4	6	21	31	17	11	10	37 090
Tyskland	2	4	18	14	14	14	33	29 110
Rumænien	4	5	44	29	11	4	2	21 894
Norge	1	2	29	14	13	12	30	15 556
Ikke-vestlige lande	4	6	19	25	21	15	11	314 484
Heraf:								
Tyrkiet	1	2	7	24	31	20	14	32 488
Syrien	21	17	21	23	12	4	2	24 143
Irak	1	7	23	17	22	19	10	21 249
Bosnien-Hercegovina	0	1	17	21	19	22	20	17 176
Iran	2	3	11	27	17	27	12	15 550
Pakistan	5	3	11	28	21	14	19	13 779

Anm.: Tabellen viser de ti lande, der er flest indvandrere fra.

Indvandrere fra Polen og Rumænien er yngre end andre vestlige indvandrere

Det er i øvrigt værd at bemærke, at indvandrere med polsk og rumænsk oprindelse i deres alderssammensætning skiller sig ud fra de andre vestlige lande Norge og Tyskland, som er vist i tabel 1.2. Der er således kun 10 pct. af indvandrerne med polsk oprindelse og 2 pct. af indvandrerne med rumænsk oprindelse, som er fyldt 60 år. Disse lave andele hænger i høj grad sammen med, at de fleste indvandrere fra Polen og Rumænien først er kommet til Danmark efter landene er blevet medlem af EU.

Befolkningspyramider

Befolkningspyramiderne på næste side er en grafisk illustration af forskellene i alderssammensætning mellem vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere. Det er tydeligt, at alle grupperne af indvandrere og efterkommere på hver deres måde adskiller sig fra gruppen af personer med dansk oprindelse.

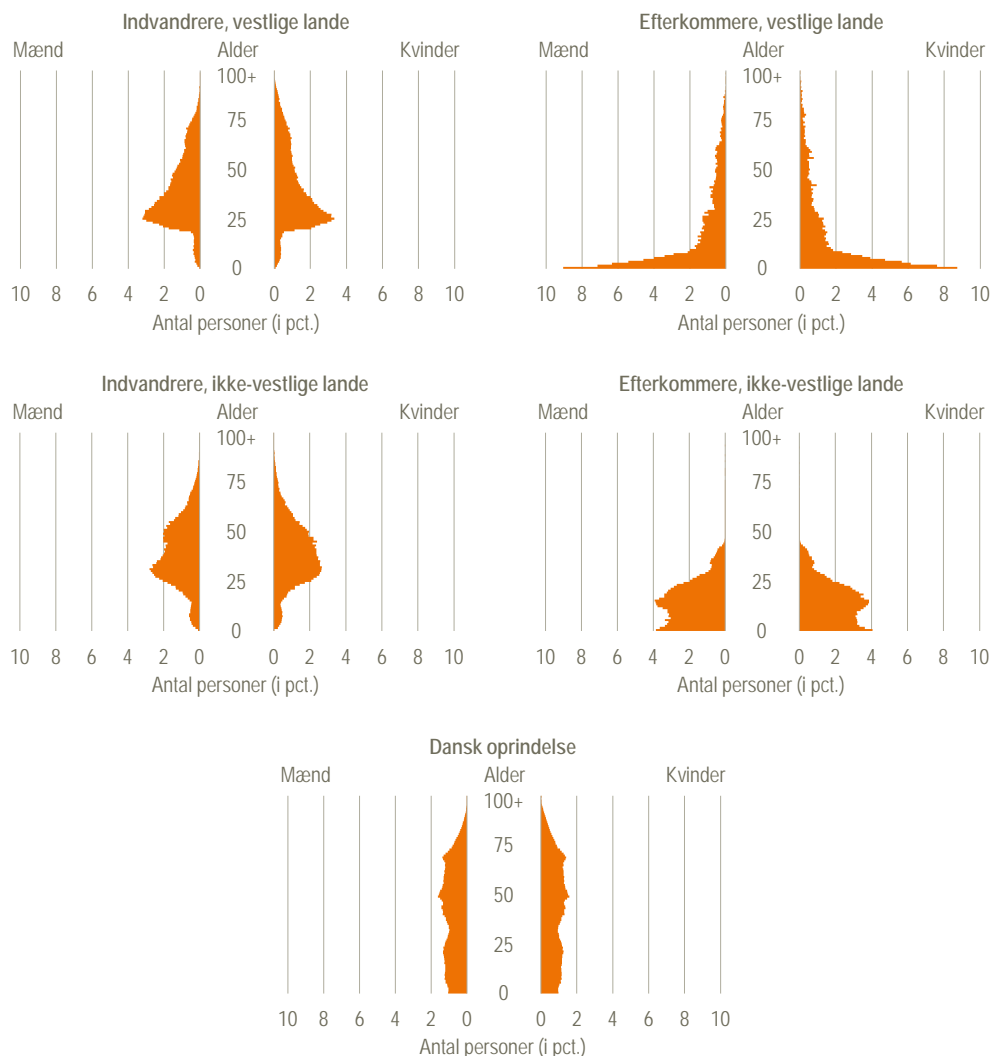
Stort set ingen ikke-vestlige efterkommere over 45 år

Mens vestlige efterkommere er repræsenteret i et vist omfang på alle alderstrin, er der stort set ingen ikke-vestlige efterkommere over 45 år. Derimod udgør aldersgruppen mellem 0 og 25 år 85 pct. af alle ikke-vestlige efterkommere.

Få indvandrere under 20 år

Der er desuden meget få indvandrere under 20 år. Det gælder både vestlige og ikke-vestlige indvandrere. En relativ stor andel af de vestlige indvandrere tilhører aldersgrupperne fra midt i 20'erne til midt i 30'erne, og det fremgår tydeligt af befolkningspyramiderne. De ikke-vestlige indvandrere er mere jævnt fordelt end de vestlige, og der er stort set lige så mange ikke-vestlige indvandrere på 50 år som på 25 år.

Figur 1.2 Befolkningen efter herkomst, køn og alder. 2016

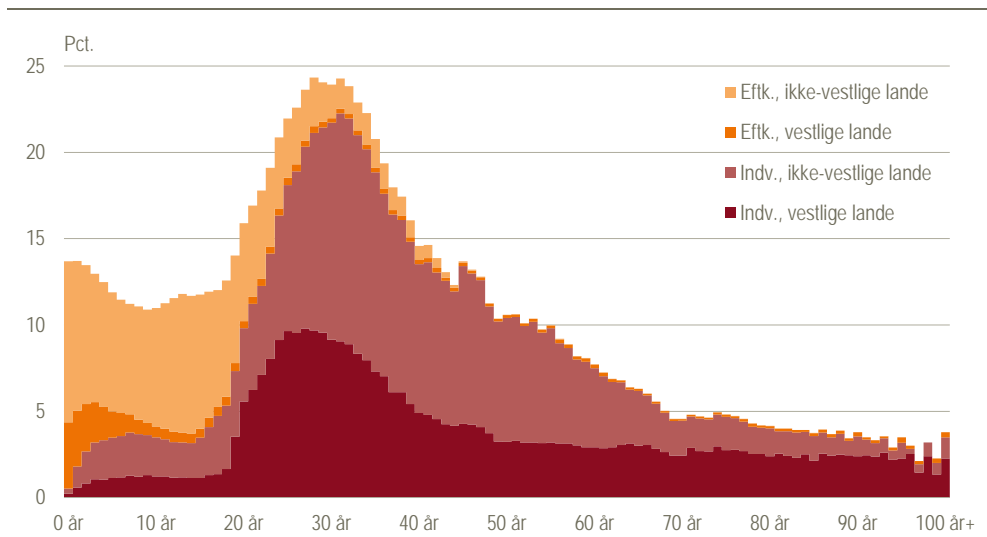
En fjerdedel af de 24-35-årige er indvandrere eller efterkommere

Der er stor forskel i gruppernes alderssammensætning. Det sætter også sit præg på, hvordan enkelte alderstrin i befolkningen er sammensat med hensyn til indvandrere og efterkommere. Blandt personer mellem 24 og 35 år er andelen af indvandrere og efterkommere højest. Blandt disse alderstrin udgør de ca. 21-24 pct. af befolkningen. Indvandrere fylder samtidig klart mest på disse alderstrin. Det er kun 2-5 pct. af befolkningen, der er efterkommere blandt personer mellem 24 og 35 år.

Få indvandrere blandt børnene

Efterkommerne er til gengæld i overtal blandt de helt unge. Det hænger sammen med, at det er relativt få indvandrere, der kommer til Danmark som børn. Andelen af indvandrere og efterkommere falder kraftigt fra med alderen. Blandt 70-årige udgør indvandrere og efterkommere under 5 pct. af befolkningen. Det er under det halve af niveauet i befolkningen som helhed. Samtidig fylder vestlige indvandrere mere blandt de ældste indvandrere.

Figur 1.3 Indvandrere og efterkommeres andel af hele befolkningen. 2016

1.3 Efterkommernes alder og oprindelsesland

Polen er eneste vestlige land blandt de ti største oprindelseslande

De fleste efterkommere har oprindelse i et ikke-vestligt land. I tabel 1.3 hvor de ti oprindelseslande med flest efterkommere er nævnt, er Polen det eneste vestlige land, der er repræsenteret.

Hver sjette efterkommer har tyrkisk oprindelse

Efterkommere med tyrkisk oprindelse udgør 18 pct. af alle efterkommere og er klart den største gruppe. Efterkommere med Libanon og Pakistan som oprindelsesland følger på de næste to pladser med henholdsvis 8 og 6 pct.

Kun hver niende efterkommer er fyldt 30 år

Efterkommere er aldersmæssigt en meget ung gruppe. Ud af de 163.370 efterkommere er 35 pct. under 10 år gamle. Kun 12 pct. af efterkommerne er fyldt 30 år.

Tabel 1.3 Efterkommere efter alder og oprindelsesland. 2016

	0-9 år	10-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og derover	I alt
	pct.							antal
I alt	35	33	20	7	2	1	1	163 370
Vestlige lande	47	15	12	7	6	5	7	25 306
Heraf:								
Polen	58	11	16	9	4	1	1	5 410
Ikke-vestlige lande	33	36	22	7	2	0	0	138 064
Heraf:								
Tyrkiet	19	31	33	14	2	0	0	29 731
Libanon ¹	24	44	32	0	0	-	-	13 484
Pakistan	22	27	26	20	5	0	-	10 578
Irak	43	48	8	0	0	0	-	10 145
Somalia	44	49	6	0	0	-	-	8 720
Jugoslavien ²	17	32	26	17	9	0	-	5 954
Vietnam	28	41	24	6	0	0	0	5 780
Bosnien-Hercegovina	41	46	12	0	0	-	-	5 633
Marokko	24	35	25	13	3	0	-	5 374

Anm.: Tabellen viser de ti lande, hvorfra der er flest personer.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Vestlige efterkommere klart ældre end ikke-vestlige

Hvad aldersfordeling angår, er efterkommere fra vestlige og ikke-vestlige lande imidlertid meget forskellige. Andelen af efterkommere, som er 30 år eller mere, er

således 26 pct. blandt vestlige efterkommere og kun 9 pct. blandt ikke-vestlige efterkommere. Dette forhold afspejler, at der i længere tid har været en befolkning af vestlige indvandrere i Danmark. Derimod var der relativt få ikke-vestlige indvandrere i Danmark, hvis man går længere end 30 år tilbage. Den lille gruppe af ikke-vestlige indvandrere, som fandtes for mere end 30 år siden, fik derfor også kun få efterkommere, og gruppen af ikke-vestlige efterkommere over 30 år er derfor forholdsvis lille i dag.

Flest ikke-vestlige efterkommere over 30 år har tyrkisk eller pakistansk oprindelse

De få ikke-vestlige efterkommere, som er fyldt 30 år, har især Tyrkiet, Pakistan, Jugoslavien eller Marokko som oprindelsesland. Efterkommere med et af disse fire oprindelseslande udgør tilsammen 77 pct. af alle ikke-vestlige efterkommere, som er fyldt 30 år. Dette forhold skal naturligvis ses i lyset af, at indvandrere fra netop Tyrkiet, Pakistan, Jugoslavien og Marokko var med i de første større ikke-vestlige indvandring til Danmark, som fandt sted i 1960'erne.

1.4 Hvor bor indvandrerne og efterkommerne?

Indvandrere og efterkommere bor ofte i nærheden af større byer ...

De 703.873 indvandrere og efterkommere, som 1. januar 2016 bor i Danmark, udgør samlet set 12,3 pct. af befolkningen. Indvandrere og efterkommere er imidlertid ikke ligeligt fordelt på kommuner og regioner. Der er en tendens til, at de i højere grad bor i nærheden af større byer.

... og udgør 18,3 pct. i Region Hovedstaden

Af de fem regioner er det i Region Hovedstaden, at indvandrere og efterkommere udgør den klart største andel af befolkningen. Her er andelen 18,3 pct. I de fire øvrige regioner ligger andelen af indvandrere og efterkommere under landsgennemsnittet på 12,3 pct. For alle regioner er der dog store forskelle mellem de enkelte kommuner.

I Ishøj udgør indvandrere og efterkommere 37,5 pct. af befolkningen

I Region Hovedstaden er der 30 kommuner. Her finder vi også Københavns Kommune, hvor andelen af indvandrere og efterkommere i 2016 er 23,9 pct. I Ishøj Kommune er andelen 37,5 pct. Det er den højeste andel indvandrere og efterkommere for en enkelt kommune både for Region Hovedstaden og for hele landet. Bortset fra Bornholm, er Frederikssund den kommune i Region Hovedstaden, som med 7,2 pct. har den laveste andel indvandrere og efterkommere.

Andelen er 8,8 pct. i Region Sjælland

I Region Sjælland er den samlede andel af indvandrere og efterkommere 8,8 pct. Greve er kommunen i Region Sjælland, som med en andel på 14,1 pct. har den største andel, mens den laveste andel indvandrere og efterkommere blandt kommunerne i Region Sjælland findes i Sorø, som har en andel på 5,8 pct.

Tabel 1.4 Indvandrere og efterkommere efter regioner. 2016

	Indvandrere			Efterkommere			I pct. af hele befolkningen
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	I alt	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	I alt	
	antal						pct.
Hele landet	226 019	314 484	540 503	25 306	138 064	163 370	12,3
Region Hovedstaden	98 861	145 076	243 937	11 901	71 134	83 035	18,3
Region Sjælland	21 333	34 567	55 900	2 470	14 293	16 763	8,8
Region Syddanmark	44 139	55 711	99 850	4 931	22 259	27 190	10,5
Region Midtjylland	43 818	58 426	102 244	4 427	24 292	28 719	10,1
Region Nordjylland	17 868	20 704	38 572	1 577	6 086	7 663	7,9

10,5 pct. i Region Syddanmark

I Region Syddanmark udgør andelen af indvandrere og efterkommere 10,5 pct. for hele regionen. Blandt de enkelte kommuner skiller Odense sig klart ud med en

andel på 15,4 pct., mens den laveste andel i regionen findes i Assens Kommune, hvor indvandrere og efterkommere udgør 6,0 pct. af befolkningen.

10,1 pct. i
Region Midtjylland

I Region Midtjylland er den samlede andel 10,1 pct. Blandt de enkelte kommuner i regionen er andelen højest i Aarhus med 15,9 pct. og lavest i Skive med 5,9 pct. Aarhus Kommune er dermed den kommune uden for Region Hovedstaden, som har den største andel af indvandrere og efterkommere. Der er dog hele 13 kommuner i Region Hovedstaden, som har en højere andel indvandrere og efterkommere end de 15,9 pct., som findes i Aarhus.

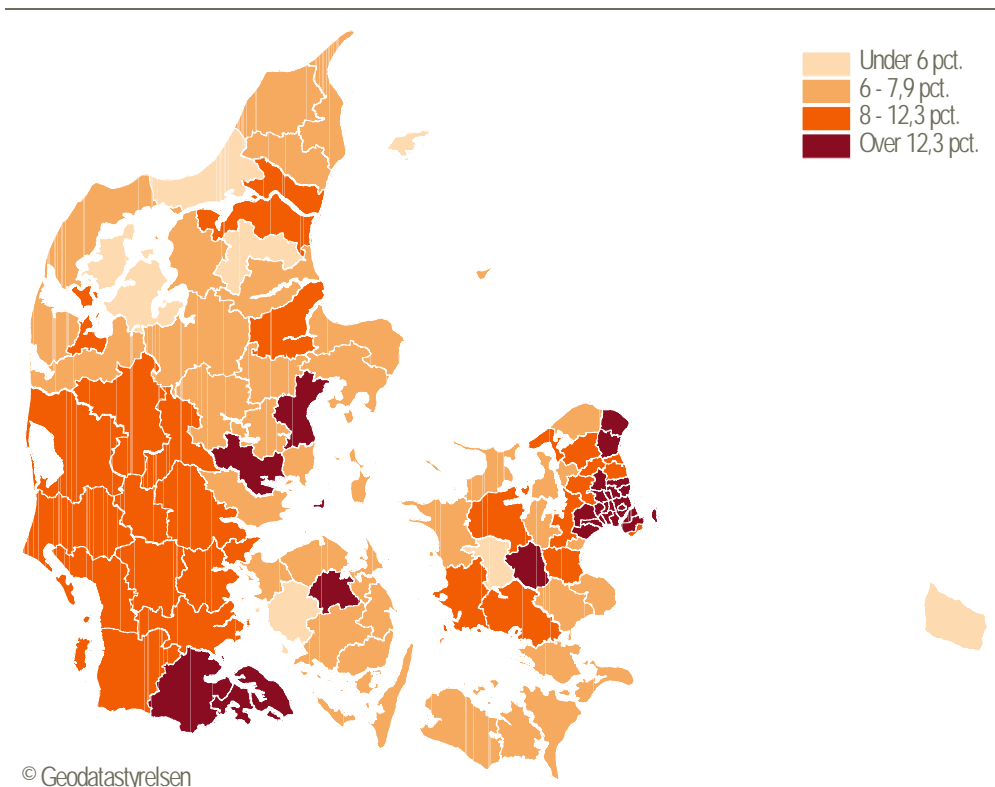
7,9 pct. i
Region Nordjylland

I Region Nordjylland udgør indvandrere og efterkommere 7,9 pct. af befolkningen. Dermed er Region Nordjylland den region, som har den laveste andel. Den største andel i regionen findes i Aalborg Kommune med 10,2 pct. og den laveste andel i Rebild Kommune med 5,1 pct. Rebild Kommune er dermed også den kommune i hele Danmark, som har den laveste andel indvandrere og efterkommere.

Kun syv kommuner uden
for Region Hovedstaden
har flere indvandrere og
efterkommere end
landsgennemsnittet

I figur 1.4 er alle kommuner farvet efter deres andel af indvandrere og efterkommere. Den mørkerøde farve markerer kommuner med en større andel end landsgennemsnittet på 12,3 pct. Uden for Region Hovedstaden er der kun syv kommuner, hvor det er tilfældet. Det drejer sig om Aarhus, Odense, Greve, Horsens, Aabenraa, Sønderborg og Ringsted. De store andele i Aabenraa og Sønderborg kommuner skal i høj grad ses i lyset af kommunernes placering i nærheden af den tyske grænse. Det er således indvandrere og efterkommere med tysk oprindelse, som trækker Aabenraa og Sønderborg over landsgennemsnittet.

Figur 1.4 Indvandrere og efterkommeres andel af hele befolkningen. 2016

Tabel 1.5 Indvandrere og efterkommere efter kommuner. 2016

	Indvandrere		Efterkommere		I pct. af hele befolkningen		
	Vestlige lande	Ikke- vestlige lande	Vestlige lande	Ikke- vestlige lande	Personer fra vestlige lande	Personer fra ikke- vestlige lande	Samtlige indv. og eftk.
	antal				pct.		
Hele landet	226 019	314 484	25 306	138 064	4,4	7,9	12,3
Albertslund	976	3 736	167	2 731	4,1	23,2	27,3
Allerød	650	990	89	308	3,0	5,2	8,2
Ballerup	1 347	3 440	255	2 077	3,3	11,4	14,8
Bornholm	1 060	1 023	85	191	2,9	3,1	5,9
Brøndby	1 444	5 541	288	3 745	4,9	26,3	31,2
Christiansø	4	1	3	1	7,7	2,2	9,9
Dragør	535	456	65	105	4,2	4,0	8,2
Egedal	999	1 662	162	650	2,7	5,4	8,1
Fredensborg	1 874	2 844	258	1 460	5,3	10,7	16,0
Frederiksberg	8 020	7 619	826	2 750	8,5	9,9	18,4
Frederikssund	877	1 609	103	653	2,2	5,1	7,2
Furesø	1 614	2 520	206	1 174	4,5	9,2	13,7
Gentofte	5 215	5 052	533	928	7,6	7,9	15,6
Gladsaxe	3 319	6 165	521	2 969	5,7	13,4	19,1
Glostrup	771	1 997	109	1 117	3,9	13,9	17,8
Gribskov	1 290	1 340	129	298	3,5	4,0	7,4
Halsnæs	1 073	1 372	126	505	3,9	6,0	9,9
Helsingør	2 204	3 441	320	1 860	4,1	8,5	12,6
Herlev	861	2 480	176	1 548	3,6	14,2	17,8
Hillerød	1 704	2 586	219	1 118	3,9	7,5	11,3
Hvidovre	1 974	4 668	278	2 796	4,3	14,1	18,4
Høje-Taastrup	2 328	6 246	365	4 207	5,4	20,9	26,3
Hørsholm	1 116	1 151	124	264	5,0	5,7	10,6
Ishøj	1 227	3 828	196	3 135	6,4	31,1	37,5
København	47 740	59 561	5 217	28 612	9,0	14,9	23,9
Lyngby-Taarbæk	2 844	3 369	281	946	5,7	7,8	13,5
Rudersdal	2 461	2 831	333	861	5,0	6,6	11,6
Rødovre	1 254	3 341	166	1 973	3,7	14,0	17,7
Tårnby	1 482	2 644	231	1 075	4,0	8,7	12,7
Vallensbæk	598	1 563	70	1 077	4,3	17,1	21,5
Faxe	1 100	1 067	113	231	3,4	3,6	7,1
Greve	1 881	3 170	284	1 660	4,4	9,8	14,1
Guldborgsund	1 551	2 159	163	632	2,8	4,6	7,4
Holbæk	1 495	3 047	151	1 407	2,4	6,4	8,7
Kalundborg	827	1 669	92	582	1,9	4,6	6,5
Køge	1 718	3 007	207	1 628	3,2	7,7	11,0
Lejre	618	825	104	187	2,6	3,7	6,3
Lolland	996	1 546	97	608	2,6	5,1	7,6
Næstved	1 677	3 642	226	1 176	2,3	5,9	8,2
Odsherred	767	952	84	188	2,6	3,5	6,1
Ringsted	1 166	1 834	119	1 095	3,8	8,6	12,4
Roskilde	2 857	3 942	297	1 717	3,7	6,6	10,2
Slagelse	1 662	4 040	225	2 317	2,4	8,1	10,6
Solrød	592	820	76	248	3,1	4,9	8,0
Sorø	564	900	53	207	2,1	3,7	5,8
Stevns	650	593	63	115	3,2	3,2	6,4
Vordingborg	1 212	1 354	116	295	2,9	3,6	6,5

Tabel 1.5 (fortsat) Indvandrere og efterkommere efter kommuner, 2016

	Indvandrere		Efterkommere		I pct. af hele befolkningen		
	Vestlige lande	Ikke- vestlige lande	Vestlige lande	Ikke- vestlige lande	Personer fra vestlige lande	Personer fra ikke- vestlige lande	Samtlige indv. og eftk.
	antal				pct.		
Assens	1 221	980	120	146	3,3	2,7	6,0
Billund	1 180	1 072	117	303	4,9	5,2	10,1
Esbjerg	3 888	5 323	479	2 045	3,8	6,4	10,1
Fanø	140	109	7	16	4,5	3,8	8,3
Fredericia	1 222	2 632	139	1 229	2,7	7,6	10,3
Faaborg-Midtfyn	1 294	1 384	107	363	2,7	3,4	6,1
Haderslev	2 098	2 181	261	757	4,2	5,2	9,5
Kerteminde	702	788	72	195	3,2	4,1	7,4
Kolding	3 397	4 903	365	1 959	4,1	7,5	11,6
Langeland	340	344	24	58	2,9	3,2	6,1
Middelfart	893	1 245	87	292	2,6	4,1	6,6
Nordfyns	845	837	83	116	3,2	3,3	6,4
Nyborg	652	1 354	59	457	2,2	5,7	7,9
Odense	7 680	14 207	783	7 934	4,3	11,1	15,4
Svendborg	1 193	2 231	130	851	2,3	5,3	7,6
Sønderborg	3 808	3 619	450	1 399	5,7	6,7	12,4
Tønder	1 926	1 172	237	227	5,7	3,7	9,4
Varde	1 944	1 615	293	405	4,4	4,0	8,5
Vejen	1 755	1 535	190	381	4,5	4,5	9,0
Vejle	4 015	5 651	462	2 310	4,0	7,1	11,1
Ærø	226	123	19	20	3,9	2,3	6,2
Aabenraa	3 720	2 406	447	796	7,1	5,4	12,5
Favrskov	1 234	1 353	141	290	2,9	3,4	6,3
Hedensted	1 272	1 208	158	283	3,1	3,2	6,3
Herning	3 027	3 830	296	1 500	3,8	6,1	9,9
Holstebro	1 463	2 048	168	834	2,8	5,0	7,8
Horsens	4 637	4 512	345	1 738	5,7	7,1	12,8
Ikast-Brande	1 290	1 865	144	762	3,5	6,4	10,0
Lemvig	560	533	85	72	3,2	3,0	6,1
Norddjurs	1 135	1 150	102	258	3,2	3,7	6,9
Odder	622	738	64	199	3,1	4,2	7,3
Randers	2 354	3 968	235	1 323	2,7	5,4	8,1
Ringkøbing-Skjern	2 320	1 944	270	420	4,5	4,1	8,7
Samsø	197	62	30	4	6,1	1,8	7,9
Silkeborg	2 375	3 089	272	972	2,9	4,5	7,4
Skanderborg	1 246	1 851	146	435	2,3	3,8	6,2
Skive	855	1 421	93	364	2,0	3,8	5,9
Struer	618	825	76	253	3,2	5,0	8,3
Syddjurs	1 210	1 285	117	267	3,2	3,7	6,9
Viborg	2 710	3 489	349	919	3,2	4,6	7,8
Aarhus	14 693	23 255	1 336	13 399	4,8	11,1	15,9
Brønderslev	652	1 213	69	245	2,0	4,0	6,0
Frederikshavn	1 757	1 828	134	386	3,1	3,7	6,8
Hjørring	1 667	2 253	133	669	2,8	4,5	7,2
Jammerbugt	748	1 074	76	145	2,1	3,2	5,3
Læsø	77	19	5	-	4,5	1,0	5,6
Mariagerfjord	1 066	1 309	118	330	2,8	3,9	6,7
Morsø	365	549	46	98	2,0	3,1	5,1
Rebild	564	745	59	112	2,1	2,9	5,1
Thisted	1 440	1 427	147	272	3,6	3,9	7,5
Vesthimmerlands	1 311	1 203	194	199	4,0	3,8	7,8
Aalborg	8 221	9 084	596	3 630	4,2	6,0	10,2

Mange ikke-vestlige
indvandrere og
efterkommere i tre
vestegnskommuner

I hele landet udgør ikke-vestlige indvandrere og efterkommere 64 pct. af alle indvandrere og efterkommere. I Albertslund, Brøndby og Ishøj kommuner er de ikke-vestliges andel særligt høj, idet mere end 80 pct. af alle indvandrere og efterkommere i disse kommuner er af ikke-vestlig oprindelse.

Tønder og Aabenraa har mange indvandrere med tysk oprindelse

I Tønder og Aabenraa udgør vestlige indvandrere og efterkommere henholdsvis 61 og 56 pct. af alle indvandrere og efterkommere. Med deres beliggenhed tæt på den tyske grænse er det indlysende, at det hovedsageligt er indvandrere og efterkommere med tysk oprindelse, som er årsagen til de relativt mange vestlige.

Relativt få ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i ø-kommunerne

Morsø, Læsø, Samsø, Ærø, Fanø, Langeland og Bornholm kommuner har tilfælles, at de alle er kommuner, hvis administrative område svarer til øen af samme navn som kommunen. Læsø, Samsø, Ærø og Fanø har yderligere det tilfælles, at de også har en større andel vestlige end ikke-vestlige indvandrere og efterkommere. Alle syv kommuner har dog samlet klart lavere andel indvandrere og efterkommere end hele Danmarks 12,3 pct., og med undtagelse af Bornholm hører de også til landets mindst befolkede kommuner.

1.5 Fertilitet

Samlet fertilitet for perioden 2011-2015

I perioden 2011 til 2015 er den gennemsnitlige samlede fertilitet 1.711. En samlet fertilitet på 1.711 svarer til, at en kvinde i gennemsnit får 1,71 børn i løbet af sit liv, baseret på fertilitetsmønsteret for de seneste fem år.

Samlet fertilitet

Den samlede fertilitet angiver hvor mange levendefødte, som 1.000 kvinder vil føde i løbet af den fertile periode (15-49 år), hvis alle lever til de bliver 50 år, og hvis de i hver aldersklasse føder netop så mange børn som angivet ved årets aldersbetingede fertilitetskvotienter. Divideres den samlede fertilitet med 1.000, får man det antal børn, som en kvinde vil føde i løbet af sin fertile periode.

Aldersbetingede fertilitetskvotienter

De aldersbetingede fertilitetskvotienter viser gennemsnittet for hvert enkelt alderstrin inden for aldersgruppen. Det vil sige for at få hele den pågældende aldersgruppes fertilitetskvotient skal tallet ganges med antallet af alderstrin i aldersgruppen. Det vil i dette tilfælde betyde, at man skal gange med fem. Fx kan man af tabel 1.6 udlede, at 1.000 kvinder med dansk oprindelse, som gennemlever alle alderstrin fra 30 til 34 år, i gennemsnit får 667 (5*133,4) levendefødte børn, når de er mellem 30 og 34 år givet de aldersbetingede fertilitetskvotienter, som gjaldt i perioden 2011 til 2015.

I tabel 1.6 findes tal for både aldersbetingede fertilitetskvotienter og samlet fertilitet fordelt efter moderens oprindelsesland for perioden 2011-2015. Vi har valgt at benytte gennemsnit for femårsperioden fra 2011 til 2015 for at få et bedre talgrundlag til at beregne fertiliteten for indvandrere og efterkommere.

Ikke-vestlige indvandrere har højere fertilitet

Indvandrere har en lavere samlet fertilitet end kvinder med dansk oprindelse. For indvandrere er den samlede fertilitet 1.642, mens den for efterkommere er 1.816. Den samlede fertilitet for kvinder med dansk oprindelse er 1.735. Fertiliteten for indvandrere trækker altså den samlede fertilitet ned. Det er dog kun indvandrere med vestlig oprindelse, som har en lavere samlet fertilitet end kvinder med dansk oprindelse, idet ikke-vestlige indvandreres samlede fertilitet er 1.859, mens den for vestlige indvandrere kun er 1.437.

Store forskelle mellem de enkelte lande

I tabel 1.6 er også vist fertilitetskvotienter og samlet fertilitet for indvandrere fra de ti lande, som i perioden 2011-2015 fødte flest børn i Danmark. Det fremgår, at der er store forskelle fra land til land. Blandt de viste lande har kvinder med somalisk oprindelse den højeste samlede fertilitet med 3.233, mens kvinder med oprindelse i Bosnien-Hercegovina ligger lavest blandt de ikke-vestlige lande med 1.531. Alle øvrige ikke-vestlige lande i tabel 1.6 har en samlet fertilitet, som er lige omkring 2.000 eller højere.

Forskelle særlig tydelige i alderen 20-24 år

Det er især i aldersgruppen 20-24 år, at forskellen mellem kvinder med dansk oprindelse og kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande er stor. I perioden 2011-2015 fik 1.000 kvinder med dansk oprindelse i alderen 20-24 år i gennemsnit 29,8 levendefødte børn på hvert af de fem alderstrin fra 20-24 år. Det tilsvarende tal for

ikke-vestlige indvandrere er 53,4. Blandt 20-24-årige har ikke-vestlige indvandrere altså en fertilitet, som er 79 pct. højere end for kvinder med dansk oprindelse.

Tabel 1.6 Fertilitetskvotienter. Gennemsnit for 2011-2015

Moderens oprindelsesland	Levende-fødte gnsn. 2011-2015	De aldersbetingede fertilitetskvotienter							Samlet fertilitet
		15-19 år	20-24 år	25-29 år	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	
I alt	57 572	2,8	30,8	103,1	128,7	62,8	13,3	0,7	1 711
Indvandrere	9 265	7,0	33,1	85,8	110,6	70,3	19,7	1,9	1 642
Vestlige lande	3 128	4,4	16,6	61,3	108,5	76,6	18,9	1,1	1 437
Heraf:									
Polen	632	6,9	42,9	92,8	102,7	56,3	12,8	0,7	1 576
Rumænien	329	8,9	26,5	82,4	106,3	54,6	11,9	-	1 454
Tyskland	316	2,5	13,9	45,9	111,0	91,6	20,4	0,3	1 428
Ikke-vestlige lande	6 137	8,8	53,4	108,0	112,2	67,1	20,1	2,2	1 859
Heraf:									
Afghanistan	286	4,0	48,2	155,0	134,2	95,8	32,6	5,9	2 379
Bosnien-Hercegovina	264	3,8	44,1	113,7	94,6	41,0	8,9	0,2	1 531
Irak	430	11,4	69,2	127,4	112,0	70,0	25,6	2,2	2 089
Libanon ¹	287	14,6	113,9	163,2	114,2	59,9	18,8	1,0	2 429
Pakistan	322	11,5	123,9	201,1	148,1	71,6	19,0	0,8	2 880
Somalia	382	7,2	89,1	154,1	183,7	128,5	62,9	21,0	3 233
Tyrkiet	550	3,9	73,1	146,7	113,5	52,9	11,6	0,8	2 013
Efterkommere	1 417	2,9	44,8	113,1	116,8	65,6	17,9	2,1	1 816
Dansk oprindelse	46 890	2,5	29,8	107,0	133,4	61,5	12,3	0,6	1 735

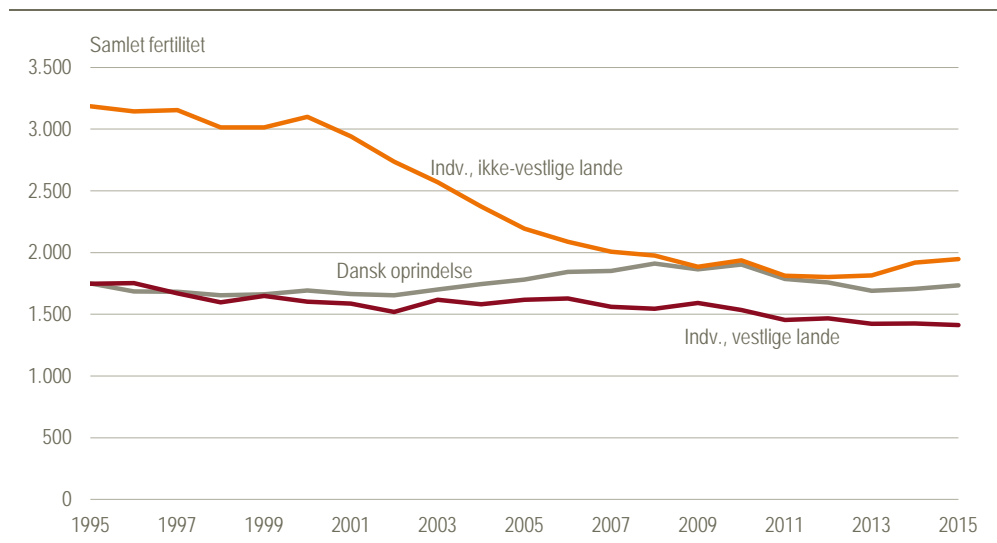
Anm.: Tabellen viser fertilitetskvotienter og samlet fertilitet for indvandrere fra de ti lande, som i perioden 2010-2014 fødte flest børn i Danmark.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

Kvinder fra Pakistan får i flest børn blandt de 20-24-årige

Der er også stor forskel mellem de enkelte ikke-vestlige oprindelseslande, og det bemærkes, at fertilitetskvotienten for 20-24-årige kvinder med oprindelse i Pakistan er særligt høj, idet 1.000 kvinder i denne gruppe i gennemsnit får 123,9 levendefødte børn på hvert af de fem alderstrin fra 20-24 år.

Figur 1.5 Samlet fertilitet efter herkomst

Stort fald i ikke-vestlige indvandreres fertilitet

De ikke-vestlige indvandreres samlede fertilitet er faldet kraftigt i løbet af de seneste 20 år. I 1995 var den samlede fertilitet for ikke-vestlige indvandrere således 3.185 mod 1.947 i 2015. Det svarer til et fald på 39 pct. Til sammenligning er den samlede fertilitet for personer med dansk oprindelse på samme niveau i 2015 og for 20 år, nemlig 1.736 i 2015 og 1.751 i 1995. Det store fald i ikke-vestlige indvandreres

fertilitet kan hænge sammen med stramningerne på udlændingeområdet, som betyder, at langt færre ikke-vestlige kvindelige indvandrere kommer til Danmark på grund af familiesammenføring.

1.6 Opholdsgrundlag

Opholdstilladelse og EU/EØS-registreringsbevis

Udenlandske statsborgere som ikke har et nordisk eller EU/EØS-statsborgerskab, skal have en opholdstilladelse for at kunne indvandre til Danmark. EU/EØS-borgere som forventer, at opholdet i Danmark vil vare mere end tre måneder, skal søge om et registreringsbevis. Et registreringsbevis er et bevis på de rettigheder, som EU/EØS-statsborgeren allerede har efter EU-reglerne om fri bevægelighed. Opholdstilladelse og EU-registreringsbevis bliver herefter samlet betegnet som opholdstilladelse, som en samlet betegnelse for forskellige legale muligheder for ophold i Danmark.

Ændret indvandringsmønster

Fordelingen af opholdstilladelser til indvandrede udlændinge har ændret sig markant siden årtusindskiftet til i dag, med et fald i andelen med tilladelse til familiesammenføring og asyl og en stigning i andelen med tilladelse til arbejde og studier. I 1997 udgjorde personer med tilladelse til asyl og familiesammenføring halvdelen af de 21.273 indvandrede som var udenlandsk født med ikke-nordisk statsborgerskab, mens 32 pct. indvandrede med tilladelse til arbejde eller uddannelse. I 2015 var vægten skiftet til, at 54 pct. indvandrede for at arbejde eller studere, mens 29 pct. af de 69.962 indvandrede enten fik asyl eller blev familiesammenført.

Typer af opholdsgrundlag

Denne publikation opererer med følgende opholdsgrundlag:

- Asyl mv. (personer, der fx får opholdstilladelse som flygtning)
- Familiesammenføring (opholdstilladelse til familiesammenføring kan ske til en herboende dansk/nordisk statsborger, en udenlandsk statsborger eller en person med flygtningestatus)
- Uddannelse (Studie mv., Uddannelse og EU/EØS, Studerende)
- Arbejde (Erhverv og EU/EØS, Lønarbejde)
- Andet (Øvrige opholdstilladelser for både EU/EØS-borgere og andre statsborgere, herunder adoptioner, au-pair, praktikanter mv.)

Nogle data er imputerede

Data om opholdstilladelser på individniveau findes for udenlandskfødte, der er indvandret fra 1997 og frem. Nogle af oplysningerne er imputerede, på grund af manglende data, og nærmere beskrivelse af dannelsen af data om opholdstilladelser på individniveau kan findes på www.dst.dk. Det er kun personer, der er indvandret med ikke-nordisk statsborgerskab, der skal have opholdstilladelse for at få bopæl i Danmark. Data om opholdsgrundlag for indvandrede findes kun for personer, der er indvandret siden 1997, og data er offentliggjort første gang i november 2014.

Stigning i indvandring fra EU-lande

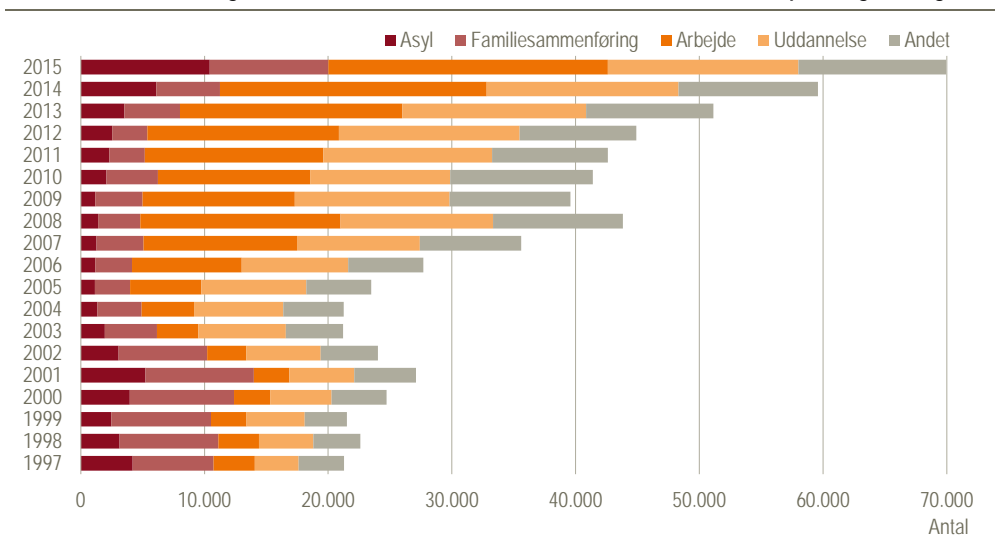
Ændringen i indvandringsmønsteret efter opholdstilladelse kan først og fremmest forklares ved, at der har været en markant stigning i antallet af indvandrere fra EU-landene, særligt i forbindelse med optagelsen de nye EU-lande fra 2004 af. Antallet af indvandrede med EU/EØS-tilladelser til lønarbejde er næsten syvdoblet fra 2.400 i 1997 til 15.894 i 2015, og der er også sket en syvdobling i antallet af EU-borgere, der indvandrer for at studere.

10.317 indvandrede med opholdstilladelse til asyl i 2015

I perioden fra 1997 og frem, hvor det er muligt at opgøre, hvilken opholdstilladelse udenlandske statsborgere indvandrer med, svinger antallet af indvandrede med tilladelse til asyl. I 2001 indvandrede 5.221 personer med tilladelse til asyl. Herefter faldt antallet til 1.135 i 2005 og forbliver på dette niveau frem til 2010, hvor antallet begynder at stige igen. I 2015 indvandrede 10.415 med tilladelse til asyl, hvilket er det højeste antal siden 1997. Udviklingen i verdens konflikter i kombination med udlændingelovgivningen afspejles i statsborgerskabet blandt de personer, der får tilladelse til asyl i Danmark. Samlet set udgør indvandrede med statsborgerskab i Syrien, Irak, Afghanistan, Somalia, Iran, Eritrea og Bosnien-Hercegovina syv ud af ti af alle dem, der er indvandret med opholdstilladelse til asyl i perioden fra 1997 og

frem. I begyndelsen af perioden var det primært personer med irakisk, somalisk og bosnisk statsborgerskab, mens statsborgere i Syrien og Eritrea udgør otte ud af ti i 2015.

Figur 1.6 Udenlandske statsborgere født i udlandet, der er indvandret til Danmark efter opholdsgrundlag

Oplysninger om indvandreres opholdsgrundlag

Det er muligt at opgøre opholdsgrundlag for de indvandrere, der er indvandret siden 1997, og som har eller har haft et ikke-nordisk statsborgerskab. Der er henholdsvis 36 og 39 pct. af de vestlige og ikke-vestlige indvandrere, der ikke kan få tilknyttet en opholdsgrund på grund af indvandringstidspunkt eller statsborgerskab. For de vestlige indvandrere uden opholdsgrund, gælder det for to tredjedele, at de er indvandret før 1997. Dette gælder for 95 pct. af de ikke-vestlige indvandrere med uoplyst opholdsgrund.

Vestlige indvandrere har oftest arbejdstilladelser

39 pct. af de vestlige indvandrere som var i Danmark 1. januar 2016, som er indvandret efter 1996, har en opholdstilladelse til arbejde og 18 pct. er her for at studere. Blandt de ikke-vestlige indvandrere, som er indvandret efter 1996 gælder det, at 27 pct. har fået asyl og 39 pct. er blevet familiesammenført.

En tredjedel af indvandrerne fra USA er i Danmark for at arbejde

USA er det eneste land uden for EU blandt de ti vestlige lande med flest indvandret efter 1996. En tredjedel af indvandrerne fra USA har tilladelse til at arbejde, mens de øvrige hovedsageligt er indvandret for at studere eller blive familiesammenført. Over halvdelen af indvandrerne fra Polen, Rumænien og Bulgarien er i Danmark for at arbejde, og blandt indvandrerne fra Litauen, Storbritannien og Italien har næsten halvdelen en arbejdstilladelse. Indvandrere fra Spanien adskiller sig fra de andre vestlige indvandrere, ved at flere kommer for at studere end for at arbejde.

Indvandrerne fra de ti ikke-vestlige lande med flest indvandret efter 1996 fordeler sig på forskellige grupper. Størstedelen af indvandrerne fra Syrien, Irak, Afghanistan, Iran og Somalia har opholdstilladelse til enten asyl eller familiesammenføring. 60 pct. af syrerne har fået asyl, mens de øvrige syrere hovedsageligt er blevet familiesammenført. Blandt indvandrerne fra Tyrkiet og Thailand er henholdsvis 75 og 88 pct. blevet familiesammenført. En tredjedel af de kinesiske indvandrere har fået studietilladelse. Filippinerne og ukrainerne adskiller sig fra de øvrige indvandrere, ved at have en høj andel med andre typer opholdstilladelser. Blandt filippinerne er størstedelen af disse tilladelser til au-pair-ophold, mens det for ukrainerne gælder praktikophold.

Tabel 1.7 Indvandrere fra vestlige lande efter oprindelsesland og opholdsgrundlag. 2016

	Opholdsgrundlag						I alt
	Asyl	Familie-sammen-føring	Arbejde	Uddan-nelse	Andet	Uoplyst	
Indvandrere, vestlige lande	111	6 113	67 019	31 034	39 388	82 354	226 019
	pct.						antal
Indvandret efter 1996							
Heraf:							
Polen	0,0	3,6	59,7	9,5	26,4	0,8	30 081
Rumænien	0,1	2,4	54,1	18,5	24,8	0,2	20 902
Tyskland	0,1	2,1	34,9	21,4	37,3	4,2	16 880
Litauen	0,0	2,8	48,6	23,1	25,4	0,1	10 399
Storbritannien	0,0	3,7	46,5	12,1	34,5	3,1	7 771
Bulgarien	-	2,6	50,1	24,9	22,1	0,3	7 680
USA	0,0	22,7	30,9	29,8	11,6	4,9	6 395
Italien	-	0,9	45,8	27,9	24,1	1,3	6 002
Spanien	-	1,3	29,9	38,5	27,8	2,4	4 625
Letland	0,0	6,7	39,4	26,8	26,9	0,2	4 597

Anm.1: Tabellen indeholder de ti lande med flest indvandret efter 1996.

Anm.2: Uoplyst opholdsgrundlag er til personer, der er indvandret før 1997 eller har dansk/nordisk statsborgerskab.

Tabel 1.8 Indvandrere fra ikke-vestlige lande efter oprindelsesland og opholdsgrundlag. 2016

	Opholdsgrundlag						I alt
	Asyl	Familie-sammen-føring	Arbejde	Uddan-nelse	Andet	Uoplyst	
Indvandrere, ikke-vestlige lande	54 524	78 449	25 725	12 153	21 831	121 802	314 484
	pct.						antal
Indvandret efter 1996							
Heraf:							
Syrien	60,0	38,1	0,3	0,1	0,9	0,6	23 297
Irak	48,6	45,6	1,4	0,3	1,8	2,4	15 656
Afghanistan	54,1	42,0	1,0	0,2	2,0	0,7	11 611
Tyrkiet	0,7	74,7	6,1	4,2	8,0	6,3	10 646
Kina	1,4	20,4	32,4	34,2	10,3	1,3	9 213
Thailand	0,1	87,6	2,3	3,5	4,9	1,7	8 295
Iran	44,3	25,5	20,6	2,9	3,0	3,7	8 272
Filippinerne	-	36,3	3,7	1,1	56,8	2,1	8 174
Somalia	49,9	45,4	0,4	0,2	1,4	2,7	8 167
Ukraine	1,0	14,4	28,0	2,0	54,3	0,2	7 822

Anm.1: Tabellen indeholder de ti lande med flest indvandret efter 1996.

Anm.2: Uoplyst opholdsgrundlag er til personer, der er indvandret før 1997 eller har dansk/nordisk statsborgerskab.

1.7 Befolkningsfremskrivning

Antallet af ikke-vestlige indvandrere stiger med 61 pct. fra 2016 til 2060

Ifølge Danmarks Statistiks seneste befolkningsfremskrivning vil antallet af ikke-vestlige indvandrere i befolkningen stige med 61 pct. fra 2016 til 2060, så der i 2060 vil være 507.246 ikke-vestlige indvandrere i Danmark mod 314.484 i dag. Den tilsvarende stigningstakt for vestlige indvandrere forventes at være 52 pct.

Antallet af vestlige efterkommere forventes at stige kraftigt

Det er imidlertid de to grupper af efterkommere, som vil vokse kraftigst. Antallet af vestlige efterkommere forventes at vokse fra 25.306 til 122.396 i 2060, hvilket er 4,8 gange højere end i 2016. Antallet af ikke-vestlige efterkommere vil stige fra 138.064 til 342.390 personer i 2060, hvilket vil være 2,5 gange højere end i dag. Trods den større stigningstakt for de vestlige efterkommere forventes der i 2060 at være knap tre gange så mange ikke-vestlige efterkommere som vestlige, da antallet af vestlige efterkommere i dag er væsentligt lavere.

Tabel 1.9 Befolkningsfremskrivning efter herkomst

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse	I alt
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande		
2016	226 019	314 484	25 306	138 064	5 003 378	5 707 251
2020	254 017	400 372	31 982	161 165	5 018 274	5 865 810
2030	289 104	441 899	53 655	216 145	5 109 412	6 110 215
2040	312 024	471 802	75 314	260 238	5 140 749	6 260 127
2050	329 131	495 203	98 295	302 613	5 127 753	6 352 995
2060	342 512	507 246	122 396	342 390	5 168 225	6 482 769
	indeks, 2016 = 100					
2016	100	100	100	100	100	100
2020	112	127	126	117	100	103
2030	128	141	212	157	102	107
2040	138	150	298	188	103	110
2050	146	157	388	219	102	111
2060	152	161	484	248	103	114

Personer med dansk oprindelse udgør en mindre og mindre del af befolkningen

Samlet set forventes personer med dansk oprindelse at udgøre en mindre andel af den danske befolkning i fremtiden. Ved begyndelsen af 2016 har 88 pct. af hele befolkningen dansk oprindelse. Denne andel forventes at falde gradvist til 80 pct. i 2060.

Tabel 1.10 Befolkningsfremskrivning efter alder og herkomst

	2016	2020	2030	2040	2050	2060
	pct.					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indvandrere, vestlige lande	4,0	4,3	4,7	5,0	5,2	5,3
Indvandrere, ikke-vestlige lande	5,5	6,8	7,2	7,5	7,8	7,8
Efterkommere, vestlige lande	0,4	0,5	0,9	1,2	1,5	1,9
Efterkommere, ikke-vestlige lande	2,4	2,7	3,5	4,2	4,8	5,3
Dansk oprindelse	87,7	85,6	83,6	82,1	80,7	79,7
Under 17 år	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indvandrere, vestlige lande	1,1	1,2	1,1	1,0	1,1	1,0
Indvandrere, ikke-vestlige lande	2,2	3,5	2,8	2,1	2,2	2,1
Efterkommere, vestlige lande	1,3	1,8	3,0	3,3	3,5	3,6
Efterkommere, ikke-vestlige lande	7,4	7,6	8,0	6,8	6,4	6,2
Dansk oprindelse	88,1	86,0	85,2	86,8	86,8	87,1
18-39 år	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indvandrere, vestlige lande	7,5	7,9	7,7	8,0	7,6	7,3
Indvandrere, ikke-vestlige lande	9,0	10,9	8,5	7,9	7,4	6,8
Efterkommere, vestlige lande	0,4	0,4	0,6	1,5	2,5	2,8
Efterkommere, ikke-vestlige lande	3,2	4,1	5,8	6,9	6,9	6,2
Dansk oprindelse	80,0	76,8	77,4	75,8	75,7	76,9
40-64 år	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indvandrere, vestlige lande	3,6	4,1	5,9	6,8	6,8	6,9
Indvandrere, ikke-vestlige lande	6,7	8,1	11,3	12,0	10,7	9,9
Efterkommere, vestlige lande	0,2	0,2	0,2	0,4	0,5	1,2
Efterkommere, ikke-vestlige lande	0,1	0,3	1,1	3,3	5,2	6,6
Dansk oprindelse	89,4	87,3	81,5	77,6	76,7	75,4
65 år og derover	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indvandrere, vestlige lande	2,7	2,7	2,8	3,1	3,9	4,6
Indvandrere, ikke-vestlige lande	1,9	2,4	4,4	6,6	9,2	11,1
Efterkommere, vestlige lande	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
Efterkommere, ikke-vestlige lande	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	2,1
Dansk oprindelse	95,3	94,7	92,6	90,1	86,0	81,9

Mange flere ikke-vestlige indvandrere over 65 år

Mens det i dag er 95 pct. af befolkningen, der er fyldt 65 år, som har dansk oprindelse, forventes den tilsvarende andel at være 82 pct. i 2060. Det er især de ikke-

vestlige indvandrere, som vil udgøre en større og større andel af den ældre befolkning.

Indvandrere og efterkommere vil udgøre 25 pct. af de 40-64-årige i 2060

Det er også værd at bemærke, at personer med dansk oprindelse i 2060 kun forventes at udgøre 75 pct. af den meget erhvervsaktive aldersgruppe 40-64 år mod 89 pct. i dag. Hvis det nuværende beskæftigelsesniveau for aldersgruppen skal opretholdes, vil det derfor være nødvendigt, at der i de kommende år sker en stigning i indvandreres og efterkommeres beskæftigelsesfrekvenser.

1.8 Børn af efterkommere

Definition

Første udgivelse

Statistik om børn af efterkommere blev udgivet for første gang i forbindelse med årbogen *Indvandrere i Danmark 2007*.

Børn af efterkommere opgøres normalt som dansk oprindelse eller efterkommere

Børn af efterkommere er født i Danmark og har forældre, hvoraf mindst én er efterkommer, og ingen af forældrene har dansk oprindelse. De er opdelt i to grupper, børn af efterkommere-D og børn af efterkommere-E.

Børn af efterkommere-D er normalt kategoriseret som personer med dansk oprindelse, da mindst én forælder er efterkommer med dansk statsborgerskab.

Børn af efterkommere-E er normalt kategoriseret som efterkommere, da ingen af forældrene har dansk statsborgerskab.

Børn af efterkommere ikke en del af herkomstdefinition

Børn af efterkommere er ikke nogen gruppe, som kan udskilles ved hjælp af Danmarks Statistiks definition af herkomst. I Danmarks Statistiks klassifikation af herkomst findes de tre grupper: 1) dansk oprindelse, 2) indvandrere og 3) efterkommere. I princippet kan der i alle grupper være personer, som har en eller to forældre, der er efterkommere.

Børn af efterkommere har mindst én forælder, som er efterkommer

Når vi taler om børn af efterkommere, er denne opgørelse afgrænset til personer, der er født i Danmark og har forældre, hvoraf mindst én er efterkommer, og hvor ingen af forældrene har dansk oprindelse. 1. januar 2016 er der 19.920 personer i Danmark, der opfylder dette krav. Heraf er 17.435 af dem kategoriseret som personer med dansk oprindelse, mens 2.485 er placeret i kategorien efterkommere.

Der er 19.920 børn af efterkommere

Vi betegner de samlede 19.920 personer som børn af efterkommere. Derudover vil vi bruge betegnelsen børn af efterkommere-D om de 17.435 personer, som normalt kategoriseres som personer med dansk oprindelse. Endelig kaldes de 2.485 personer, der normalt kategoriseres som efterkommere, for børn af efterkommere-E. Forskellen mellem de to grupper er, at den ene eller begge forældre, som er efterkommere i gruppen børn af efterkommere-E ikke har dansk statsborgerskab, mens mindst én forælder i børn af efterkommere-D både er efterkommer og har dansk statsborgerskab.

Ingen af forældrene har dansk oprindelse ...

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er mange forskellige forældrekompositioner for personer, der har mindst én forælder, som er efterkommer. For at sikre at børn af efterkommere er en nogenlunde homogen gruppe har vi valgt at afgrænse vores definition af børn af efterkommere til de personer, som er født i Danmark, og som har mindst én forælder, der er efterkommer, og hvor ingen af personens forældre er med dansk oprindelse.

Tabel 1.11 Børn af efterkommere

		Far			
		Indvandrere		Efterkommer	
		Dansk statsborger	Udenlandsk statsborger	Dansk statsborger	Udenlandsk statsborger
Mor	Indvandrere			D	E
	Efterkommer	D	D	D	D
Mor	Indvandrere			D	E
	Efterkommer	E	E	D	E

Anm.: Tabellen gælder kun personer født i Danmark. D'et står for børn af efterkommere-D og E'et står for børn af efterkommere-E.

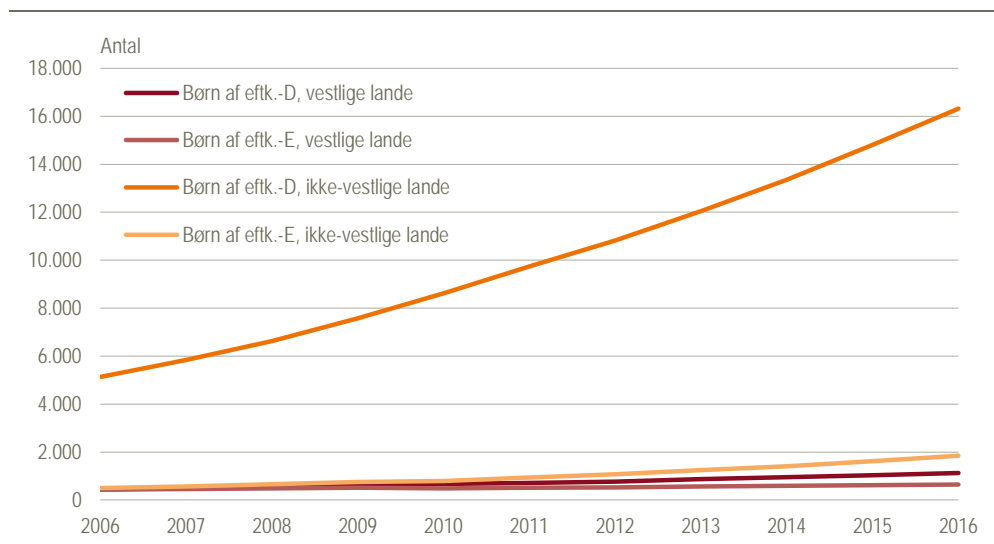
... så alle børn af efterkommere er ikke med

Den 1. januar 2016 er der i Danmark 35.001 personer, som har mindst én forælder, der er efterkommer. Det er imidlertid værd at bemærke, at der blandt dem er 14.336 personer svarende til 41 pct., hvor forældreparret består af en efterkommer og en person med dansk oprindelse. I vores definition af børn af efterkommere vil vi ikke inkludere disse personer, da de har en forælder med dansk oprindelse.

Afgrænsning giver mere homogen gruppe

Der er god grund til at antage, at der er væsentlige forskelle mellem en person med et forældrepar bestående af fx en efterkommer og en person med dansk oprindelse sammenlignet med en person, der har et forældrepar bestående af en efterkommer med dansk statsborgerskab og en indvandrer. I begge tilfælde vil der være tale om børn af efterkommere, og i begge tilfælde vil personerne blive klassificeret som personer med dansk oprindelse i den normale definition af herkomst. Det er imidlertid kun i det sidste tilfælde, at vi vil inkludere personerne i den gruppe, som vi kalder børn af efterkommere.

Figur 1.7 Børn af efterkommere

Antallet af børn af efterkommere er kraftigt stigende ...

Selv om de 19.920 personer, som indgår i børn af efterkommere i 2016, må betegnes som en lille gruppe, er det værd at bemærke, at den er steget kraftigt i løbet af de sidste ti år. I 2006 udgjorde børn af efterkommere således kun 6.526 personer (5.586 i D og 940 i E). Årsagen til denne udvikling skal ses i lyset af, at der i løbet af de sidste ti år gradvist er blevet flere og flere voksne efterkommere i befolkningen. Dermed er antallet af potentielle efterkommerforældre steget, hvilket naturligt gør, at antallet af børn af efterkommere stiger.

... men fra et lavt niveau

Det stigende antal voksne efterkommere skyldes ikke mindst, at indvandrerbefolkningen i Danmark har været stigende gennem mere end 40 år. Der er en naturlig sammenhæng mellem antallet af indvandrere i befolkningen og fødte efterkom-

mere, og i takt med en stigende befolkning af indvandrere er antallet af potentielle indvandrerforældre og dermed efterkommere også steget gradvist. I 2016 er der derfor flere efterkommere i de aldersgrupper, hvor det er almindeligt at få børn, end nogensinde før. Denne udvikling vil fortsætte, og selv om antallet af børn af efterkommere fortsat er relativt lavt, er der tale om en gruppe, som vil vokse i de kommende år.

Moderen bestemmer oprindelsesland

De to grupper af børn af efterkommere er i tabel 1.12 opdelt på alder og oprindelse. Det er moderens oprindelsesland, som bestemmer, om en person bliver klassificeret som vestlig eller ikke-vestlig.

18.157 ikke-vestlige og 1.763 vestlige børn af efterkommere

Alle de 19.920 børn af efterkommere kan opdeles i 1.763 med vestlig oprindelse og 18.157 med ikke-vestlig oprindelse. De kan igen opdeles i børn af efterkommere-D og E. I denne forbindelse bemærker man, at der blandt børn af efterkommere med vestlig oprindelse er dobbelt så mange i gruppe D end i gruppe E, mens der for børn af efterkommere med ikke-vestlig oprindelse findes ni gange så mange i gruppe D.

Tabel 1.12 Børn af efterkommere efter alder. 2016

	Vestlige lande			Ikke-vestlige lande			I alt
	Børn af efterkom- mere-D	Børn af efterkom- mere-E	I alt	Børn af efterkom- mere-D	Børn af efterkom- mere-E	I alt	
I alt	1 121	642	1 763	16 314	1 843	18 157	19 920
0-4 år	353	160	513	6 467	946	7 413	7 926
5-9 år	232	84	316	4 821	491	5 312	5 628
10-14 år	139	40	179	3 090	240	3 330	3 509
15-19 år	118	23	141	1 489	96	1 585	1 726
20-24 år	81	15	96	369	47	416	512
25-29 år	42	6	48	59	12	71	119
30-34 år	47	20	67	8	2	10	77
35-39 år	27	26	53	4	5	9	62
40-44 år	16	50	66	1	3	4	70
45-49 år	25	50	75	3	-	3	78
50-54 år	16	51	67	-	-	-	67
55-59 år	12	40	52	1	-	1	53
60 år og derover	13	77	90	2	1	3	93

Børn af efterkommere er meget unge

Børn af efterkommere er på nuværende tidspunkt meget unge. Den eneste undtagelse er børn af efterkommere-E med vestlig oprindelse. Samlet set udgør denne gruppe kun 3 pct., men blandt børn af efterkommere, som er fyldt 30 år, er 63 pct. børn af efterkommere-E med vestlig oprindelse.

Meget få ikke-vestlige børn af efterkommere er over 30 år

Der er to årsager til, at det stort set udelukkende er i gruppen børn af efterkommere-E med vestlig oprindelse, at der findes børn af efterkommere over 30 år. For det første har der været vestlige indvandrere i Danmark i længere tid end ikke-vestlige indvandrere, og derfor findes der i dag relativt flere voksne børn af efterkommere, der har vestlige efterkommere som forældre. For det andet er både vestlige indvandrere og efterkommere mindre tilbøjelige til at skifte til dansk statsborgerskab. Efterkommere med fx svensk, norsk, tysk eller amerikansk oprindelse foretrækker ofte at beholde deres oprindelige statsborgerskab, selv om de har mulighed for at skifte til dansk statsborgerskab. Derfor havner deres børn i gruppen børn af efterkommere-E. Mange ikke-vestlige efterkommere har derimod ofte incitament til at skifte til dansk statsborgerskab, da de derved får nogle rettigheder, som de ellers ikke har.

Indvandring fra ikke-vestlige lande tog først fart i 1960'erne

Da indvandring til Danmark fra ikke-vestlige lande stort set var et ukendt fænomen før 1960'erne, er de ikke-vestlige efterkommere i sig selv en relativt ung gruppe, og de personer blandt de ikke-vestlige efterkommere, som selv har fået børn, vil derfor

fortrinsvis have små børn. Derfor er de ikke-vestlige børn af efterkommere så ung en gruppe.

70 pct. af ikke-vestlige børn af efterkommere er under 10 år

Blandt de 18.157 ikke-vestlige børn af efterkommere i 2016 er kun 30 personer fyldt 30 år, mens 12.725 eller 70 pct. endnu ikke er fyldt 10 år. De ikke-vestlige børn af efterkommere er altså meget unge. Til sammenligning er der kun 47 pct. af de vestlige børn af efterkommere, som er under 10 år. Aldersmæssigt er der ikke den store forskel mellem ikke-vestlige børn af efterkommere af type D og E.

Geografisk fordeling

Fokus på de 0-29-årige

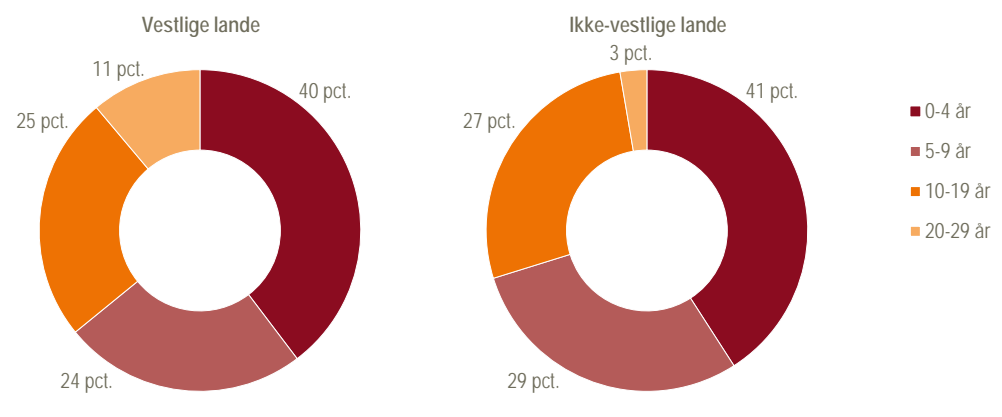
I dette afsnit vil vi koncentrere os om den geografiske fordeling af børn af efterkommere. Desuden vil der kun blive fokuseret på den andel, som er under 30 år. Denne afgrænsning er naturlig af to årsager. For det første er interessen for børn af efterkommere koncentreret omkring integration af børn og unge. For det andet er der kun få personer, der er fyldt 30 år, blandt børn af efterkommere.

Ikke-vestlige børn af efterkommere er yngst

De 0-29-årige børn af efterkommere kan opdeles i 1.293 med vestlig oprindelse og 18.127 med ikke-vestlig oprindelse. Både de vestlige og ikke-vestlige børn af efterkommere i alderen 0-29 år er overrepræsenteret i de yngste aldersgrupper. De ikke-vestlige børn af efterkommere er dog overordnet set klart yngre end de vestlige, idet 70 pct. af de ikke-vestlige børn af efterkommere er under 10 år. For de vestlige er andelen af 0-9-årige 64 pct.

Kun 3 pct. af de ikke-vestlige børn af efterkommere under 30 år er fyldt 20 år, mens de 20-29-årige udgør 11 pct. af de vestlige.

Figur 1.8 0-29-årige børn af efterkommere. 2016

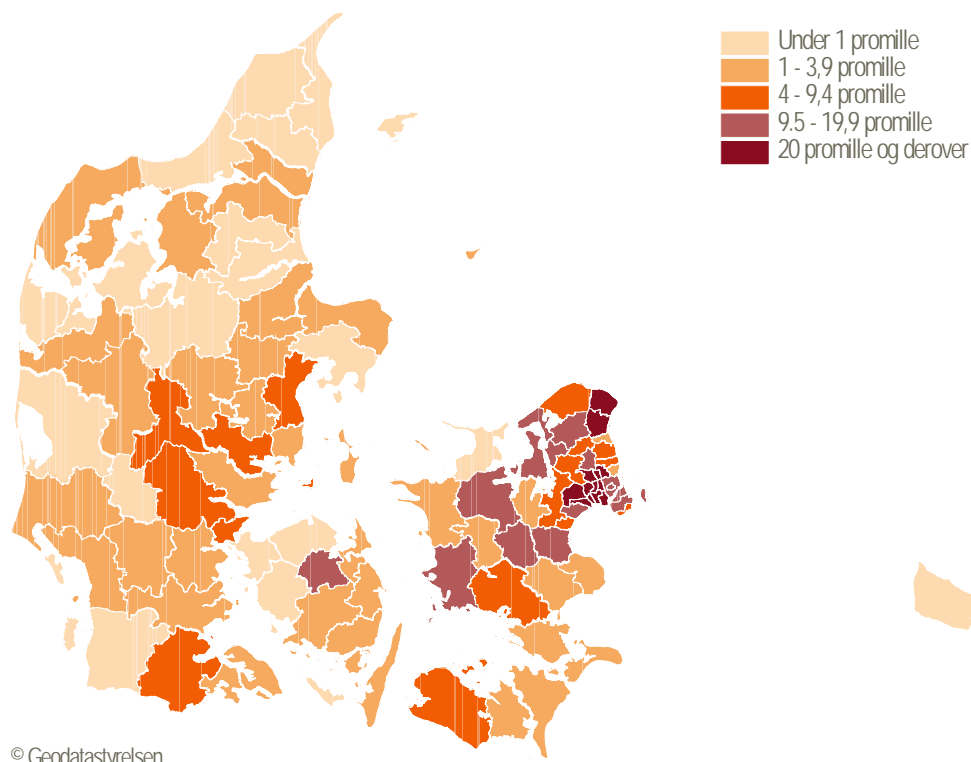
Geografisk fordeling

Den geografiske fordeling af børn af efterkommere hænger naturligt tæt sammen med den geografiske fordeling af efterkommere. Det er derfor først og fremmest i og omkring de større byer, at børn af efterkommere findes. Danmarkskortet viser andelen af 0-29-årige børn af efterkommere i forhold til alle 0-29-årige indbyggere i landets 98 kommuner. Da der er tale om en gruppe, som antalsmæssigt er meget lille, er den anvendte enhed promille.

Ishøj har størst andel børn af efterkommere

Ishøj, Brøndby, Albertslund, Vallensbæk og Høje-Taastrup er de fem kommuner, hvor der findes de største andele af børn af efterkommere. Andelen er 109 promille i Ishøj, 72 promille i Brøndby, 59 promille i Albertslund, 58 promille i Vallensbæk og 50 promille i Høje-Taastrup.

Figur 1.9 0-29-årige børn af efterkommere i forhold til alle 0-29-årige i kommunen. 2016

Få uden for Sjælland

I hele landet udgør de 0-29-årige børn af efterkommere samlet 9,4 promille af befolkningen i alderen 0-29 år, og uden for Sjælland er det kun Odense Kommune, hvor andelen er over landsgennemsnittet.

København har flest børn af efterkommere

København er den kommune, hvor børn af efterkommere antalmæssigt er flest. I København findes der således 4.270 børn af efterkommere i alderen 0-29 år. Det svarer til 22 pct. af alle 0-29-årige børn af efterkommere. I København udgør de dog kun 16 promille af den 0-29-årige befolkning, hvilket placerer København som nummer 17 på listen over kommuner med de største andele af børn af efterkommere.

Efterkommere er både en mindre og yngre gruppe på Fyn og i Jylland

Overrepræsentationen af børn af efterkommere er større end efterkommernes overrepræsentation i kommunerne omkring København. Det skyldes, at efterkommerne er ældre her end i resten af landet. Der er med andre ord flere efterkommere omkring København, som har nået en alder, hvor de begynder at få børn. I mange kommuner i Jylland og på Fyn er efterkommere i sig selv en lille gruppe. Samtidig er de efterkommere, der findes her, ofte for unge til at de er begyndt at få børn. Andelen af børn af efterkommere er derfor meget lille i disse kommuner.

2. Arbejdsmarked

Sammenfatning

Mandlige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens topper blandt de 38-årige på 64 pct. og begynder at falde markant fra 40-års alderen. Til sammenligning har mænd med dansk oprindelse som 38-årige en beskæftigelsesfrekvens på 87 pct. Differencen i beskæftigelsesfrekvens mellem mænd af dansk oprindelse og mandlige ikke-vestlige indvandrere er størst blandt de 60-årige, hvor forskellen er 41 procentpoint. Samme mønster gør sig gældende blandt kvinderne, hvor forskellene også er mere udtalt.

Ikke-vestlige indvandrere i aldersgruppen 16-64-årige oplevede en stor stigning i deres beskæftigelsesfrekvens fra 1993 til 2007, hvorefter den igen er faldet. Faldet fra 2007 til 2014 viser, at ikke-vestlige indvandrere er blevet hårdere ramt af den økonomiske krise end vestlige indvandrere og personer med dansk oprindelse. Med beskæftigelsesfrekvenser på henholdsvis 53 pct. for mændene og 46 pct. for kvinderne i 2014 er niveauerne fortsat klart under niveauerne for personer med dansk oprindelse.

Den samlede beskæftigelsesfrekvens for 16-64-årige er ikke altid en god indikator for beskæftigelsesforskelle mellem personer af dansk oprindelse sammenlignet over for indvandrere og efterkommere. Dette skyldes, at grupperne er meget forskelligt sammensat med hensyn til alder. Problemet er især relevant, når det gælder de ikke-vestlige efterkommere, der er meget unge.

Et indeks der standardiserer efter alder viser, at underbeskæftigelsen er markant højere blandt kvindelige ikke-vestlige indvandrere end blandt mandlige ikke-vestlige indvandrere. For kvinderne ligger beskæftigelsen 40 pct. lavere end hvis de havde haft samme aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser som kvinder med dansk oprindelse. For mændene svarer underbeskæftigelsen til 32 pct.

Beskæftigelsen blandt mandlige ikke-vestlige efterkommere var i 2014 15 pct. lavere sammenlignet med mænd af dansk oprindelse. Blandt kvinderne var beskæftigelsen 19 pct. lavere sammenlignet med kvinder af dansk oprindelse. Ikke-vestlige efterkommere er dermed i højere grad i beskæftigelse end ikke-vestlige indvandrere.

Der er store forskelle mellem indvandrere fra forskellige oprindelseslande. Blandt 30-64-årige er beskæftigelsen meget lav både blandt mandlige og kvindelige indvandrere fra Afghanistan, Irak, Libanon, Somalia og Syrien. Indvandrere fra Nederlandene, Litauen og Ungarn ligger derimod i toppen med nogle af de højeste beskæftigelsesfrekvenser.

Hos de mandlige efterkommere mellem 20 og 39 år, har personer med oprindelse i Irak og Marokko de laveste beskæftigelsesindeks med niveauer omkring 75 pct. sammenlignet med beskæftigelsesniveauet for mænd med dansk oprindelse. Blandt mændene er det for efterkommere med oprindelse i Sri Lanka og Tyrkiet, at de højeste beskæftigelsesindeks findes med niveauer på 89 pct.

Blandt kvinderne er det efterkommere med oprindelse i Libanon og Irak, som har de laveste beskæftigelsesindeks på henholdsvis 62 og 67 pct. i forhold til kvinder med dansk oprindelse. I den modsatte ende finder vi efterkommere med oprindelse i Vietnam, Polen, Jugoslavien og Iran, hvis beskæftigelsesindeks i alle tilfælde ligger over 90 pct.

2.1 Beskæftigelsesfrekvenser på de enkelte alderstrin

Seneste tal er fra ultimo november 2014

Kilden til beskæftigelsestallene er den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), som opgør den socio-økonomiske status for hele befolkningen ultimo november året før. De senest tilgængelige tal vedrørende befolkningens socioøkonomiske status er opgjort ultimo november 2014.

Definition

Beskæftigelsesfrekvensen er udtryk for den andel af en afgrænset gruppe, der er i beskæftigelse.

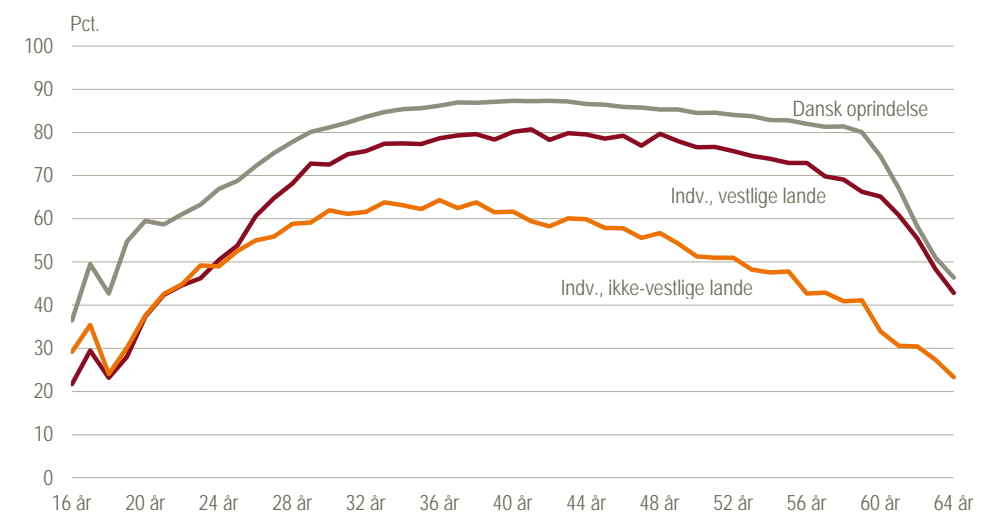
Beskæftigelsesfrekvens udregnet for alle enkelte alderstrin

Dette afsnit har fokus på beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere på forskellige alderstrin. Afsnittet belyser, på hvilke alderstrin beskæftigelsesfrekvensen topper, samt hvor stor den procentvise forskel i beskæftigelse er mellem personer med dansk oprindelse og vestlige og ikke-vestlige indvandrere.

Forskellig udvikling i beskæftigelsesfrekvens for mandlige vestlige og ikke-vestlige indvandrere

De vestlige og ikke-vestlige mandlige indvandrere har to forskellige mønstre for beskæftigelsesfrekvens på de enkelte alderstrin. Frem til 24-års alderen er beskæftigelsesfrekvensen højere for de ikke-vestlige indvandrere, hvorefter kurverne krydser hinanden. Dette hænger bl.a. sammen med, at mange vestlige indvandrere på de yngste alderstrin opholder sig i Danmark for at studere.

Figur 2.1 Beskæftigelsesfrekvenser for mænd på de enkelte alderstrin. 2014

Beskæftigelsesfrekvensen for mandlige vestlige indvandrere rammer 70 pct. ved 29-års alderen

Mandlige indvandrere fra vestlige lande rammer ved 29-års alderen en beskæftigelsesfrekvens på 70 pct., der herefter stiger frem til 41-års alderen, hvor beskæftigelsesfrekvensen topes på 81 pct. Dette er en forskel på 6 procentpoint i forhold til mænd med dansk oprindelse, der har en beskæftigelsesfrekvens på 87 pct. som 41-årige. Herefter falder vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens svagt frem mod slutningen af 50'erne, hvor beskæftigelsesfrekvensen igen kommer under 70 pct.

Ikke-vestlige indvandreres beskæftigelse topes som 38-årige

Beskæftigelsesfrekvensen for mandlige ikke-vestlige indvandrere rammer ved 30-års alderen et niveau på 62 pct. og topes på 64 pct. blandt de 38-årige. Mænd med dansk oprindelse har som 38-årige en beskæftigelsesfrekvens på 87 pct., hvilket er en forskel på 23 procentpoint. Blandt vestlige og ikke-vestlige indvandrere er der altså både stor forskel på den maksimale beskæftigelsesfrekvens, der ligger på 81 pct. blandt vestlige indvandrere og 64 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere samt hvilket alderstrin beskæftigelsesfrekvensen topes på.

Størst forskel mellem ikke-vestlige indvandrere og mænd med dansk oprindelse i 50'erne

I starten af 40'erne er mandlige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens igen under 60 pct., hvorefter den begynder at falde mere markant. Differencen i beskæftigelsesfrekvens mellem mænd med dansk oprindelse og indvandrere fra ikke-vestlige lande rammer omkring 50-års alderen en forskel på 33 procentpoint og topes blandt de 60-årige, hvor forskellen i beskæftigelsesfrekvens er 41 procentpoint.

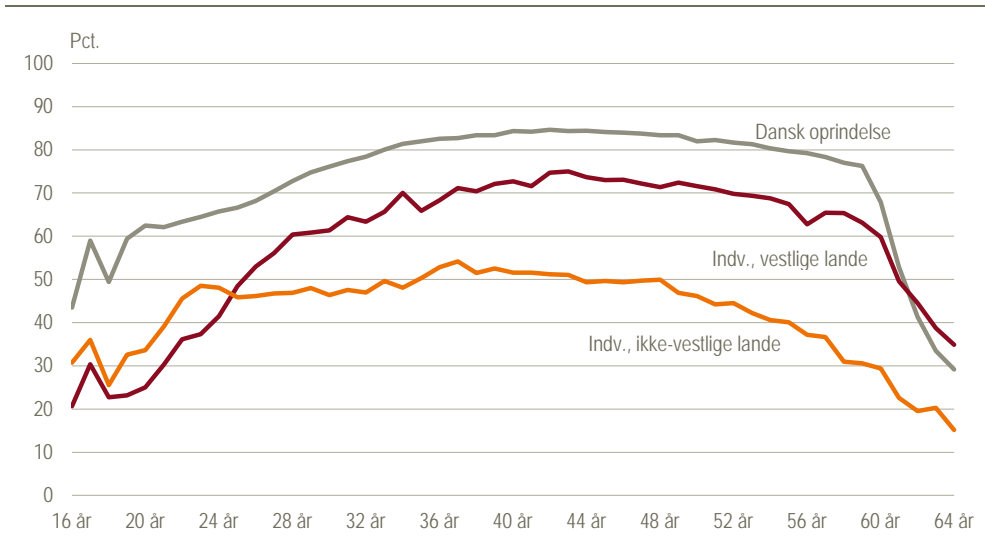
Tilsvarende billede blandt kvindelige indvandrere

Udviklingen for de kvindelige indvandrere minder meget om de mandlige indvandreres. Her er beskæftigelsesfrekvensen også lav i de yngste alderstrin, hvor ikke-vestlige indvandrere har en højere beskæftigelsesfrekvens end de vestlige indvandrere. I 25-års alderen krydser kurverne hinanden. Beskæftigelsesfrekvensen stiger herefter kraftigt for de vestlige indvandrere frem til midten af 30'erne og topes blandt de 43-årige med 75 pct.

Stor forskel i beskæftigelsesfrekvens mellem kvinder af dansk oprindelse og kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande

Beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige ikke-vestlige indvandrere toppe blandt de 37-årige med 54 pct. Herefter begynder beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige ikke-vestlige indvandrere at falde og er i starten af 50'erne nede omkring 45 pct. Blandt de 58-årige er de ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens nede på 31 pct., hvilket er en forskel på 46 procentpoint i forhold til kvinder med dansk oprindelse, der har en beskæftigelsesfrekvens på 77 pct. blandt 58-årige.

Figur 2.2 Beskæftigelsesfrekvenser for kvinder på de enkelte alderstrin. 2014

2.2 Beskæftigelsesudvikling

Nyt arbejdsmarkedsregnskab

Danmarks Statistik har udviklet et nyt arbejdsmarkedsregnskab, som pr. 26. april 2015 er datagrundlaget for den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Den hidtidige opgørelse er revideret tilbage til november 2008. Endvidere er referencetidspunktet ændret til ultimo november, hvor det tidligere var ultimo december. Det betyder, at den seneste opgørelse dateres ultimo november 2014, hvor den efter tidligere referencetidspunkt ville have heddet 2015. Arbejdsmarkedsstatistikken for årene 1984-2007 er ikke redigeret efter det nye arbejdsmarkedsregnskab og er derfor opgjort ultimo december det pågældende år.

Stigning i ikke-vestlige indvandreres beskæftigelse siden 1993

Fra 1993 til 2007 steg beskæftigelsesfrekvensen for 16-64-årige ikke-vestlige indvandrere kraftigt. For mændene var der tale om en stigning fra 39 pct. til 63 pct. Den relative stigning var endnu større for kvinder, hvor andelen i beskæftigelse blev fordoblet fra 27 pct. i 1993 til 49 pct. i 2007. Siden 2007 er beskæftigelsen gået tilbage, hvilket kan tilskrives den økonomiske krise. Tilbagegangen har været størst blandt mændene, hvilket skyldes, at mænd i højere grad end kvinder arbejder i konjunkturfølsomme brancher.

Små ændringer det seneste år

Hovedparten af tilbagegangen siden 2007 har fundet sted fra 2007 til 2009. I de seneste fem år har beskæftigelsen ligget på stort set samme niveau.

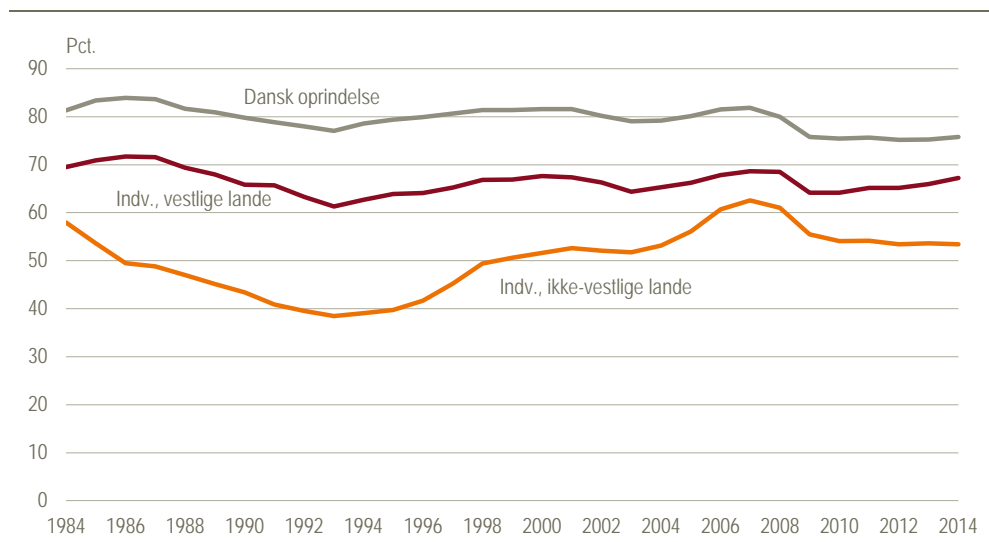
Lav beskæftigelse blandt ikke-vestlige indvandrere

Selv om forskellen mellem ikke-vestlige indvandrere og personer med dansk oprindelse er blevet indsnævret i løbet af de seneste godt og vel 20 år, er beskæftigelsen fortsat klart lavere blandt de ikke-vestlige indvandrere. Mandlige og kvindelige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvenser er henholdsvis 53 pct. og 46 pct. i 2014. Til sammenligning er beskæftigelsesfrekvensen blandt personer af dansk oprindelse 76 pct. blandt mændene i 2014 og 73 pct. blandt kvinderne.

Udvikling i beskæftigelsen siden 1984

Beskæftigelsesfrekvensen for 16-64-årige mænd med dansk oprindelse har ikke ændret sig dramatisk i løbet af de seneste 30 år. Udsvingene i perioden kan i høj grad forklares ud fra konjunkturrelle forhold.

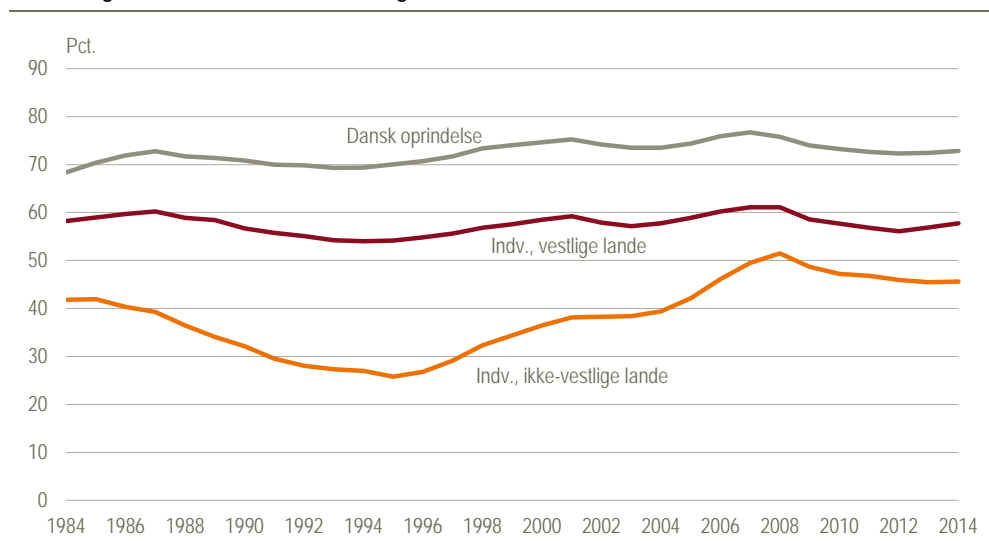
Figur 2.3 Beskæftigelsesfrekvenser for 16-64-årige mænd

Vestlige indvandrere følger kurve for personer med dansk oprindelse

Beskæftigelsesfrekvensen for mandlige vestlige indvandrere ligger gennem hele perioden 9-16 procentpoint lavere end for mænd med dansk oprindelse. Kurven følger det samme bevægelsesmønster som mænd med dansk oprindelse.

Figur 2.4 Beskæftigelsesfrekvenser for 16-64-årige kvinder

Fra 1984 til 1995 blev forskellen i beskæftigelse mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere øget

I 1984 var der en forskel på 23 procentpoint i beskæftigelsesfrekvensen mellem mænd med dansk oprindelse og mandlige ikke-vestlige indvandrere. Frem til 1995 steg denne forskel til 40 procentpoint. Fra 1995 og frem til 2007 steg ikke-vestlige indvandreres beskæftigelse kraftigt, og forskellen blev indsnævret til 19 procentpoint. I de seneste år er forskellen blevet forøget igen og udgjorde i 2014 22 procentpoint. Udviklingen for de kvindelige ikke-vestlige indvandrere minder meget om udviklingen for de mandlige ikke-vestlige indvandrere. Beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige ikke-vestlige indvandrere har efter et fald fra 1984 til 1995 været stigende fra 1995 til 2008. Siden 2008 er forskellen blevet forøget til omkring 27 procentpoint, idet kvindelige ikke-vestlige indvandrere i perioden har oplevet et større fald i beskæftigelse end kvinder af dansk oprindelse.

Sammensætningen af ikke-vestlige indvandrere har ændret sig meget siden 1984 ...

Når man betragter kurven for ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvenser i perioden fra 1984 til 2014, er det vigtigt at være opmærksom på, at der er tale om en befolkningsgruppe, som har ændret sig meget i løbet af perioden. Ikke mindst antalmæssigt betyder ikke-vestlige indvandrere mere i Danmark i dag. Der er således næsten seks gange så mange ikke-vestlige indvandrere i 2014 som i 1984.

... både i antal og i sammensætning på oprindelseslande og opholdsgrundlag

De ikke-vestlige indvandreres sammensætning med hensyn til oprindelseslande har også været under konstant forandring gennem hele perioden. I begyndelsen af perioden var Tyrkiet, Pakistan og Jugoslavien de tre store ikke-vestlige oprindelseslande for indvandrere i Danmark. Siden er der også kommet mange indvandrere fra Libanon og Iran i 1980'erne, fra Somalia i 1990'erne, fra Bosnien-Hercegovina i 1995 og fra Afghanistan og Irak i det nye årtusinde. Indvandring fra lande som Tyrkiet og Pakistan er også fortsat gennem perioden, og ofte har der været tale om familiesammenføringer.

Forklarer stort fald i beskæftigelse fra 1984 til 1995

Ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens er påvirket af forskellige forhold: Hvor de kommer fra, hvor længe de har været i Danmark og på hvilket opholdsgrundlag, de er her. Udviklingen fra 1984 til 1995, hvor 16-64-årige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens faldt dramatisk, kan i høj grad forklares ud fra disse tre forhold. Gruppen af ikke-vestlige indvandrere voksede kraftigt i denne periode som følge af ny indvandring, hvilket betød, at den gennemsnitlige opholdstid for en indvandrer faldt. Desuden var de nye indvandrere ofte flygtninge fra lande, der kulturelt og erhvervsmæssigt var meget anderledes end Danmark.

2.3 Beskæftigelsesindeks

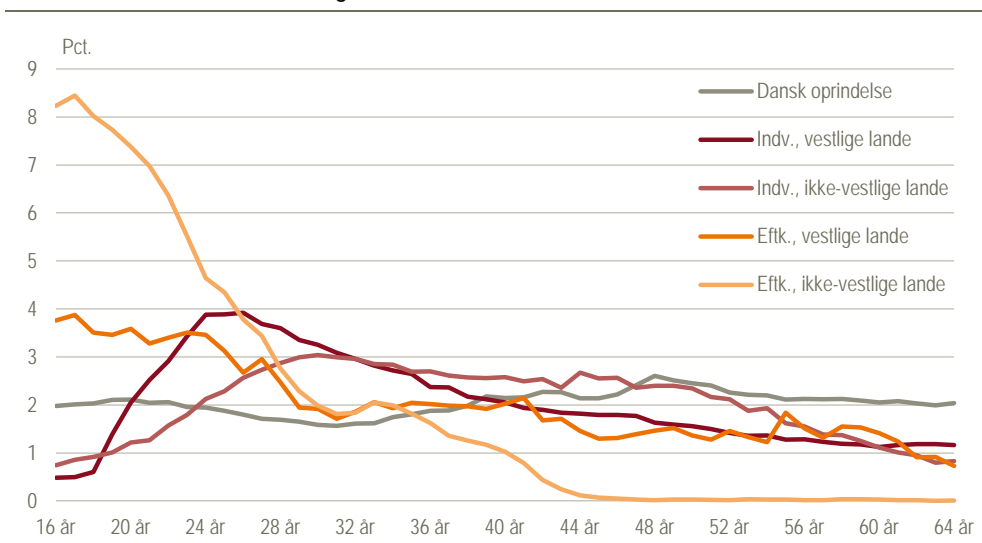
Samlet beskæftigelsesfrekvens overser forskelle i alder mv.

Den samlede beskæftigelsesfrekvens for alle 16-64-årige er ikke altid en god indikator for beskæftigelsesforskelle mellem personer med dansk oprindelse sammenlignet med indvandrere og efterkommere. Det skyldes, at grupperne er meget forskelligt sammensat med hensyn til alder. Det kan være et problem, når man ser på hele gruppen af 16-64-årige, idet der er store forskelle i beskæftigelsesfrekvens mellem de enkelte alderstrin i aldersgruppen 16-64-årige, som det fremgik af afsnit 2.1. De yngste og ældste har lavere beskæftigelse, mens beskæftigelsen er højest blandt de 30-50-årige.

80 pct. af de 16-64-årige ikke-vestlige efterkommere er under 30 år

Problemet er især relevant, når det gælder de ikke-vestlige efterkommere. Her er det decideret misvisende at se på 16-64-åriges beskæftigelsesfrekvens, da gruppen er meget ung. Blandt de 16-64-årige ikke-vestlige efterkommere er 80 pct. under 30 år i 2015, hvor den tilsvarende andel blandt personer med dansk oprindelse kun er 27 pct. De ikke-vestlige efterkommere er altså klart overrepræsenterede på alderstrin, som har relativt lav beskæftigelse. Derfor vil en simpel angivelse af deres beskæftigelsesfrekvens for hele gruppen af 16-64-årige ikke-vestlige efterkommere være misvisende og klart undervurdere deres egentlige beskæftigelse.

Figur 2.5 Alderstrins andel af alle 16-64-årige. 2015

På grund af ikke-vestlige indvandrere aldersfordeling overvurderes deres beskæftigelse

Også i andre herkomstgrupper er der en aldersfordeling af de 16-64-årige, som afviger fra personer med dansk oprindelse. Fx er ikke-vestlige indvandrere underrepræsenteret på alderstrinene fra 48 år og opefter samt på alderstrinene fra 16 år til 23 år, som det fremgår af figur 2.5. De har altså relativt færre personer i befolkningen end personer med dansk oprindelse på alderstrin, hvor beskæftigelsen er lav. Beskæftigelsesfrekvensen for hele gruppen af 16-64-årige ikke-vestlige indvandrere kan derfor i modsætning til efterkommernes overvurdere deres egentlige beskæftigelse.

Aldersstandardisering fjerner påvirkning fra forskelle i alderssammensætning

Hvis man ønsker et mere retvisende mål for beskæftigelsen, må man korrigere for, hvordan grupperne er sammensat aldersmæssigt. Det gøres ved at standardisere beskæftigelsestallene for 16-64-årige, så forskellene mellem gruppernes alderssammensætning ikke påvirker tallene. Korrektionen kaldes et aldersstandardiseret beskæftigelsesindeks. Metoden der er anvendt til udarbejdelse af følgende aldersstandardiserede beskæftigelsesindeks, er illustreret i 2014-udgivelsen af denne publikation.

Tabel 2.1 Beskæftigelsesindeks for 16-64-årige – efter køn og herkomst. 2014

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
	indeks, mænd med dansk oprindelse = 100				
Mænd	87	68	90	85	100
	indeks, kvinder med dansk oprindelse = 100				
Kvinder	79	60	93	81	100

Forskel i indekstal kan udtrykkes som den procentvise underbeskæftigelse

Når der korrigeres for alderssammensætningen fremgår det, at mandlige ikke-vestlige indvandrere har et beskæftigelsesindeks på 68. Differencen til mænd med dansk oprindelse er derfor 32 procentpoint, idet mænd med dansk oprindelse er sat til indeks lig med 100. Antallet af beskæftigede mandlige ikke-vestlige indvandrere ligger altså 32 pct. lavere, end det ville gøre, hvis mandlige ikke-vestlige indvandrere havde haft helt samme beskæftigelsesfrekvens som mænd med dansk oprindelse. Forskellen på 32 procentpoint kan derfor tolkes som den procentvise underbeskæftigelse blandt mandlige ikke-vestlige indvandrere.

Kvindelige ikke-vestlige indvandrere har lavest beskæftigelsesindeks

På samme måde som med de mandlige ikke-vestlige indvandrere er der lavet beregninger for de øvrige grupper. I alle tilfældene er der tale om underbeskæftigelse. De kvindelige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesindeks ligger på 60, når der korrigeres for forskelle i alderssammensætning. Dermed har kvindelige ikke-vestlige indvandrere en beskæftigelse, der er 40 pct. lavere end den ville have været, hvis de havde samme beskæftigelsesfrekvens som kvinder med dansk oprindelse. Det er den klart største underbeskæftigelse blandt de otte grupper.

Højest indeks blandt vestlige efterkommere

Sammenlignet med personer af dansk oprindelse er det de vestlige efterkommere, der har de højeste beskæftigelsesindeks på 90 pct. for mændene og 93 pct. for kvinderne.

Efterkommere har generelt en højere beskæftigelse end indvandrere

Sammenligner man de ikke-vestlige indvandrere og de ikke-vestlige efterkommere, fremgår det, at efterkommerne i markant højere grad er i beskæftigelse. De mandlige ikke-vestlige efterkommere har et beskæftigelsesindeks på 85, hvorimod de mandlige ikke-vestlige indvandrere har et beskæftigelsesindeks på 68. Mandlige ikke-vestlige efterkommere er dermed i højere grad i beskæftigelse end mandlige ikke-vestlige indvandrere. For kvinderne er indekstallet 81 for de ikke-vestlige efterkommere og 60 for de ikke-vestlige indvandrere. Indekstallene viser dermed, at ikke-vestlige kvindelige efterkommere i højere grad er i beskæftigelse end ikke-vestlige kvindelige indvandrere. For begge grupper er der dog tale om underbe-

skæftigelse i forhold til kvinder med dansk oprindelse, der ligger på henholdsvis 19 pct. for efterkommerne og 40 pct. for indvandrerne.

Den samlede beskæftigelsesfrekvens for 16-64-årige giver misvisende resultat

At man kan sammenligne indvandreres og efterkommeres beskæftigelse er en af de største kvaliteter ved de aldersstandardiserede beregninger. Her er det misvisende blot at sammenligne beskæftigelsesfrekvensen for hele gruppen af 16-64-årige. Gør man det, får man en beskæftigelsesfrekvens i 2014 på 53 pct. for alle 16-64 mandlige ikke-vestlige indvandrere og 53 pct. for de mandlige ikke-vestlige efterkommere. En ukritisk anvendelse af disse tal viser altså samme beskæftigelsesniveau blandt indvandrerne og efterkommerne. Det mere nuancerede billede, som de aldersstandardiserede beregninger giver, viser derimod, at beskæftigelsen er klart højere blandt efterkommerne end blandt indvandrerne.

Udviklingen

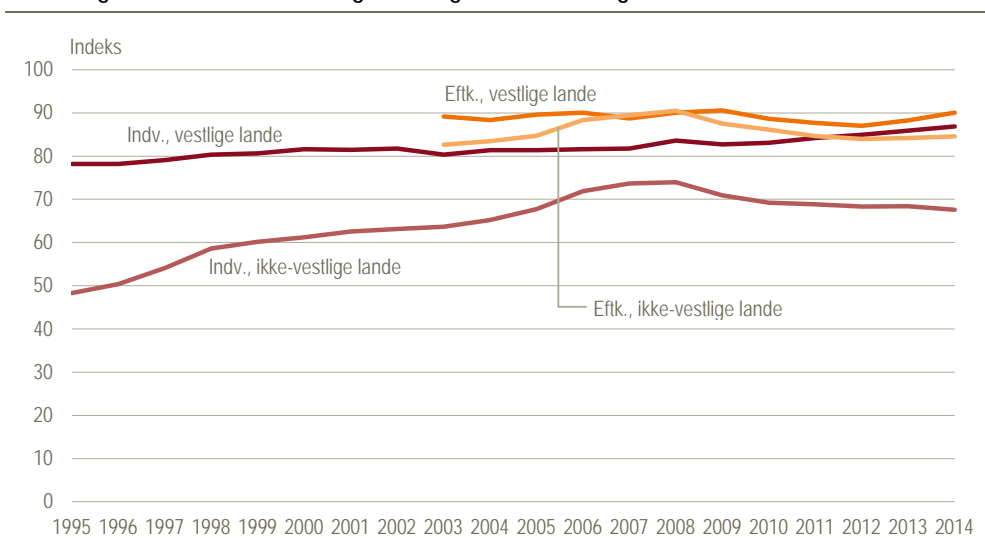
Aldersstandardiserede beregninger lavet for årene 1995-2014 – dog kun for perioden 2003-2014 for efterkommerne

De aldersstandardiserede beregninger er lavet på samme måde for alle årene fra 1995 til 2014, hvor indeks 100 svarer til henholdsvis kvinder og mænd med dansk oprindelse. Indeksberegningerne er dog kun lavet for perioden fra 2003 til 2014 for både vestlige og ikke-vestlige efterkommere. Det skyldes, at gruppen i den erhvervsaktive alder var meget lille i 1990'erne, samt at gruppen er vokset markant de seneste 20 år. Eksempelvis var der kun 5.465 ikke-vestlige efterkommere i den erhvervsaktive alder i 1995, mens tallet var vokset til 61.524 i 2016.

Muligt at sammenligne indvandrere og efterkommere over tid

Aldersstandardiseringen gør det muligt at sammenligne indvandrere og efterkommere over tid og samtidig undersøge, hvordan deres beskæftigelse relativt har forandret sig sammenholdt med personer med dansk oprindelse. Indeksene fortæller dermed ikke noget om udviklingen i den absolutte beskæftigelse blandt indvandrere og efterkommere. Derimod viser indeksene udviklingen i indvandrere og efterkommeres beskæftigelse, når den sammenholdes med beskæftigelsen for personer af dansk oprindelse.

Figur 2.6 Beskæftigelsesindeks for 16-64-årige mandlige indvandrere og efterkommere

Anm.: Indeks, mænd med dansk oprindelse = 100.

Stigning i beskæftigelsesindeks for mandlige ikke-vestlige fra 1995 til 2008

Som det fremgår af figur 2.6, har mandlige ikke-vestlige indvandrere haft en stigning i beskæftigelsesindeks fra 1995 frem til 2008. Konkret steg beskæftigelsesindekset for mandlige ikke-vestlige indvandrere i denne periode med 26 procentpoint fra 48 pct. til 74 pct. Denne udvikling synliggør, at graden af underbeskæftigelse blandt mandlige ikke-vestlige indvandrere blev kraftigt indsnævret i denne periode.

Fald i beskæftigelsesindeks siden 2008 for ikke-vestlige indvandrere

Af figuren fremgår det desuden, at mandlige ikke-vestlige indvandrere siden 2008 har haft et faldende beskæftigelsesindeks. Det betyder, at mandlige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelse er faldet relativt i forhold til personer med dansk oprindelse i perioden. Da perioden har været sammenfaldende med den økonomiske krise viser figuren derfor, at mandlige ikke-vestlige indvandrere er blevet hårdere ramt af krisen end personer med dansk oprindelse.

Svag stigning blandt vestlige indvandrere

De mandlige vestlige indvandreres beskæftigelse har været ret konstant fra 1995 frem til 2007. En interessant detalje er desuden, at mandlige vestlige indvandreres beskæftigelsesindeks siden 2007, hvor den økonomiske krise satte ind, er steget fra 82 pct. til 87 pct. Denne udvikling er ikke et udtryk for, at vestlige indvandrere har oplevet en stigning i beskæftigelsen siden 2007. Det fremgår netop af figur 2.3, der viser, at vestlige indvandreres beskæftigelsesfrekvens er faldet med 1,5 procentpoint siden 2007. Udviklingen i figur 2.6 viser derimod, at den relative forskel i beskæftigelse mellem mandlige vestlige indvandrere og mænd med dansk oprindelse er blevet mindre siden 2007. Grafen viser dermed, at mandlige vestlige indvandrere efter den økonomiske krise har haft et mindre fald i beskæftigelsen end mænd med dansk oprindelse.

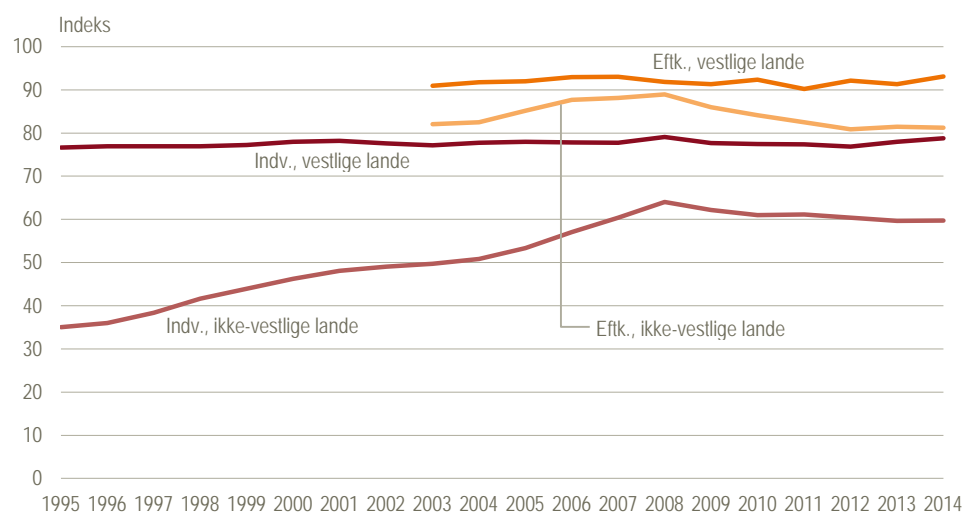
Stigning blandt ikke-vestlige efterkommere fra 2003 til 2008

Mandlige ikke-vestlige efterkommere havde en stigning i beskæftigelsesindekset på 8 procentpoint fra 2003 til 2008. Som det var tilfældet med de ikke-vestlige indvandrere, er de ikke-vestlige efterkommeres beskæftigelsesindeks efterfølgende faldet og lå i 2014 på 85 pct. De vestlige efterkommere har i perioden en mere stabil beskæftigelse, men har ligeledes oplevet et fald siden 2008. Desuden skal det bemærkes, at såvel vestlige som ikke-vestlige efterkommeres beskæftigelsesindeks ligger markant over indvandrernes på nær for de seneste år, hvor vestlige indvandrere ligger højere end ikke-vestlige efterkommere.

Tilsvarende forløb blandt kvindelige indvandrere

De kvindelige indvandrere har haft en tilsvarende udvikling. Af figur 2.7 fremgår det, at forskellen i beskæftigelse mellem kvindelige ikke-vestlige indvandrere og kvinder af dansk oprindelse blev indsnævret i perioden fra 1995 til 2008. Kvindelige ikke-vestlige indvandreres underbeskæftigelse blev i denne periode markant indsnævret, da beskæftigelsesindekset gik fra 35 pct. i 1995 til 64 pct. i 2008. Siden 2008 er kvindelige ikke-vestlige indvandreres beskæftigelsesindeks faldet med 4 procentpoint til 60 pct. De kvindelige vestlige indvandreres beskæftigelsesindeks har i hele perioden fra 1995 til 2014 ligget ret stabilt omkring 77-79 pct.

Figur 2.7 Beskæftigelsesindeks for 16-64-årige kvindelige indvandrere og efterkommere

Anm.: Indeks, kvinder med dansk oprindelse = 100.

<i>Kvindelige ikke-vestlige efterkommere er i højere grad i beskæftigelse end ikke-vestlige indvandrere</i>	Kvindelige ikke-vestlige efterkommeres beskæftigelsesindeks ligger i hele perioden under de vestlige efterkommeres, og forskellen var i 2014 øget til 12 procentpoint. De ikke-vestlige efterkommere udmærker sig dog ved, at have et konstant beskæftigelsesindeks mellem 81-89 pct., hvilket er markant højere end kvindelige ikke-vestlige indvandrere. Kvindelige ikke-vestlige efterkommere er dermed mere i arbejde end kvindelige ikke-vestlige indvandrere.
<i>Højt beskæftigelsesindeks blandt kvindelige vestlige efterkommere</i>	Kvindelige efterkommere fra vestlige lande skiller sig ud ved at have et konstant og højt beskæftigelsesindeks, der fra 2003 til 2014 ligger over 90 pct. i alle årene. Det er 13-15 procentpoint højere end vestlige indvandreres i hele perioden.
2.4 Beskæftigelse og oprindelsesland for indvandrere	
<i>Oprindelseslande og beskæftigelse</i>	Dette afsnit belyser indvandreres beskæftigelse med fokus på deres oprindelsesland. Vestlige og ikke-vestlige indvandrere er i virkeligheden meget sammensatte grupper, som dækker over indvandrere fra mange forskellige oprindelseslande. Oprindelseslandet har stor betydning for indvandreres beskæftigelse i Danmark.
<i>Fokus på 30-64-årige i stedet for 16-64-årige</i>	Til forskel fra tidligere afsnit, er det valgt at indsnævre gruppen til kun at omfatte 30-64-årige. Det skyldes først og fremmest et ønske om at sortere de store grupper af unge studerende med midlertidigt ophold i Danmark fra. De fylder meget for nogle oprindelseslande og lidt for andre. De fleste udenlandske studerende har ikke beskæftigelse under deres studieophold i Danmark. Ved at se på alle 16-64-årige vil man derfor komme til at undervurdere beskæftigelsen for indvandrere fra de lande, hvor de unge studerende fylder meget.
<i>De 35 oprindelseslande, der er flest indvandrere fra</i>	Tabel 2.2 viser beskæftigelsesfrekvenser for både mænd og kvinder for de 35 oprindelseslande, som flest indvandrere har oprindelse i ultimo november 2014. Tabellen er rangordnet efter den samlede beskæftigelsesfrekvens.
<i>Højest beskæftigelse blandt indvandrere fra Nederlandene</i>	Indvandrere fra Nederlandene topper listen med en samlet beskæftigelsesfrekvens for 30-64-årige på 81 pct. Det er faktisk lidt højere end for personer med dansk oprindelse. Litauen og Ungarn følger efter med samlede beskæftigelsesfrekvenser på 76 og 73 pct. Ud over Nederlandene, Litauen og Ungarn har indvandrere fra Tyskland, Frankrig, Polen, Storbritannien, Letland, Rumænien, Italien og Sverige også beskæftigelsesfrekvenser for 30-64-årige, som ligger over 70 pct.
<i>Indvandrere fra Syrien, Somalia, Libanon, Irak og Afghanistan har lav beskæftigelse</i>	I den modsatte ende af tabellen er der fem oprindelseslande, som skiller sig ud med meget lave beskæftigelsesfrekvenser. Det drejer sig om Syrien, Somalia, Libanon, Irak og Afghanistan. I alle fem tilfælde ligger beskæftigelsesfrekvenserne under 40 pct. Indvandrere fra Syrien ligger allerlavest med en samlet beskæftigelsesfrekvens på 14 pct. De syriske indvandrere er i næsten alle tilfælde kommet til Danmark inden for de seneste år som flygtninge, og det er på den baggrund, at deres meget lave beskæftigelsesfrekvens skal ses.
<i>For to lande har kvinder højst beskæftigelse</i>	I de fleste tilfælde er beskæftigelsesfrekvensen højere blandt mændene end kvinderne. Det gælder også for personer med dansk oprindelse. Der er dog to lande blandt de 35, hvor det forholder sig omvendt. Det drejer sig om Thailand og Rusland. Blandt indvandrere fra disse lande har kvinderne en højere beskæftigelse end mændene.
<i>I fem tilfælde er mænds beskæftigelse 20 procentpoint højere</i>	I nogle tilfælde er kønsforskellene i beskæftigelse meget store. Blandt indvandrere med oprindelse i Indien, Libanon, Tyrkiet, Pakistan, Afghanistan er mænds beskæftigelsesfrekvenser mere end 20 procentpoint højere end kvindernes.

Tabel 2.2 Beskæftigelsesfrekvenser for 30-64-årige. 2014

	Antal personer			Beskæftigelsesfrekvens		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	antal			pct.		
Indvandrere						
Heraf:						
Nederlandene	2 270	1 383	3 653	84,8	74,3	80,9
Litauen	1 962	2 140	4 102	79,9	71,4	75,5
Ungarn	857	971	1 828	78,8	68,0	73,0
Tyskland	7 157	6 839	13 996	75,3	69,9	72,7
Frankrig	1 689	1 103	2 792	76,9	66,0	72,6
Polen	11 342	9 938	21 280	77,8	65,9	72,2
Storbritannien	5 900	2 549	8 449	74,5	64,2	71,4
Letland	727	1 155	1 882	82,3	64,0	71,0
Rumænien	4 368	3 521	7 889	75,5	64,5	70,6
Italien	2 509	1 049	3 558	75,0	60,1	70,6
Sverige	2 848	4 301	7 149	71,9	69,5	70,4
Norge	2 637	4 264	6 901	69,8	68,0	68,7
Ukraine	1 256	1 897	3 153	78,7	62,0	68,6
Thailand	531	7 378	7 909	66,3	68,7	68,6
Filippinerne	723	4 774	5 497	73,2	65,9	66,9
Bulgarien	1 674	1 441	3 115	70,9	61,9	66,7
Island	1 937	2 031	3 968	67,9	64,3	66,0
Kina	2 189	3 481	5 670	71,2	62,6	65,9
USA	2 261	1 887	4 148	69,5	60,7	65,5
Indien	2 709	1 700	4 409	74,6	49,1	64,8
Vietnam	3 328	3 936	7 264	67,0	60,3	63,3
Spanien	1 259	1 146	2 405	66,7	59,6	63,3
Sri Lanka	2 761	2 780	5 541	65,8	55,4	60,6
Rusland	786	2 738	3 524	52,8	58,2	57,0
Tyrkiet	13 518	12 478	25 996	63,3	41,4	52,8
Pakistan	4 988	4 293	9 281	68,4	34,4	52,7
Marokko	2 070	2 169	4 239	58,5	39,2	48,6
Jugoslavien ¹	3 444	3 475	6 919	54,6	42,1	48,3
Bosnien-Hercegovina	5 936	5 946	11 882	49,9	45,1	47,5
Iran	6 540	4 575	11 115	48,9	45,3	47,4
Afghanistan	2 863	2 633	5 496	50,0	27,4	39,2
Irak	7 182	5 790	12 972	39,2	25,8	33,2
Libanon ²	5 363	4 426	9 789	41,1	20,9	31,9
Somalia	3 308	3 036	6 344	31,1	20,9	26,2
Syrien	3 222	1 880	5 102	15,7	11,2	14,0
Dansk oprindelse	1 131 414	1 121 420	2 252 834	81,3	76,5	78,9

Anm.: Landene i tabellen omfatter de 35 lande, som der ultimo 2014 er flest indvandrere fra i Danmark.

¹ Jugoslavien før opsplitningen.

² En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

2.5 Beskæftigelse og oprindelsesland for efterkommere

Efterkommere kan også opdeles på oprindelsesland

Dette afsnit belyser efterkommernes beskæftigelse med fokus på deres oprindelsesland. Efterkommere er pr. definition født i Danmark. De har ingen forældre, som selv er født i Danmark og er danske statsborgere. Efterkommere kan opdeles efter oprindelsesland, som sættes til moderens fødeland/statsborgerskab eller faderens, hvis moderen ikke kendes.

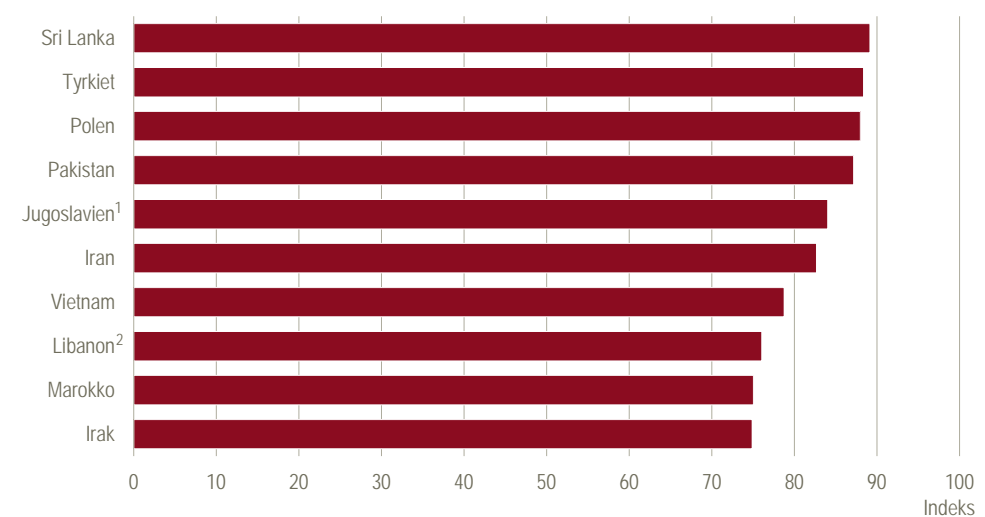
Anderledes aldersfordeling

Som tidligere nævnt har efterkommerne en meget anderledes alderssammensætning end personer med dansk oprindelse, idet der er en kraftig overrepræsentation af unge. I dette afsnit om efterkommernes beskæftigelse anvendes der derfor også aldersstandardiserede beregninger med mål for beskæftigelsen i forhold til personer med dansk oprindelse.

Fokus på de ti største efterkommergrupper blandt de 20-39-årige

Fokus er på gruppen af 20-39-årige efterkommere opdelt efter oprindelsesland. Fokuseringen på de 20-39-årige skyldes netop alderssammensætningen, idet efterkommere er kraftigt overrepræsenteret blandt de unge. Desuden er efterkommere fra Tyrkiet og Pakistan de to klart største grupper og udgør tilsammen næsten halvdelen af alle efterkommere. Grundet den ujævne fordeling imellem grupperne af efterkommere, vil der udelukkende blive fokuseret på de ti oprindelseslande som flest efterkommere mellem 20-39-årige har oprindelse i 1. januar 2015.

Figur 2.8 Beskæftigelsesindeks for 20-39-årige mandlige efterkommere efter oprindelsesland. 2014

Anm.: Indeks, mænd med dansk oprindelse = 100.

¹ Jugoslavien før opsplitningen.

² En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

Laveste indeks blandt efterkommere fra Irak og Marokko

Blandt de mandlige efterkommere findes de laveste beskæftigelsesindeks blandt de ti landegrupper hos efterkommere med oprindelse i Irak og Marokko på 75 pct. Mandlige efterkommere fra Irak og Marokko har dermed en beskæftigelse, der ligger 25 pct. lavere, end den ville have gjort, hvis de havde haft samme beskæftigelse som mænd med dansk oprindelse.

Højeste indeks blandt efterkommere fra Sri Lanka, Tyrkiet og Polen

Det højeste beskæftigelsesindeks blandt mænd findes hos efterkommere med oprindelse i Sri Lanka, der har en relativt lav underbeskæftigelse på 11 pct. Herefter følger efterkommere fra Tyrkiet og Polen, der begge har beskæftigelsesindeks på 88 pct.

Meget lav beskæftigelse for kvindelige efterkommere fra Libanon og Irak

Blandt kvinderne skiller efterkommere med oprindelse i Libanon og Irak sig ud. Deres beskæftigelsesindeks ligger på henholdsvis 62 og 67 og er dermed klart lavere end de øvrige grupper. Beskæftigelsesindekset ligger derimod over 90 pct. blandt efterkommere med oprindelse i Vietnam, Polen, Jugoslavien og Iran.

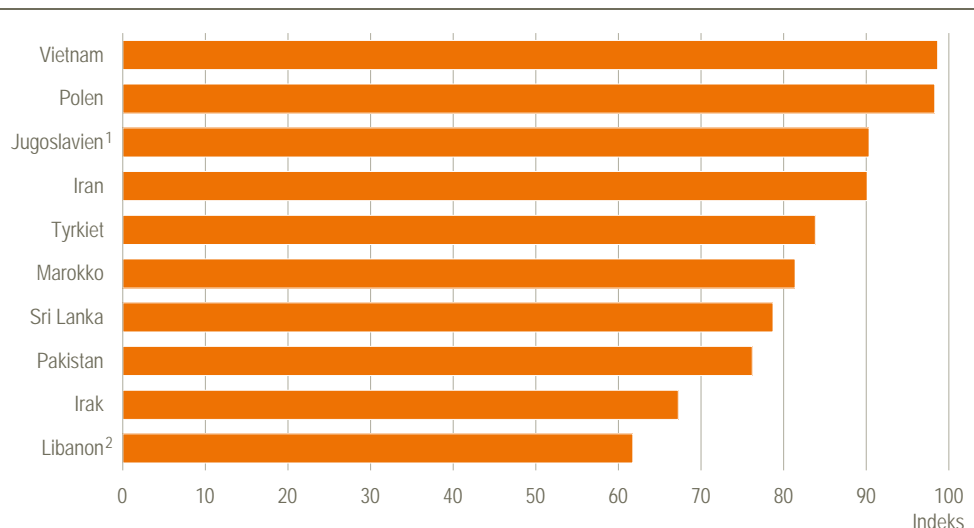
Tyrkiske efterkommere placeret i midten

De tyrkiske efterkommere er den klart største enkelte gruppe. Blandt kvinderne er de tyrkiske efterkommere placeret i midten med et beskæftigelsesindeks på 84 pct., hvilket svarer til en underbeskæftigelse på 16 pct. sammenlignet med kvinder med dansk oprindelse. Kvindelige tyrkiske efterkommeres underbeskæftigelse er altså lidt højere end mandlige tyrkiske efterkommeres underbeskæftigelse.

Forskelle mellem oprindelseslande er bemærkelsesværdige

De store forskelle i beskæftigelse blandt efterkommere er på flere måder mere bemærkelsesværdige end forskellene blandt indvandrere. Dette skyldes netop, at efterkommere uanset oprindelsesland er født og opvokset i Danmark.

Figur 2.9 Beskæftelsesindeks for 20-39-årige kvindelige efterkommere efter oprindelsesland. 2014

Anm.: Indeks, kvinder med dansk oprindelse = 100.

¹ Jugoslavien før opsplitningen.

² En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

2.6 Selvstændige

Indvandrere arbejder i højere grad som selvstændige

Beskæftigede indvandrere arbejder i højere grad som selvstændige end personer med dansk oprindelse. Blandt alle beskæftigede med dansk oprindelse er det således kun 5,9 pct., der er selvstændige. For indvandrere med vestlig og ikke-vestlig oprindelse er de tilsvarende andele henholdsvis 6,3 og 9,0 pct.

Tabel 2.3 Selvstændiges andel af beskæftigede for 16-64-årige. 2014

	Selvstændige	Lønmodtagere	Alle beskæftigede	Andel selvstændige
	antal			pct.
Indvandrere, vestlige lande	6 758	101 012	107 770	6,3
Mænd	4 035	55 522	59 557	6,8
Kvinder	2 723	45 490	48 213	5,6
Indvandrere, ikke-vestlige lande	11 236	113 639	124 875	9,0
Mænd	7 794	57 387	65 181	12,0
Kvinder	3 442	56 252	59 694	5,8
Dansk oprindelse	135 918	2 155 826	2 291 744	5,9
Mænd	91 716	1 088 605	1 180 321	7,8
Kvinder	44 202	1 067 221	1 111 423	4,0

Anm.: Selvstændige inkluderer medarbejdende ægtefæller.

Beskæftigelse som selvstændig mest udbredt blandt mænd

For alle typer af herkomst gælder det, at mænd i højere grad er selvstændige end kvinder. Selv om medarbejdende ægtefæller er talt med som selvstændige, udgør de selvstændiges andel kun 5,8 pct. af alle beskæftigede blandt kvindelige ikke-vestlige indvandrere. For de mandlige ikke-vestlige indvandrere er den tilsvarende andel 12,0 pct.

Gælder også for personer med dansk oprindelse

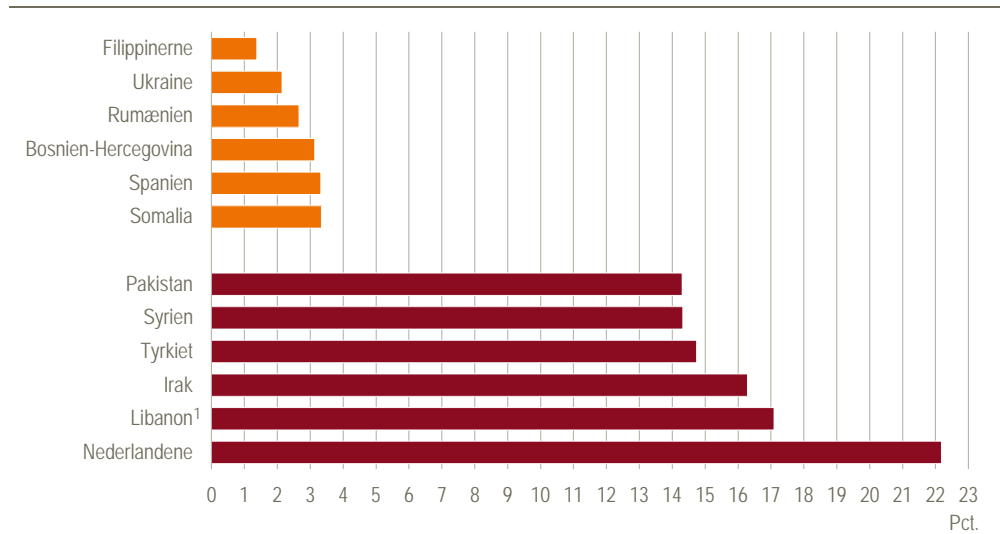
Også for beskæftigede med dansk oprindelse er andelen af selvstændige næsten dobbelt så høj for mænd som for kvinder. Kønsforskellen er noget mindre for indvandrere fra vestlige lande, idet andelen af selvstændige er 6,8 pct. blandt mændene og 5,6 pct. blandt kvinderne.

Især mange selvstændige blandt indvandrere fra Irak, Libanon og Tyrkiet...

Andelen af selvstændige afhænger også af indvandrernes oprindelsesland. Blandt indvandrere fra Filippinerne er kun 1,4 pct. af alle beskæftigede selvstændige. Selvstændige udgør derimod over 14 pct. af de beskæftigede indvandrere fra Irak, Libanon og Tyrkiet.

Figur 2.10

Selvstændige 16-64-årige indvandreres andel af samlet beskæftigelse efter oprindelsesland. 2014

Anm.: Figuren indeholder de seks lande med henholdsvis højeste og laveste andel selvstændige blandt indvandrere fra de 30 lande, hvorfra der 1. januar 2015 er flest 16-64-årige indvandrere.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

... men indvandrere fra Nederlandene har den højeste andel selvstændige

Indvandrere fra Nederlandene er klart den gruppe, som har den højeste andel selvstændige. Blandt beskæftigede indvandrere fra Nederlandene er 22 pct. selvstændige. De nederlandske indvandrere, der arbejder som selvstændige, er næsten alle beskæftiget inden for landbrug.

2.7 Branche

36 hovedgrupper

I brancheopdelingen DB07 er 726 enkelte brancher blevet opdelt på 36 hovedgrupper. I sagens natur er mange af disse hovedgrupper meget sammensatte. Alligevel kan man få et indtryk af nogle basale forskelle mellem personer med dansk oprindelse og indvandreres beskæftigelse ved at bruge grupperingen.

Få mandlige indvandrere arbejder inden for Bygge og anlæg

Bygge og anlæg er en af de branchegrupper, hvor mænd med dansk oprindelse tydeligt er overrepræsenteret. Mens 11 pct. af mænd med dansk oprindelse arbejder inden for denne branchegruppe, er andelen blandt vestlige indvandrere 8 pct. og blandt ikke-vestlige indvandrere 3 pct. *Handel* er en anden branchegruppe, som har højere koncentration af mænd med dansk oprindelse end af indvandrere.

Mens mange arbejder inden for Hoteller og restauranter samt Transport

Til gengæld er mandlige ikke-vestlige indvandrere i højere grad end personer med dansk oprindelse beskæftiget inden for de tre branchegrupper *Hoteller og restauranter*, *Transport* samt *Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service*. Fx arbejder 15 pct. af de mandlige ikke-vestlige indvandrere i branchegruppen *Hoteller og restauranter*, mens det kun gælder for 2 pct. af mændene med dansk oprindelse.

Mange kvindelige indvandrere arbejder i rengøringsbranchen

15 pct. af de kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande, som er i beskæftigelse, arbejder inden for branchegruppen *Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service*. De tilsvarende andele er også 15 pct. for kvindelige vestlige indvandrere og kun 4 pct. for kvinder med dansk oprindelse. Hovedårsagen til den store overrepræsentation af indvandrere i denne branchegruppe er, at rengøringsvirksomheder placeres her.

De kvindelige indvandrere arbejder også i højere grad inden for *Hoteller og restauranter* end kvinder med dansk oprindelse, mens de er underrepræsenteret i blandt andet *Handel og Undervisning*.

Sociale institutioner fylder mere blandt kvinderne end mændene i alle tre grupper. Det er dog værd at bemærke den relativt lave andel på 12 pct. for kvindelige vestlige indvandrere. For kvindelige ikke-vestlige indvandrere og kvinder med dansk oprindelse er de tilsvarende andele 23 og 21 pct.

Tabel 2.4 16-64-årige beskæftigede mænd efter branche. 2014

Branche	Indvandrere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
Alle beskæftigede	59 557	65 181	1 180 321
	pct.		
Alle beskæftigede	100,0	100,0	100,0
Landbrug, skovbrug og fiskeri	8,2	3,7	3,0
Råstofindvinding	0,5	0,2	0,2
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	4,2	3,2	2,2
Tekstil- og læderindustri	0,1	0,2	0,2
Træ- og papirindustri, trykkerier	0,9	0,6	1,1
Olieraffinaderier mv.	0,0	0,0	0,1
Kemisk industri	0,5	0,4	0,5
Medicinalindustri	0,8	0,6	0,7
Plast-, glas- og betonindustri	1,0	1,3	1,4
Metalindustri	2,6	1,8	2,3
Elektronikindustri	0,7	0,6	0,7
Fremst. af elektrisk udstyr	0,4	0,5	0,5
Maskinindustri	2,4	2,1	3,2
Transportmiddelindustri	0,4	0,3	0,3
Møbel og anden industri mv.	1,4	0,9	1,6
Energiforsyning	0,4	0,2	0,6
Vandforsyning og renovation	0,3	0,3	0,7
Bygge og anlæg	8,1	2,8	10,8
Handel	10,8	13,8	17,3
Transport	7,1	12,6	6,6
Hoteller og restauranter	7,6	15,4	2,4
Forlag, tv og radio	1,5	0,7	1,4
Telekommunikation	0,3	0,4	0,7
It- og informationstjenester	3,2	2,6	3,0
Finansiering og forsikring	1,5	1,1	3,1
Ejendomshandel og udlejning	0,9	0,8	1,7
Rådgivning mv.	3,6	2,0	4,5
Forskning og udvikling	1,4	0,8	0,6
Reklame og øvrig erhvervsservice	1,3	0,9	1,2
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	10,6	11,1	5,0
Offentlig administration, forsvar og politi	1,0	1,4	5,3
Undervisning	7,1	4,9	6,5
Sundhedsvæsen	2,8	3,0	2,2
Sociale institutioner	2,5	4,8	4,4
Kultur og fritid	1,9	1,3	1,8
Andre serviceydelser mv.	1,5	2,3	1,8
Uoplyst aktivitet	0,2	0,2	0,2

Tabel 2.5 16-64-årige beskæftigede kvinder efter branche. 2014

Branche	Indvandrere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
Alle beskæftigede	48 213	59 694	1 111 423
	pct.		
Alle beskæftigede	100,0	100,0	100,0
Landbrug, skovbrug og fiskeri	3,8	1,9	0,8
Råstofindvinding	0,2	0,1	0,1
Føde-, drikke- og tobaksvarerindustri	2,2	2,1	1,5
Tekstil- og læderindustri	0,3	0,3	0,2
Træ- og papirindustri, trykkerier	0,2	0,2	0,4
Olieraffinaderier mv.	0,0	0,0	0,0
Kemisk industri	0,5	0,3	0,3
Medicinalindustri	1,3	0,9	0,9
Plast-, glas- og betonindustri	0,5	0,5	0,5
Metalindustri	0,4	0,3	0,5
Elektronikindustri	0,5	0,7	0,4
Fremst. af elektrisk udstyr	0,2	0,3	0,2
Maskinindustri	1,2	0,8	0,8
Transportmiddelindustri	0,1	0,1	0,1
Møbel og anden industri mv.	0,9	0,4	0,7
Energiforsyning	0,2	0,1	0,2
Vandforsyning og renovation	0,1	0,1	0,2
Bygge og anlæg	0,8	0,3	1,1
Handel	10,4	9,3	14,3
Transport	3,2	1,9	2,1
Hoteller og restauranter	7,6	7,9	3,6
Forlag, tv og radio	1,1	0,4	1,1
Telekommunikation	0,2	0,2	0,3
It- og informationstjenester	1,8	1,0	1,0
Finansiering og forsikring	1,7	1,2	3,1
Ejendomshandel og udlejning	0,9	0,8	1,1
Rådgivning mv.	3,4	1,7	3,3
Forskning og udvikling	1,2	0,7	0,5
Reklame og øvrig erhvervs-service	1,8	1,2	1,2
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	14,7	14,8	4,2
Offentlig administration, forsvar og politi	1,9	2,4	5,7
Undervisning	10,5	6,7	11,0
Sundhedsvæsen	8,9	8,6	11,9
Sociale institutioner	12,0	22,9	21,5
Kultur og fritid	2,1	0,9	1,9
Andre serviceydelser mv.	3,0	8,1	3,1
Uoplyst aktivitet	0,2	0,1	0,1

3. Uddannelse

Sammenfatning

Blandt 30-årige ikke-vestlige efterkommere i 2016 er der 50 pct. af mændene og 68 pct. af kvinderne, som har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse. De tilsvarende andele for 30-årige med dansk oprindelse er 72 og 80 pct. For de kvindelige ikke-vestlige efterkommere er der dog tale om en stor stigning siden 2006, hvor andelen kun var 52 pct.

Kvindelige ikke-vestlige efterkommere har samme andel med erhvervskompetencegivende uddannelse som kvinder med dansk oprindelse, når de er i starten af 20'erne. Fra omkring 25-års alderen sker der imidlertid en kraftig stigning i uddannelsesniveaet for kvinder med dansk oprindelse, mens det stagnerer for de kvindelige ikke-vestlige efterkommere.

I 2016 er andelen af 22-årige under uddannelse 47 pct. blandt de mandlige ikke-vestlige efterkommere og 63 pct. blandt de kvindelige ikke-vestlige efterkommere. For mændenes vedkomne er der tale om en andel, der ligger 5 procentpoint under det tilsvarende niveau for mænd med dansk oprindelse. De 22-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere er under uddannelse i ligeså høj grad som kvinder af dansk oprindelse.

For de 20-29-årige mandlige efterkommere med marokkansk oprindelse er 34 pct. hverken i beskæftigelse eller under uddannelse i 2014. Det er den højeste andel blandt de ti største efterkommergrupper. Mandlige efterkommere med oprindelse i Sri Lanka har den laveste andel med 11 pct. Efterkommere med oprindelse i Vietnam har den laveste andel blandt kvinderne med 11 pct., mens de libanesiske efterkommere har den højeste andel blandt de kvindelige efterkommere med 34 pct.

Drenge og piger med dansk oprindelse får højere karakterer ved de bundne prøver ved folkeskolens afgangsprøver end indvandrere og efterkommere. Baseret på karakterer i de seneste fem skoleår, er karaktergennemsnittet for drenge og piger med dansk oprindelse henholdsvis 6,5 og 7,2. De tilsvarende niveauer for de ikke-vestlige efterkommere, som antalmæssigt er den næststørste gruppe, er henholdsvis 5,2 og 5,7.

Blandt de forskellige prøfefag er det i matematik og dansk læsning, at de største karakterforskelle mellem drenge og piger med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere findes. Forskellene er mindst i mundtlig engelsk.

3.1 Højeste fuldførte uddannelse

To ud af tre indvandrere har ikke afsluttet en uddannelse i Danmark

De fleste indvandrere har ikke afsluttet en uddannelse i Danmark. Det er derfor meget vanskeligt at lave meningsfulde sammenligninger af uddannelsesniveau mellem indvandrere og personer med dansk oprindelse. Der er i denne sammenhæng ikke den store forskel mellem vestlige og ikke-vestlige indvandrere. Blandt de 25-64-årige mænd er der 80 pct. af de vestlige indvandrere og 67 pct. af de ikke-vestlige indvandrere, som ikke har taget nogen uddannelse i Danmark. De tilsvarende andele er for kvinderne 67 pct. for vestlige indvandrere og 65 pct. for de ikke-vestlige indvandrere. Til sammenligning er der kun 1 pct. med uoplyst uddannelse blandt personer med dansk oprindelse.

Kun danske uddannelser indgår i dette kapitel

Fundamentet for uddannelsesstatistik i Danmark er indberetninger med cpr-nummer fra alle danske uddannelsesinstitutioner. Indvandrere har i de fleste tilfælde ikke afsluttet en uddannelse i Danmark, og de er derfor dårligt dækket af den almindelige uddannelsesstatistik.

Det er kun uddannelser taget i Danmark, som indgår i dette kapitels tabeller og figurer. Indvandrere, der eventuelt har taget en uddannelse i udlandet og ikke nogen i Danmark, vil således stå med uoplyst uddannelsesniveau.

14 pct. af de mandlige vestlige efterkommere har uoplyst uddannelse

Efterkommere er født i Danmark. Alligevel er der blandt mændene 14 pct. af de vestlige efterkommere og 4 pct. af de ikke-vestlige efterkommere i alderen 25-64 år, som ikke har afsluttet en uddannelse i Danmark. Blandt kvinderne er de tilsvarende andele 9 pct. for vestlige efterkommere og 3 pct. for ikke-vestlige efterkommere. Den forholdsvis høje andel med uoplyst uddannelse blandt vestlige efterkommere kan skyldes, at de i højere grad end de ikke-vestlige tager en uddannelse i forældrenes oprindelsesland.

Tabel 3.1 Højeste fuldførte uddannelse for 25-64-årige mænd. 2016

Højeste fuldførte uddannelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
I alt	81 147	116 997	3 512	11 991	1 263 579
	pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Grundskole	2	11	16	37	20
Almengymnasial	1	1	9	8	4
Erhvervsgymnasial	0	1	3	4	2
Erhvervsfaglig	4	8	21	21	42
Kort videregående	2	2	5	5	6
Mellemlang videregående	4	4	11	8	12
Bachelor	1	1	5	4	2
Lang videregående	7	5	16	8	11
Uoplyst	80	67	14	4	1

Tabel 3.2 Højeste fuldførte uddannelse for 25-64-årige kvinder. 2016

Højeste fuldførte uddannelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
I alt	71 859	124 462	3 174	11 380	1 246 741
	pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Grundskole	2	8	14	22	17
Almengymnasial	1	1	8	8	4
Erhvervsgymnasial	0	0	2	3	2
Erhvervsfaglig	7	12	19	24	34
Kort videregående	2	2	4	5	5
Mellemlang videregående	8	5	20	19	24
Bachelor	3	2	6	6	3
Lang videregående	10	4	18	10	11
Uoplyst	67	65	9	3	1

30-årige ikke-vestlige efterkommere

Fokus på 30-årige ikke-vestlige efterkommere

I dette afsnit fokuseres der på de 30-årige ikke-vestlige efterkommere. 30-årige har en alder, hvor langt hovedparten har afsluttet deres uddannelse. Samtidig er det af hensyn til efterkommernes skæve aldersfordeling hensigtsmæssigt kun at betragte et enkelt alderstrin, når man ønsker at sammenligne dem med personer med dansk oprindelse.

34 pct. af de mandlige ikke-vestlige efterkommere har kun kompetencegivende grundskole uddannelse

Alle efterkommere er pr. definition født i Danmark. Alligevel er der forholdsvis store forskelle mellem 30-årige ikke-vestlige efterkommere og 30-årige med dansk oprindelse, hvad angår sammensætningen på uddannelsesniveau. Blandt de ikke-vestlige mandlige efterkommere er der således 34 pct., som ikke har afsluttet nogen uddannelse ud over grundskolen. Den tilsvarende andel blandt 30-årige mænd med dansk oprindelse er 19 pct.

Andelen er 20 pct. blandt kvindelige ikke-vestlige efterkommere

Der er også stor forskel mellem kvindelige ikke-vestlige efterkommere og kvinder med dansk oprindelse, idet 20 pct. af ikke-vestlige efterkommere kun har afsluttet en grundskoleuddannelse mod 13 pct. for kvinder med dansk oprindelse.

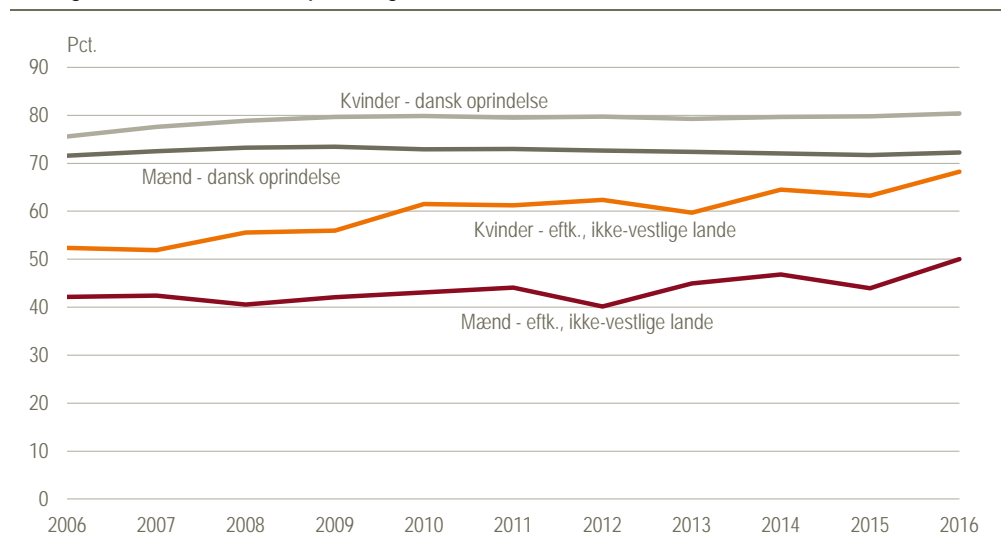
Tabel 3.3 30-årige efter højeste fuldførte uddannelse. 2016

Højeste fuldførte uddannelse	Efterkommere, ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
I alt	652	645	25 761	25 171
	pct.			
I alt	100	100	100	100
Grundskole	34	20	19	13
Almengymnasial	7	7	5	5
Erhvervsgymnasial	4	3	3	1
Erhvervsfaglig	22	26	37	27
Kort videregående	4	5	5	5
Mellemlang videregående	11	22	12	25
Bachelor	3	3	4	4
Lang videregående	10	12	15	19
Uoplyst	6	2	1	1

Kønsforskel i uddannelse er større blandt ikke-vestlige efterkommere

Det mest bemærkelsesværdige resultat er dog imidlertid den store forskel mellem mandlige og kvindelige efterkommere. I alt har 68 pct. af de 30-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse. For mændene er det kun 50 pct. Også blandt personer med dansk oprindelse har flere kvinder end mænd uddannet sig, men her er forskellen betydeligt mindre. Med erhvervskompetencegivende uddannelser forstås uddannelser udover grundskole- og gymnasieniveauet.

Figur 3.1 30-årige med en erhvervskompetencegivende uddannelse

Stigning i 30-årige kvinders uddannelsesniveau siden 2006

Siden 2006 er andelen af 30-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere med en erhvervskompetencegivende uddannelse steget fra 52 pct. til 68 pct. For de mandlige ikke-vestlige efterkommere er stigningen noget mindre, idet 2016-niveauet på 50 pct. kun ligger 8 procentpoint højere end i 2006. Stigningen i ikke-vestlige efterkommeres uddannelsesniveau er altså størst blandt kvinderne.

Forskel mellem efterkommere og personer med dansk oprindelse

Med de nuværende niveauer er andelen med en erhvervskompetencegivende uddannelse 22 procentpoint højere for mænd med dansk oprindelse end for mandlige ikke-vestlige efterkommere. Blandt kvinder er forskellen 12 procentpoint.

Markant flere 30-årige efterkommere i 2016 end i 2006

Inden for de seneste ti år er antallet af 30-årige ikke-vestlige efterkommere fordoblet, men det er stadigvæk en lille gruppe. Fx var der i 2006 kun 688 ikke-vestlige efterkommere på 30 år. I 2016 er antallet 1.297. I løbet af de kommende ti år vil gruppen af 30-årige ikke-vestlige efterkommere blive næsten firdoblet.

Tabel 3.4 30-årige med en erhvervskompetencegivende uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

Uddannelsesniveau	Efterkommere, ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
	pct.			
I alt	100	100	100	100
Erhvervsfaglig	44	39	51	34
Kort videregående	8	7	7	6
Mellemlang videregående	22	32	16	31
Bachelor	7	5	5	5
Lang videregående	19	17	21	24

Flere kvindelige efterkommere har taget en erhvervsfaglig uddannelse

Blandt de 30-årige, som har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse, har en større andel af mændene med dansk oprindelse end de mandlige ikke-vestlige efterkommere en erhvervsfaglig uddannelse. Blandt kvinderne har flere med dansk oprindelse taget en lang videregående uddannelse sammenlignet med de kvindelige ikke-vestlige efterkommere. De har derimod højere andele med erhvervsfaglige uddannelser.

Højeste fuldførte uddannelse for 20-30-årige

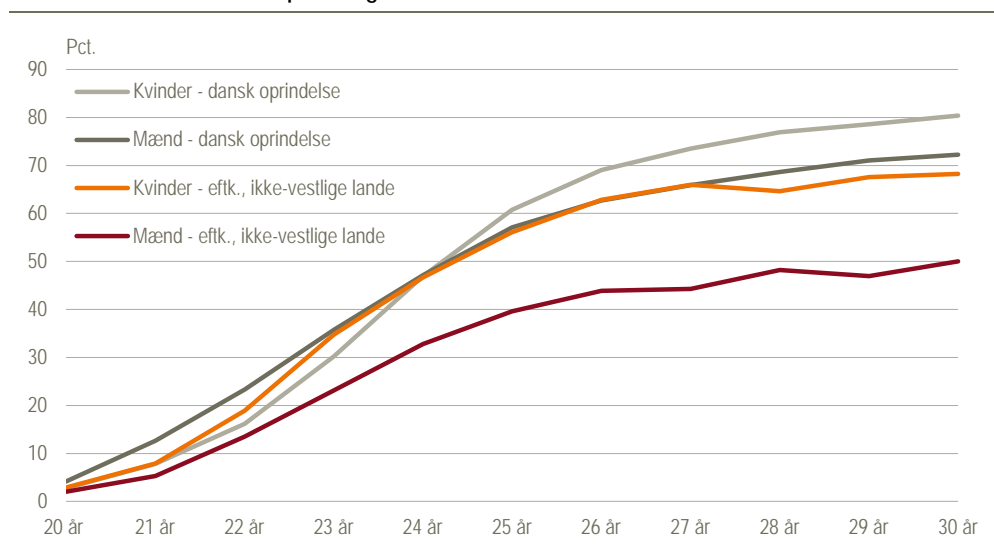
Forskel på alder, hvor man afslutter erhvervskompetencegivende uddannelse

Der er naturligvis mange, som afslutter en erhvervskompetencegivende uddannelse længe før, de bliver 30 år. I figur 3.2 vises andelen med en afsluttet erhvervskompetencegivende uddannelse for alle enkelte trin fra 20 til 30 år for personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere.

Mandlige ikke-vestlige efterkommere har laveste andele på samtlige alderstrin

Det er usædvanligt, at personer i begyndelsen af 20'erne har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse, men kurven stiger for alle grupperne fra alderstrin til alderstrin. Det fremgår, at de mandlige ikke-vestlige efterkommere hurtigt skiller sig ud som gruppen med de laveste andele på samtlige alderstrin. Mænd med dansk oprindelse har den højeste andel med en erhvervskompetencegivende uddannelse for alle alderstrin fra 20 til 24 år.

Figur 3.2 Personer med erhvervskompetencegivende uddannelse. 2016

Fra 25 år stiger uddannelsesniveaet kraftigt blandt kvinder med dansk oprindelse

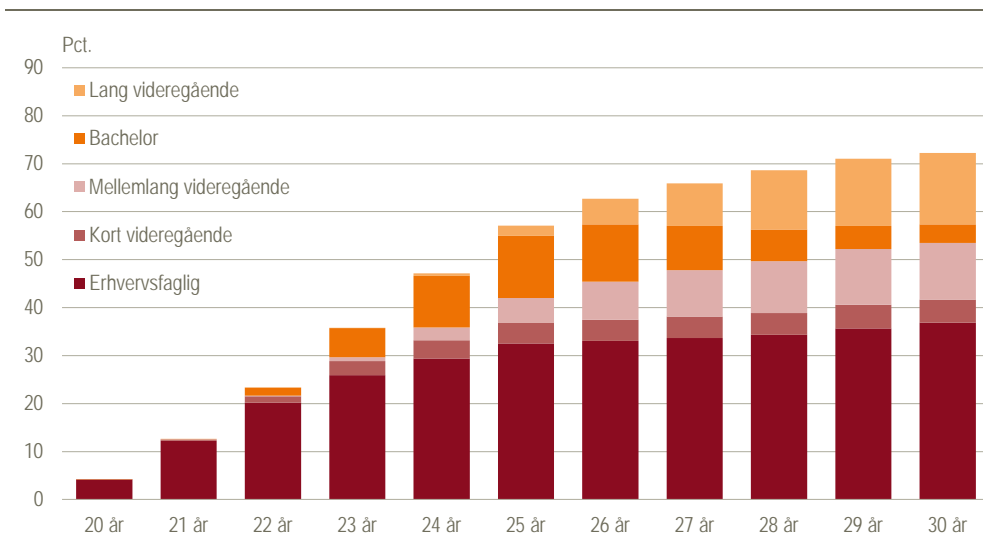
Blandt kvinderne følges ikke-vestlige efterkommere og kvinder med dansk oprindelse ad fra 20 til 24 år. Herefter sker der et tydeligt skift, og kvinder med dansk oprindelse bliver den gruppe, som har den højeste andel med en afsluttet erhvervskompetencegivende uddannelse for alle alderstrin fra 25 til 30 år. Samtidig øges afstanden til de kvindelige ikke-vestlige efterkommere fra alderstrin til alderstrin. For de 23-årige kvinder er andelen med en erhvervskompetencegivende uddan-

nelse 30 pct. blandt kvinder med dansk oprindelse og 35 pct. blandt ikke-vestlige efterkommere. Blandt de 30-årige er de tilsvarende andele 80 pct. for kvinder med dansk oprindelse og 68 pct. for kvindelige ikke-vestlige efterkommere – en forskel på 12 procentpoint.

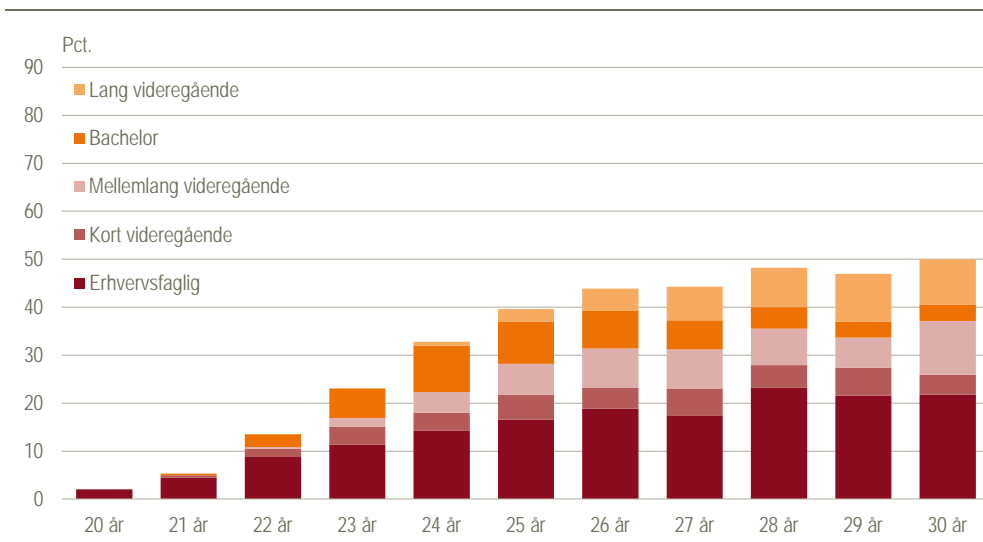
Alderstrin repræsenterer forskellige generationer

Man skal være opmærksom på, at det er forskellige generationer, man ser på, når man betragter aldersopdelte tal for 2016. Det behøver ikke være sådan, at de 23-årige ikke-vestlige efterkommere i dag har lige så stor afstand til kvinder med dansk oprindelse, som 30-årige har i dag, når de selv er 30 år. Om det bliver tilfældet, vil tiden vise.

Figur 3.3 Mænd med dansk oprindelse med erhvervskompetencegivende uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

Figur 3.4 Mandlige ikke-vestlige efterkommere med erhvervskompetencegivende uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

Sammensætning på uddannelsesniveau

Figur 3.3 til 3.6 viser sammensætningen på uddannelsesniveau for personer med erhvervskompetencegivende uddannelser. For de yngste alderstrin er erhvervsfaglige uddannelser dominerende for alle grupper. Det er der ikke noget overraskende i, da det reelt er den eneste type uddannelse, man kan nå at afslutte som 20-21-årig.

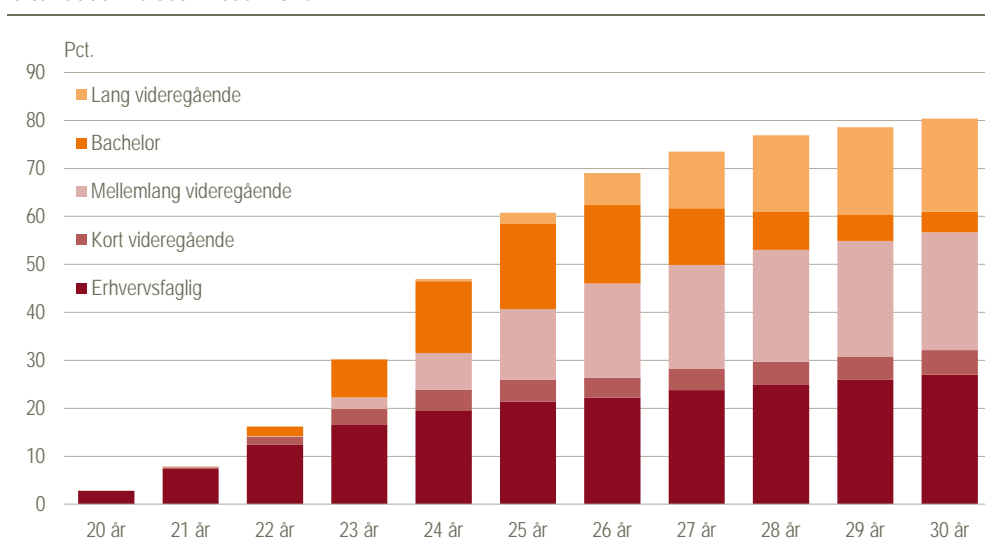
Færre mandlige ikke-vestlige efterkommere får erhvervsfaglige uddannelser

Hovedforklaringen på den store samlede forskel mellem omfanget af uddannelse blandt mænd med dansk oprindelse og mandlige ikke-vestlige efterkommere er, at mandlige ikke-vestlige efterkommere i langt mindre grad afslutter erhvervsfaglige uddannelser. Allerede blandt 22-årige er der 20 pct. af mændene med dansk oprindelse, som har afsluttet en erhvervsfaglig uddannelse, mens den tilsvarende andel kun er 9 pct. blandt mandlige ikke-vestlige efterkommere. Blandt de 28-30-årige optræder der desuden en forskel i andelen, der har afsluttet en lang videregående uddannelse.

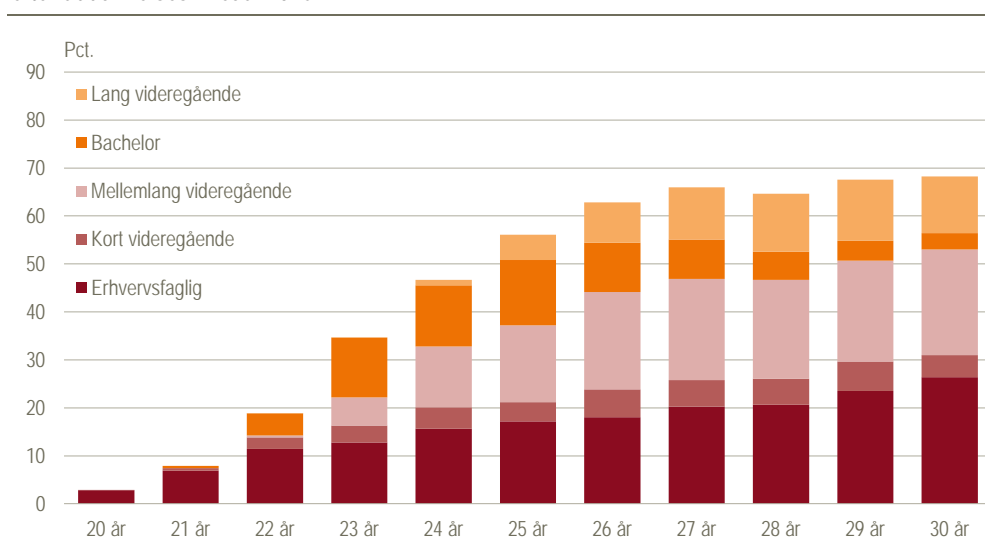
Lille forskel på de korte- og mellemlange videregående uddannelser

Hvis man sammenligner de korte- og mellemlange videregående uddannelser, er forskellen på samtlige alderstrin dog lille. Blandt de 26-årige har 8 pct. afsluttet en mellemlang videregående uddannelse – både blandt mænd med dansk oprindelse og mandlige ikke-vestlige efterkommere. Blandt de 30-årige har 5 pct. af mænd med dansk oprindelse og 4 pct. af mandlige ikke-vestlige efterkommere afsluttet en kort videregående uddannelse.

Figur 3.5 Kvinder med dansk oprindelse med erhvervskompetencegivende uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

Figur 3.6 Kvindelige ikke-vestlige efterkommere med erhvervskompetencegivende uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

- For kvinderne er der stor lighed i andelen med erhvervsfaglige uddannelser* Blandt kvinderne er forskellen mellem kvinder med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere betydeligt mindre end hos mændene. Der er dog fortsat klare forskelle, som stiger med alderen. Mens hovedforklaringen til den store forskel blandt mændene er lavere andele med erhvervsfaglige uddannelser blandt ikke-vestlige efterkommere, er det lige omvendt hos kvinderne. Her er andelen med afsluttede erhvervsfaglige uddannelser forholdsvis tæt på hinanden for alle alderstrin. Blandt de 28-årige er andelen 25 pct. blandt kvinder med dansk oprindelse og 21 pct. blandt kvindelige ikke-vestlige efterkommere. Blandt de 20-24-årige har kvindelige ikke-vestlige efterkommere højere andele med videregående uddannelser, men fra 25-års alderen er andelen højest blandt kvinder med dansk oprindelse, og forskellen øges fra alderstrin til alderstrin.
- Færre ikke-vestlige efterkommere tager videregående uddannelser* For kvinder med dansk oprindelse stiger andelen, som har afsluttet en mellem-lang, en bachelor eller lang videregående uddannelse, kraftigt fra 25-års alderen, mens der ikke sker en videre stigning blandt de ikke-vestlige efterkommere. Blandt 25-årige har 35 pct. af kvinderne afsluttet en mellem-lang, en bachelor eller lang videregående uddannelse – både blandt kvinder med dansk oprindelse og kvindelige ikke-vestlige efterkommere. Blandt de 30-årige er andelen steget til 48 pct. blandt kvinder med dansk oprindelse, mens den er 37 pct. blandt de kvindelige ikke-vestlige efterkommere.
- Forskelle manifesterer sig først sidst i 20'erne* Frem til og med 24-års alderen ser det ud som om, at ikke-vestlige efterkommere tager uddannelser i samme omfang som kvinder med dansk oprindelse. Det skyldes, at de først og fremmest afslutter erhvervsfaglige uddannelser, som de begynder tidligt på og afslutter hurtigt. Kvinder med dansk oprindelse tager derimod i højere grad videregående uddannelser, som de både begynder på og afslutter senere. Det manifesterer sig på alderstrinene sidst i 20'erne, hvor forskellen i uddannelsesniveau mellem kvinder med dansk oprindelse og kvindelige ikke-vestlige efterkommere for alvor øges.
- ### 3.2 Under uddannelse
- Flere unge med dansk oprindelse end indvandrere i gang med uddannelse* Flere unge med dansk oprindelse går i gang med en uddannelse end unge indvandrere. Blandt 20-29-årige mænd med dansk oprindelse er 39 pct. under uddannelse, mens den tilsvarende andel er 26 pct. for vestlige indvandrere og 21 pct. for ikke-vestlige indvandrere. Der er en meget større andel efterkommere end indvandrere, som er i gang med en uddannelse. Blandt de 20-29-årige vestlige efterkommere er andelen endda højere end blandt 20-29-årige med dansk oprindelse. Vestlige efterkommere er dog en relativt lille gruppe, som kun udgør 9 pct. af alle efterkommere i aldersgruppen 20-29 år.
- Halvdelen af de 21-årige mandlige ikke-vestlige efterkommere er under uddannelse* Der er stor forskel på, hvor stor en andel der er under uddannelse på de enkelte alderstrin i aldersgruppen 20-29 år, og generelt er andelen faldende med alderen. For mænd med dansk oprindelse er andelen højest blandt 22-årige og lavest blandt 29-årige. Der er 52 pct. af de 22-årige mænd med dansk oprindelse, som er under uddannelse, mens andelen kun er 17 pct. blandt de 29-årige. Blandt mandlige ikke-vestlige efterkommere er andelen højest blandt 21-årige og lavest blandt 29-årige, idet 51 pct. af de 21-årige er under uddannelse mod kun 13 pct. af de 29-årige.
- Mange 20-21-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere er under uddannelse* Blandt 20-årige og 21-årige kvinder er der en højere andel under uddannelse af de ikke-vestlige efterkommere end kvinder med dansk oprindelse. Det kan afspejle, at det er mere almindeligt for efterkommere at begynde med en erhvervskompetencegivende uddannelse lige efter afslutningen af ungdomsuddannelsen, mens mange med dansk oprindelse venter et år eller to. For alle alderstrin over 22 år er andelen under uddannelse højere for kvinder med dansk oprindelse end ikke-vestlige efterkommere.

Tabel 3.5 20-29-årige mænd samt andel under uddannelse. 2016

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
Mænd					
20-29 år	31 402	29 542	1 567	15 511	304 448
20 år	1 998	1 793	172	2 247	33 354
21 år	2 379	2 040	166	2 139	33 320
22 år	2 616	2 072	153	2 016	32 282
23 år	3 027	2 465	162	1 898	32 529
24 år	3 443	2 747	169	1 635	30 776
25 år	3 686	3 165	168	1 388	30 674
26 år	3 621	3 470	167	1 283	29 451
27 år	3 574	3 808	125	1 125	28 402
28 år	3 520	3 932	155	1 002	27 069
29 år	3 538	4 050	130	778	26 591
Under uddannelse	pct.				
20-29 år	26	21	41	39	39
20 år	38	34	43	50	48
21 år	37	33	55	51	50
22 år	35	33	54	47	52
23 år	33	31	53	46	49
24 år	32	27	44	40	46
25 år	28	22	44	33	40
26 år	24	18	33	27	34
27 år	19	15	41	22	27
28 år	15	13	23	17	21
29 år	12	12	19	13	17

Tre gange så mange 20-årige som 29-årige ikke-vestlige efterkommere

I en sammenligning af uddannelsesniveaut for de uddannelser, som henholdsvis 20-29-årige med dansk oprindelse, 20-29-årige indvandrere og 20-29-årige efterkommere er i gang med, er det relevant at være opmærksom på gruppernes forskellige fordeling på de enkelte alderstrin. Ikke-vestlige efterkommere er fx kendetegnet ved at være unge, og her er antallet på de enkelte alderstrin faldende med alderen. Der er knap tre gange så mange 20-årige ikke-vestlige efterkommere som 29-årige.

For kvindelige ikke-vestlige indvandrere er forholdet omvendt

Antallet af kvindelige ikke-vestlige indvandrere er derimod stigende fra alderstrin til alderstrin. Der er i alt 4.099 kvindelige ikke-vestlige indvandrere, som er 29 år, mens der til sammenligning kun er 1.475 20-årige. De mandlige ikke-vestlige indvandrere er lidt mere lige fordelt over de enkelte alderstrin, men der er stadig klart flest på de ældste alderstrin af gruppen af 20-29-årige.

Tabel 3.6 20-29-årige kvinder samt andel under uddannelse, 2016

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
Kvinder					
20-29 år	31 385	29 071	1 447	14 353	290 006
20 år	2 284	1 475	155	2 109	31 402
21 år	2 509	1 878	174	1 987	31 878
22 år	2 828	1 871	160	1 907	30 697
23 år	3 271	2 318	158	1 685	30 907
24 år	3 514	2 753	153	1 498	29 580
25 år	3 706	3 314	163	1 241	29 132
26 år	3 495	3 514	128	1 171	28 293
27 år	3 527	3 820	131	1 017	26 949
28 år	3 232	4 029	124	955	25 657
29 år	3 019	4 099	101	783	25 511
Under uddannelse	pct.				
20-29 år	30	22	46	47	45
20 år	33	40	50	59	43
21 år	38	36	59	64	57
22 år	39	33	66	63	64
23 år	39	34	58	58	62
24 år	39	28	60	46	56
25 år	34	23	42	36	47
26 år	28	18	38	33	38
27 år	22	16	25	23	29
28 år	17	13	28	17	22
29 år	15	12	14	14	18

Fokus på 22-åriges igangværende uddannelser

I det følgende er fokus rettet mod de 22-årige. Som følge af efterkommernes skæve aldersfordeling med flere yngre er det hensigtsmæssigt at se på personer, der er præcis lige gamle, når man ønsker at sammenligne de forskellige gruppers fordeling på uddannelsesniveauer. De 22-årige er valgt som alderstrin, da langt de fleste 22-årige er færdige med grundskolen og en eventuel gymnasial uddannelse. Samtidig er det de færreste 22-årige, som har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Mange efterkommere i gang med en mellemlang videregående uddannelse

Blandt de 22-årige, som er i gang med en uddannelse, er personer med dansk oprindelse i højere grad end ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i gang med en bacheloruddannelse. Til gengæld er der en større andel af de ikke-vestlige efterkommere, der er i gang med en mellemlang videregående uddannelse.

Tabel 3.7 22-årige mænd, der er i gang med en uddannelse efter uddannelsesniveau, 2016

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
Igangværende uddannelse					
I alt under uddannelse	922	686	83	948	16 668
I alt under uddannelse	pct.				
I alt under uddannelse	100	100	100	100	100
Grundskole	0	6	1	1	1
Almengymnasial	0	4	5	3	2
Erhvervsgymnasial	0	2	-	1	1
Erhvervsfaglig	6	29	22	20	26
Kort videregående	16	10	13	13	10
Mellemlang videregående	41	19	16	25	19
Bachelor	24	24	36	33	38
Lang videregående	13	6	7	5	3

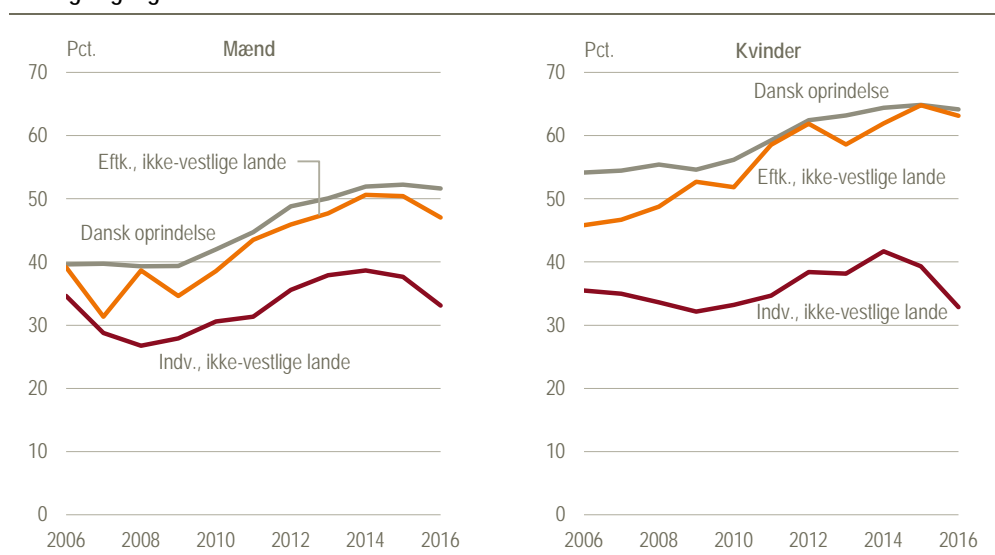
Tabel 3.8 22-årige kvinder, der er i gang med en uddannelse efter uddannelsesniveau. 2016

Igangværende uddannelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	
I alt under uddannelse	1 106	615	105	1 204	19 685
	pct.				
I alt under uddannelse	100	100	100	100	100
Grundskole	0	3	1	0	1
Almengymnasial	1	2	2	2	2
Erhvervs-gymnasial	0	0	-	0	0
Erhvervsfaglig	3	18	12	14	18
Kort videregående	12	9	9	6	7
Mellemlang videregående	39	28	28	40	32
Bachelor	31	30	42	30	38
Lang videregående	14	10	7	7	3

Stor stigning i andelen under uddannelse siden 2006

Siden 2006 er der sket en kraftig stigning i andelen af 22-årige kvindelige ikke-vestlige efterkommere, som er under uddannelse. I 2006 var det således kun 46 pct. af de ikke-vestlige kvindelige efterkommere, som var under uddannelse, mens andelen er 63 pct. i 2016. For de mandlige og kvindelige ikke-vestlige indvandrere den tilsvarende andel gået fra 35 pct. til 33 pct. i samme periode.

Figur 3.7 22-årige i gang med en uddannelse efter herkomst

Niveauet blandt 22-årige efterkommere er på linje med personer med dansk oprindelse

Andelen af 22-årige under uddannelse ligger 5 procentpoint højere for mænd med dansk oprindelse end mandlige ikke-vestlige efterkommere. Blandt kvinderne er niveauet blandt de ikke-vestlige efterkommere 63 pct., hvilket stort set er det samme som for kvinder med dansk oprindelse.

3.3 Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse

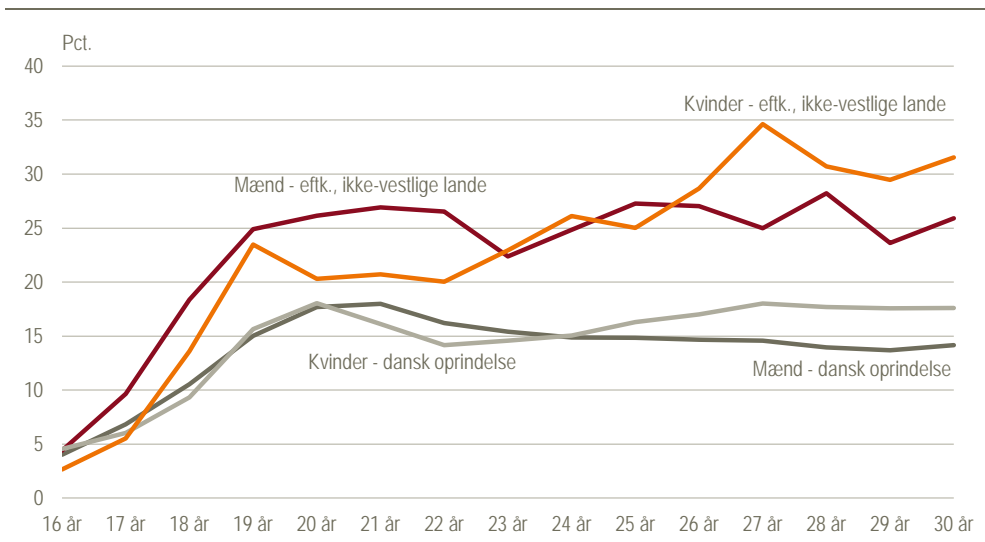
En samlet indikator for andel i beskæftigelse eller under uddannelse

I stedet for at måle uddannelse og beskæftigelse hver for sig kan man integrere dem i en samlet indikator. Her er det valgt at vende indikatoren om, så der ses på andelen, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse. Fra et integrationsmæssigt synspunkt kan en høj værdi altså anses for at være dårlig, mens en lav andel, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, kan anses for at være godt.

Uddannelse og beskæftigelsestal er opgjort for 2014 og er derfor et år ældre

For at få beskæftigelsesoplysningerne tilknyttet er der i dette afsnit anvendt uddannelsesoplysninger, der er opgjort ultimo december 2014. Det er for at sikre den tidsmæssige konsistens med den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik, der er opgjort ultimo november 2014. Der er altså brugt tal, der er ét år ældre end tallene anvendt i de foregående afsnit i dette kapitel.

Figur 3.8 Personer, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse. 2014

Flere ikke-vestlige efterkommere hverken i beskæftigelse eller uddannelse

Andelen, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse, er lav for 16-årige. Herefter stiger den for hvert alderstrin frem til 19-års alderen. Dette mønster gør sig både gældende for personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere. Blandt 20-årige er andelen 15 og 16 pct. for henholdsvis mænd og kvinder med dansk oprindelse. Ikke-vestlige efterkommere ligger på et højere niveau, idet 25 pct. af mændene og 23 pct. af kvinderne hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse.

Stigende tendens fra 20 til 30-års alderen for de ikke-vestlige efterkommere

For personer med dansk oprindelse ligger andelen ret stabilt på alderstrinnene fra 20 til 30 år, hvorimod efterkommerne har et mere ujævnt forløb. Dog er der tale om en stigende tendens. Især bemærker man udviklingen for kvinderne, hvor andelen stiger kraftigt fra 20-års alderen fra et niveau på 20 pct. til 32 pct. blandt de 30-årige. Niveaulet for de mandlige ikke-vestlige efterkommere ligger på 26 pct. både blandt de 20-årige og de 30-årige. Forskellen mellem de ikke-vestlige efterkommere og personer med dansk oprindelse er blandt de 30-årige henholdsvis 12 procentpoint for mænd og 14 procentpoint for kvinder.

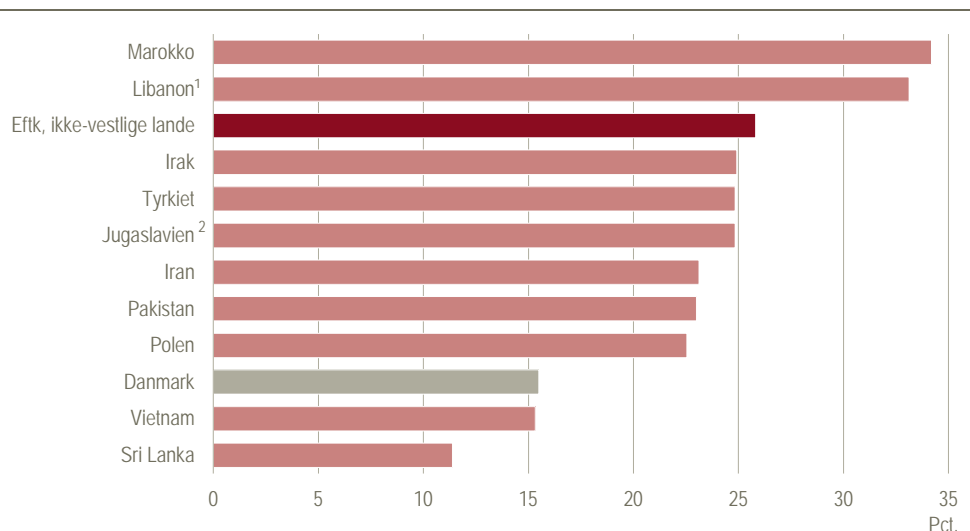
Tyrkiske efterkommere udgør 45 pct. af alle 30-årige ikke-vestlige efterkommere

Det samlede resultat for ikke-vestlige efterkommere er meget afhængigt af, hvordan de tyrkiske efterkommere klarer sig, da det på alle alderstrin er klart den største gruppe af efterkommere. De tyrkiske efterkommeres dominans er størst på de højeste alderstrin. Deres andel af alle ikke-vestlige efterkommere udgør 45 pct. blandt de 30-årige og 22 pct. blandt de 16-årige.

Små udsving for personer med dansk oprindelse fra 20 til 30 år

Blandt personer med dansk oprindelse er der kun små forskelle i andelen, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse på alderstrinnene fra 20 til 29 år. På den baggrund er det valgt at slå de 20-29-årige sammen til en aldersgruppe for at kunne belyse forskellene på de enkelte oprindelseslande blandt efterkommerne nærmere. De fleste grupper er for små til at kunne opdeles på enkelte alderstrin, så det er nødvendigt med en større aldersgruppe. Helt konkret er der set på efterkommere med oprindelse i de ti lande, som flest 20-29-årige efterkommere har oprindelse i 1. januar 2015. De ti oprindelseslande omfatter 79 pct. af alle efterkommere mellem 20 og 29 år.

Figur 3.9 Mænd, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse blandt 20-29-årige efterkommere efter oprindelsesland. 2014

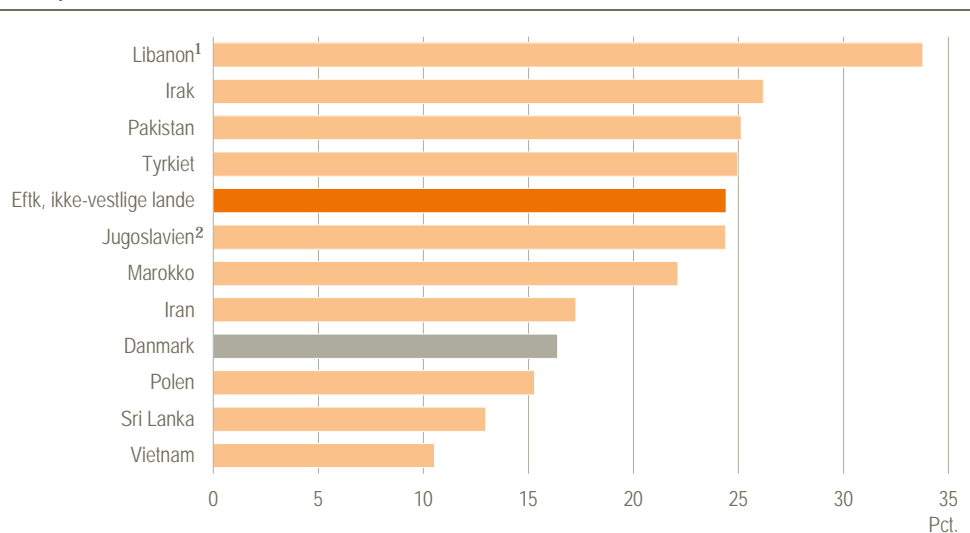
¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Mange marokkanske efterkommere er hverken i beskæftigelse eller uddannelse

Blandt mændene er det de marokkanske efterkommere, som med 34 pct. har den største andel, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse. Herefter følger efterkommere med oprindelse i Libanon. Det samlede tal for alle ikke-vestlige efterkommere er 26 pct., hvilket ikke overraskende er meget tæt på andelen blandt de tyrkiske efterkommere, da de er den største gruppe af efterkommere. Det er efterkommere med oprindelse i Sri Lanka, som med 11 pct. har den laveste andel, der hverken er i uddannelse eller i beskæftigelse. Andelen ligger faktisk lidt lavere end andelen for mænd med dansk oprindelse. Også efterkommere med oprindelse i Vietnam har en relativt lav andel med 15 pct.

Figur 3.10 Kvinder, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse blandt 20-29-årige efterkommere efter oprindelsesland. 2014

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Lave andele blandt efterkommere med srilankansk oprindelse

Blandt kvinderne er det efterkommere med oprindelse i Libanon, som ligger klart højest med 34 pct. Irakiske efterkommere ligger næsthøjest med 26 pct. Også blandt kvinderne fremgår det, at de tyrkiske efterkommeres andel stort set svarer til hele gruppen af ikke-vestlige efterkommere. Begge grupper har en andel, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse, på omkring 25 pct. Igen afspejler

det, hvor stor en andel de tyrkiske efterkommere udgør af hele gruppen af ikke-vestlige efterkommere. Blandt kvinderne er det efterkommere med oprindelse i Vietnam, der har den laveste andel blandt kvinderne med 11 pct.

3.4 Karakterer i grundskolen

Fokus på forskelle i karakterer

I dette afsnit ser vi på karakterer i grundskolen. Fokus er naturligvis rettet mod forskelle mellem indvandrere og efterkommere og personer med dansk oprindelse.

Karakterer i fokus

Der ses på karakterer i de såkaldt bundne prøvfag ved folkeskolens afgangsprøve. Det drejer sig om:

Dansk, mundtlig
 Dansk, læsning
 Dansk, retskrivning
 Dansk, skriftlig
 Matematik, matematiske færdigheder
 Matematik, matematisk problemløsning
 Engelsk, mundtlig
 Fysik/kemi, praktisk/mundtlig

Karakterer i alle de ovenstående fag er lagt sammen ved udregningen af de samlede gennemsnit for alle bundne prøvfag.

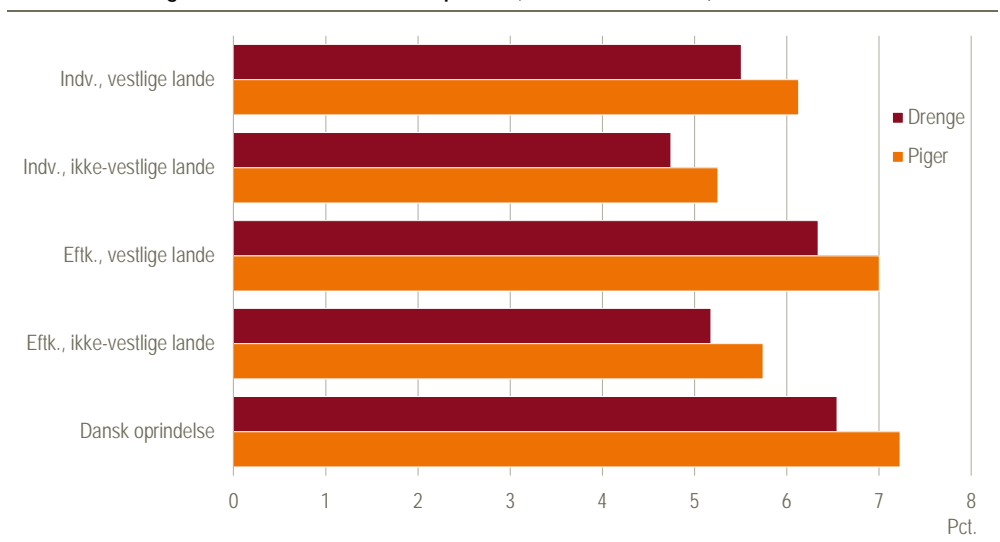
I de fleste tilfælde er de seneste fem skoleår lagt sammen, så det er muligt at se på alle herkomstgrupper og underopdele nogle af grupperne på enkelte oprindelseslande. *Dansk, orden* har i nogle af årene også været et bundet prøvfag, men det er ekskluderet i alle beregninger. Elever i specialklasser og privatister (elever som ikke har mulighed for at aflægge prøve på en skole fx på grund af hjemmeundervisning) er heller ikke medtaget.

Vestlige efterkommere har et gennemsnit tæt på drenge og piger med dansk oprindelse

Gennemsnitskarakteren er 6,5 for drenge med dansk oprindelse og 7,2 for piger med dansk oprindelse, når man ser på samtlige karakterer til alle bundne prøver i de seneste fem skoleår. De vestlige efterkommere har næsten lige så høje gennemsnit med 6,3 blandt drengene og 7,0 blandt pigerne.

Figur 3.11

Samlet karaktergennemsnit for alle bundne prøver (ekskl. dansk orden). 2011-2015

Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere har laveste karaktergennemsnit

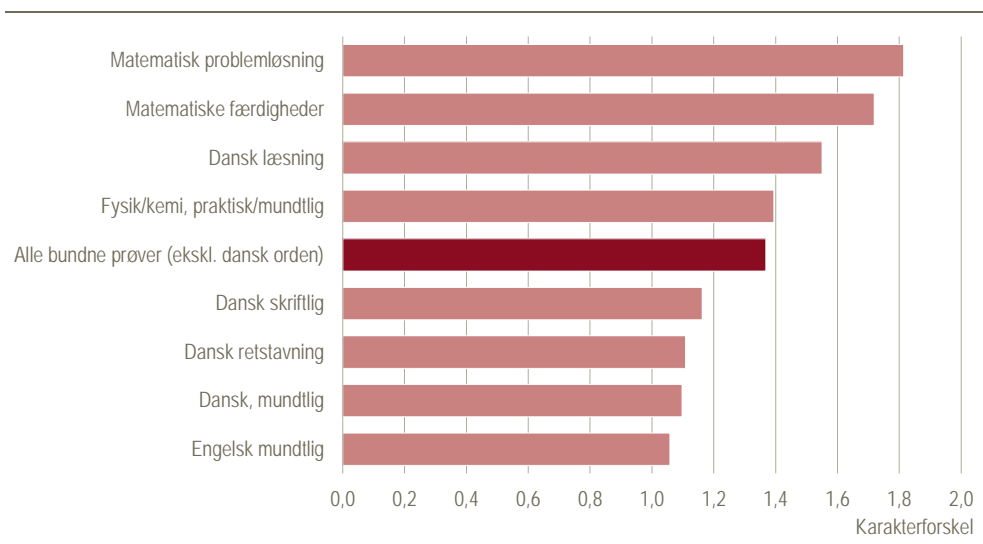
Herefter er der et forholdsvis stort spring til de vestlige indvandrere på tredjepladsen. For de vestlige indvandrere er gennemsnittet 5,5 blandt drengene og 6,1 blandt pigerne. De ikke-vestlige efterkommere ligger med niveauer på 5,2 og 5,7 lidt lavere, mens de ikke-vestlige indvandrere har de laveste gennemsnit på 4,7 blandt drengene og 5,3 blandt pigerne. I alle fem herkomstgrupper ligger pigernes gennemsnit højere end drengenes.

pct. De tilsvarende andele ligger på 2,6 pct. for de ikke-vestlige indvandrere og på 6,5 pct. for de ikke-vestlige efterkommere. De ikke-vestlige efterkommere er altså klart den antalsmæssigt vigtigste gruppe efter personer med dansk oprindelse.

Fokus på ikke-vestlige efterkommere i de bundne prøvefag

Da efterkommerne alle er født i Danmark, udgør de en mere homogen gruppe, som er mere sammenlignelig med personer med dansk oprindelse. Derfor er det interessant at undersøge forskellene mellem gruppen af ikke-vestlige efterkommere og personer med dansk oprindelse mere detaljeret. I figur 3.12 og 3.13 er der set på forskellen i karaktergennemsnit mellem de to grupper i alle de bundne fag.

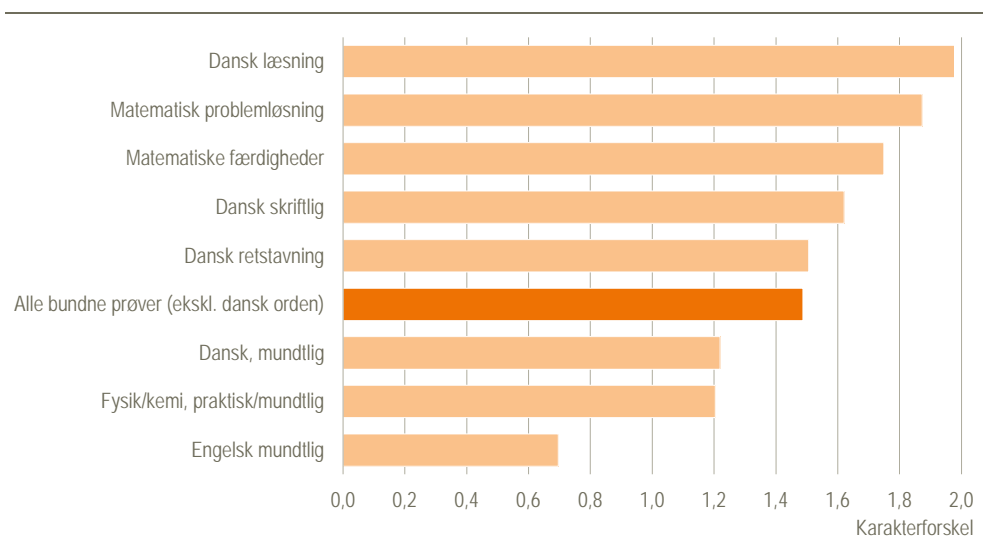
Figur 3.12 Forskel i drengenes karaktergennemsnit mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere. 2011-2015

Ikke-vestlige efterkommere ligger langt under personer med dansk oprindelse – både drenge og piger

De ikke-vestlige efterkommere får lavere karakterer end drenge og piger med dansk oprindelse. Blandt drengene er deres samlede gennemsnit 5,2 mod 6,5 for drenge med dansk oprindelse. For piger med er det samlede gennemsnit 5,7 mod 7,2 for piger med dansk oprindelse. Selv om de ikke-vestlige efterkommerpiger ligger lidt højere end de ikke-vestlige efterkommerdrengene, ligger de relativt set lige så meget under piger med dansk oprindelse, som drengene ligger under niveauet for drenge med dansk oprindelse. Forskellen er 1,3 for drengene og 1,5 for pigerne. Sammenlignet med personer med dansk oprindelse klarer de ikke-vestlige efterkommerpiger sig altså ikke bedre end de ikke-vestlige efterkommerdrengene.

Figur 3.13 Forskel i pigers karaktergennemsnit mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere. 2011-2015

Ikke-vestlige efterkommere klarer sig relativt dårligst i matematik og dansk læsning

For drengene er det de matematiske fag de ikke-vestlige efterkommere klarer sig relativt dårligst i. Størst er forskellen i matematisk problemløsning, hvor karaktergennemsnittet ligger 1,8 lavere for ikke-vestlige efterkommere. I matematiske færdigheder er forskellen 1,7. Næsten samme forskel findes i dansk læsning. Den laveste forskel findes i engelsk mundtlig, dansk mundtlig og dansk retskrivning.

For pigerne findes den mindste karakterforskel i engelsk

For pigerne er der også store forskelle i de matematiske fag. Det er dog i dansk læsning, at den største forskel på 2,0 findes. Forskellen er dog næsten på samme niveau som for matematisk problemløsning. Matematiske færdigheder er faget med tredjestørst forskel, hvor karakterforskellen ligger på 1,7. Også for pigerne er det i engelsk mundtlig, at den laveste forskel på 0,7 findes.

4. Offentlig forsørgelse

Sammenfatning

Blandt alle ikke-vestlige indvandrere med offentlig forsørgelse er 26 pct. på førtidspension og 17 pct. på kontanthjælp. De to ydelser udgør til sammenligning henholdsvis 20 og 7 pct. for personer med dansk oprindelse. Blandt de offentligt forsørgede med dansk oprindelse er SU-modtagere den største gruppe med en andel på 31 pct.

Mens de ikke-vestlige indvandrere udgør 7 pct. af hele den 16-64-årige befolkning, er deres andel af de 16-64-årige på offentlig forsørgelse 11 pct. Deres overrepræsentation er særligt stor blandt kontanthjælpsmodtagere, hvoraf 22 pct. er ikke-vestlige indvandrere.

Blandt alle 16-64-årige ikke-vestlige indvandrere er 44 pct. på offentlig forsørgelse. De tilsvarende andele er 30 pct. blandt personer med dansk oprindelse og 19 pct. blandt vestlige indvandrere. Andelen omfatter også SU-modtagere.

For de ikke-vestlige indvandrere stiger andelen med offentlig forsørgelse kraftigt med alderen. For de 30-34-årige er andelen 34 pct., mens det blandt 55-59-årige er 63 pct. af de ikke-vestlige indvandrere, som er på offentlig forsørgelse. For personer med dansk oprindelse er de tilsvarende andele for de to grupper henholdsvis 27 pct. for de 30-34-årige og 24 pct. for de 55-59-årige.

For de 30-59-årige ligger andelen med offentlig forsørgelse højere i 2015 end i 2008 for alle grupper. For de ikke-vestlige indvandrere er andelen med offentlig forsørgelse i 2015 henholdsvis 42 pct. for mænd og 46 pct. for kvinder. Det er niveauer, som ligger henholdsvis 24 og 21 procentpoint højere end de tilsvarende andele for mænd og kvinder af dansk oprindelse. For mændene er forskellene blevet forøget med 3 procentpoint siden 2008, mens kvinderne stort set holder samme forskel i alle årene.

Både blandt 30-59-årige mænd og kvinder er det indvandrere med oprindelse i Syrien, Somalia, Libanon og Irak, som har de højeste andele med offentlig forsørgelse. For kvindernes vedkommende er fire ud af fem på offentlig forsørgelse blandt de 30-59-årige indvandrere fra Syrien, Somalia og Libanon.

4.1 Offentligt forsørgede

Modtagere af offentlige forsørgelsesydelse

Dette kapitel handler om personer i den erhvervsaktive alder, som modtager offentlige forsørgelsesydelse. I 2014-publikationen blev SU-modtagere for første gang inddraget i statistikken om offentlig forsørgelse. Dette vil også være tilfældet i 2016-publikationen, med mindre andet er angivet.

28 forskellige ydelser

Offentligt forsørgede fordeler sig på i alt 28 forskellige typer af ydelser. For at få en lidt mere overordnet opdeling er de 28 ydelser lagt sammen til otte hovedgrupper. For hele befolkningen er Tilbagetrækning og SU-modtagere de to største hovedgrupper. Tilsammen omfatter de 58 pct. af alle 16-64-årige med offentlig forsørgelse.

Fuldtidsmodtagere

Fuldtidsmodtagere er beregnet ud fra det samlede antal deltagere på ydelserne og den varighed, som de hver især har været på ydelsen. To personer, der begge har været ledige i et halvt år i 2015, giver fx én fuldtidsledig.

Statistik om de 16-64-årige offentligt forsørgede offentliggøres løbende af Danmarks Statistik. I de normale offentliggørelser opdeles der dog ikke på herkomst. I tabel 4.1 for fuldtidsmodtagere i 2015 er det samlede antal personer med offentlig forsørgelse 1.087.208. Det er 1.139 færre sammenlignet med de tal, der findes i statistikbanken. Forskellen skyldes, at der er en lille gruppe personer, som der ikke kan tilknyttes oplysning om herkomst, og de findes derfor ikke i tabellerne i dette kapitel.

Tabel 4.1 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse efter herkomst og ydelse. 2015

Type af ydelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse	I alt
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande		
1.-8. I alt	33 343	117 032	3 183	25 434	908 216	1 087 208
2.-8. I alt uden SU-modtagere	23 538	99 479	1 700	9 491	628 823	763 031
1. SU-modtagere	9 805	17 553	1 483	15 943	279 393	324 177
2. Nettoledige i alt	6 542	12 628	314	2 371	79 892	101 747
Ledige dagpengemodtagere	4 936	7 189	227	1 684	60 931	74 967
Ledige kontanthjælpsmodtagere	1 606	5 438	87	687	18 961	26 779
3. Feriedagpenge	263	461	12	92	3 766	4 594
4. Vejledning og opkvalificering i alt	1 274	11 229	100	784	24 067	37 454
Vejlednings- og opkvalificering i alt (dp)	519	490	10	72	2 338	3 429
Vejlednings- og opkvalificering i alt (kh)	710	10 648	89	698	20 877	33 022
6 ugers selvvalgt uddannelse (dp)	44	92	2	15	852	1 005
5. Støttet beskæftigelse i alt	2 217	7 115	159	689	80 758	90 938
Virksomhedspraktik (dp)	211	289	8	71	2 587	3 166
Virksomhedspraktik (kh)	486	2 777	38	260	13 084	16 645
Nytteindsats (dp)	-	1	-	-	3	4
Nytteindsats (kh)	88	212	5	51	1 319	1 675
Ansættelse med løntilskud (dp)	209	304	10	67	3 137	3 727
Ansættelse med løntilskud (kh)	199	735	9	80	2 840	3 863
Jobrotation (dp)	61	121	2	23	1 815	2 022
Jobrotation (kh)	27	65	3	8	458	561
Fleksjob	910	2 466	77	115	51 801	55 369
Skånejob	26	145	7	14	3 713	3 905
6. Barselsdagpenge mv. i alt	2 528	3 279	145	1 101	38 623	45 676
7. Tilbagetrækning i alt	5 885	31 316	511	1 002	262 417	301 131
Førtidspension	4 227	30 082	426	995	179 638	215 368
Efterløn	1 551	1 163	78	7	77 356	80 155
Fleksydelse	107	72	7	-	5 423	5 609
8. Øvrige ydelsesmodtagere i alt	4 831	33 452	459	3 452	139 300	181 494
Kontanthjælp (ikke jobparate/aktiverede)	2 284	19 684	293	2 580	63 363	88 204
Kontanthjælp til udlændinge	3	5 871	1	28	8	5 911
Revalideringsydelse i øvrigt	28	74	4	17	1 536	1 659
Ledighedsydelse	300	1 022	18	46	11 270	12 656
Sygedagpenge mv.	1 730	3 771	110	550	47 963	54 124
Ressourceforløb	207	1 922	18	117	8 275	10 539
Jobafklaringsforløb	279	1 107	15	116	6 886	8 403

Anm.: Bemærkningen (dp) betyder dagpengeberettigede. Bemærkningen (kh) betyder kontanthjælpsberettigede.

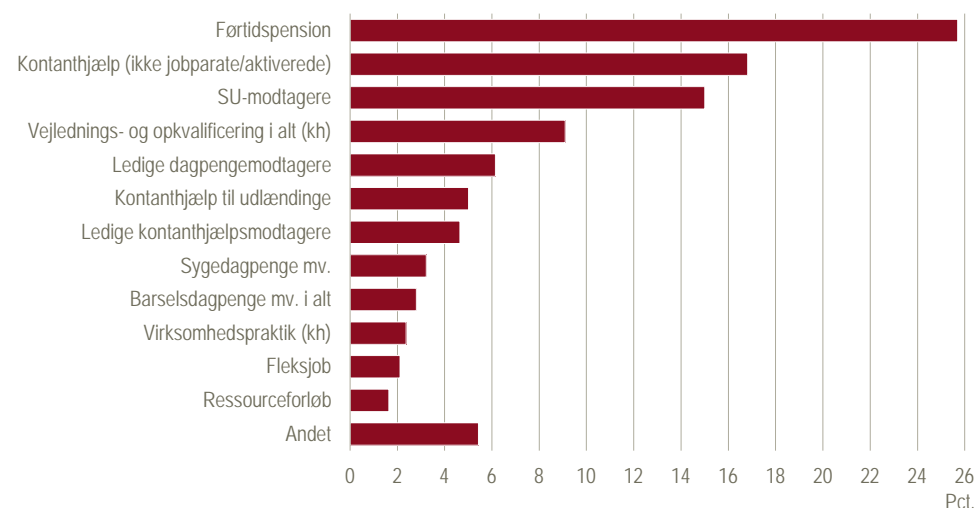
84 pct. af fuldtidsmodtagerne af offentlig forsørgelse har dansk oprindelse

I alt er der 908.216 fuldtidsmodtagere af offentlig forsørgelse blandt personer med dansk oprindelse i 2015. Personer med dansk oprindelse udgør dermed 84 pct. af alle fuldtidsmodtagere af offentlig forsørgelse. De ikke-vestlige indvandrere er den næststørste gruppe med en andel på 11 pct. Der er store forskelle mellem ikke-vestlige indvandrere og personer med dansk oprindelse, når man ser på hvordan den samlede gruppe af fuldtidsmodtagere fordeler sig på de enkelte ydelsestyper.

26 pct. af de ikke-vestlige indvandrere med offentlig forsørgelse er på førtidspension

For de ikke-vestlige indvandrere er førtidspension den klart største enkelte ydelse med en andel på 26 pct. af alle offentligt forsørgede. Kontanthjælp til personer, der hverken er arbejdsmarkedsparete eller aktiverede er næststørst med 17 pct. Til sammenligning omfatter førtidspension og kontanthjælp til personer, der hverken er arbejdsmarkedsparete eller aktiverede, henholdsvis 20 og 7 pct. for personer med dansk oprindelse. Her er SU-modtagere den største enkelte ydelse med en andel på 31 pct. SU-modtagerne udgør 15 pct. af de ikke-vestlige indvandrere med offentlig forsørgelse.

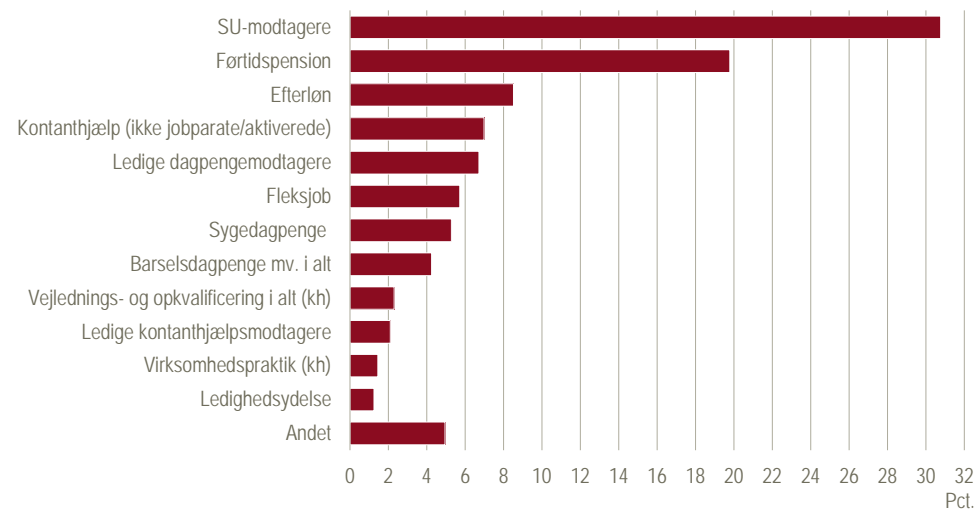
Figur 4.1 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt ikke-vestlige indvandrere efter ydelse. 2015

Efterløn fylder ni gange så meget blandt personer med dansk oprindelse

Af andre forskelle bemærker man, at efterlønsmodtagere er en meget lille gruppe blandt de ikke-vestlige indvandrere og relativt stor blandt personer med dansk oprindelse. Efterlønsmodtageres andel af alle offentligt forsørgede er kun 1 pct. blandt de ikke-vestlige indvandrere og 9 pct. blandt personer med dansk oprindelse. Mange ikke-vestlige indvandrere opfylder ikke anciennitetskravene for at få efterløn, og det er især på den baggrund, at deres lave antal af efterlønsmodtagere skal ses.

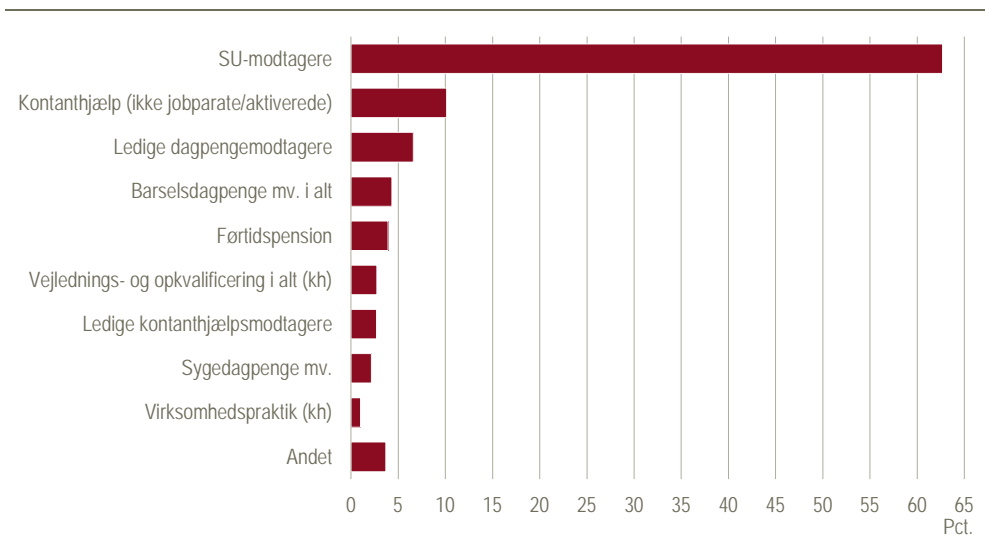
Figur 4.2 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt personer med dansk oprindelse efter ydelse. 2015

Ikke-vestlige efterkommere er meget unge og kan ikke sammenlignes med de øvrige grupper

Ikke-vestlige efterkommere er meget unge og kan ikke umiddelbart sammenlignes med de øvrige grupper, når man ser på alle 16-64-årige under ét. Deres store overrepræsentation i de unge aldersgrupper illustreres også af, at SU-modtagere udgør hele 63 pct. af alle ikke-vestlige efterkommere med offentlig forsørgelse.

Figur 4.3 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt ikke-vestlige efterkommere efter ydelse. 2015

22 pct. af modtagerne af kontanthjælp er ikke-vestlige indvandrere

De ikke-vestlige indvandrere udgør 7 pct. af alle 16-64-årige, mens deres andel af alle fuldtidsmodtagere af offentlig forsørgelse er 11 pct. Samlet set er de ikke-vestlige indvandrere altså overrepræsenterede blandt modtagere af offentlig forsørgelse. Der er dog tydelige forskelle mellem ordningerne. En af de ydelser, hvor ikke-vestlige indvandrere er meget overrepræsenteret er blandt andet kontanthjælp til personer, der hverken er arbejdsmarkedsparete eller aktiverede. Her er 22 pct. ikke-vestlige indvandrere.

Nettoledige

De ikke-vestlige indvandrere er også overrepræsenterede blandt de ledige, idet de udgør 12 pct. af alle nettoledige. Deres overrepræsentation er størst blandt ledige kontanthjælpsmodtagere, hvor de udgør 20 pct., mens andelen kun er 10 pct. blandt de ledige dagpengemodtagere.

Vejledning og opkvalificering

Også blandt personer på vejledning og opkvalificering er der flere ikke-vestlige indvandrere end deres andel af befolkningen tilsiger. Blandt alle fuldtidsmodtagere af vejledning og opkvalificering er 30 pct. ikke-vestlige indvandrere.

Støttet beskæftigelse

Blandt modtagere af støttet beskæftigelse er 8 pct. ikke-vestlige indvandrere, hvilket svarer nogenlunde til de 16-64-årige ikke-vestlige indvandreres andel af hele befolkningen. Det dækker over, at de er underrepræsenterede i ordningen fleksjob og skånejob, som for hele befolkningen udgør 65 pct. af personer i støttet beskæftigelse, mens de er overrepræsenteret blandt personer i virksomhedspraktik og ansatte med løntilskud.

Førtidspension og efterløn

Med en andel på 14 pct. af alle førtidspensionister er der dobbelt så mange ikke-vestlige indvandrere på førtidspension sammenlignet med deres andel af hele den 16-64-årige befolkning. Derimod udgør de ikke-vestlige indvandrere kun 1 pct. af efterlønsmodtagerne, selvom deres andel af den 60-64-årige befolkning er fire gange så høj.

Vestlige indvandrere er underrepræsenterede

De vestlige indvandrere er overordnet set underrepræsenterede, da de udgør 5 pct. af befolkningen mellem 16 og 64 år, men kun 3 pct. af det samlede antal offentligt forsørgede.

Tabel 4.2 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse i procent efter herkomst og ydelse. 2015

Type af ydelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse	I alt
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande		
	pct.					
1.-8. I alt	3	11	0	2	84	100
2.-8. I alt uden SU-modtagere	3	13	0	1	82	100
1. SU-modtagere	3	5	0	5	86	100
2. Nettoledige i alt	6	12	0	2	79	100
Ledige dagpengemodtagere	7	10	0	2	81	100
Ledige kontanthjælpsmodtagere	6	20	0	3	71	100
3. Feriedagpenge	6	10	0	2	82	100
4. Vejledning og opkvalificering i alt	3	30	0	2	64	100
Vejlednings- og opkvalificering i alt (dp)	15	14	0	2	68	100
Vejlednings- og opkvalificering i alt (kh)	2	32	0	2	63	100
6 ugers selvvalgt uddannelse (dp)	4	9	0	1	85	100
5. Støttet beskæftigelse i alt	2	8	0	1	89	100
Virksomhedspraktik (dp)	7	9	0	2	82	100
Virksomhedspraktik (kh)	3	17	0	2	79	100
Nytteindsats (dp)	-	25	-	-	75	100
Nytteindsats (kh)	5	13	0	3	79	100
Ansættelse med løntilskud (dp)	6	8	0	2	84	100
Ansættelse med løntilskud (kh)	5	19	0	2	74	100
Jobrotation (dp)	3	6	0	1	90	100
Jobrotation (kh)	5	12	1	1	82	100
Fleksjob	2	4	0	0	94	100
Skånejob	1	4	0	0	95	100
6. Barselsdagpenge mv. i alt	6	7	0	2	85	100
7. Tilbagetrækning i alt	2	10	0	0	87	100
Førtidspension	2	14	0	0	83	100
Efterløn	2	1	0	0	97	100
Fleksydelse	2	1	0	-	97	100
8. Øvrige ydelsesmodtagere i alt	3	18	0	2	77	100
Kontanthjælp (ikke jobparate/aktiverede)	3	22	0	3	72	100
Kontanthjælp til udlændinge	0	99	0	0	0	100
Revalideringsydelse i øvrigt	2	4	0	1	93	100
Ledighedsydelse	2	8	0	0	89	100
Sygedagpenge mv.	3	7	0	1	89	100
Ressourceforløb	2	18	0	1	79	100
Jobafklaringsforløb	3	13	0	1	82	100

Anm.: Bemærkningen (dp) betyder dagpengeberettigede. Bemærkningen (kh) betyder kontanthjælpsberettigede.

Tabel 4.3 16-64-årige efter herkomst. 2015

	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse	I alt
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande		
Alle personer	179 670	263 885	9 605	59 019	3 078 446	3 590 624
Fuldtidsmodtagere inkl. SU	33 343	117 032	3 183	25 434	908 216	1 087 208
Fuldtidsmodtagere ekskl. SU	23 538	99 479	1 700	9 491	628 823	763 031
	pct.					
Alle personer	5	7	0	2	86	100
Fuldtidsmodtagere inkl. SU	3	11	0	2	84	100
Fuldtidsmodtagere ekskl. SU	3	13	0	1	82	100

30 pct. af alle 16-64-årige på offentlig forsørgelse

Det samlede antal fuldtidsmodtagere af offentlig forsørgelse i 2015 svarer til 30 pct. af hele den 16-64-årige befolkning. Her indgår SU-modtagerne også.

Andelen er 44 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere

Blandt personer med dansk oprindelse er 30 pct. af aldersgruppen offentligt forsørgede, mens andelen er 19 pct. blandt vestlige indvandrere og 44 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere.

7 pct. af ikke-vestlige indvandrere er på kontanthjælp

Andelene på de enkelte ydelser målt i forhold til hele befolkningen fremgår også af tabel 4.4. Fx ses det, at de ikke-vestlige indvandrere på kontanthjælp udgør 7 pct. af alle 16-64-årige ikke-vestlige indvandrere. Blandt personer med dansk oprindelse er den tilsvarende andel kun 2 pct.

Efterkommere er meget unge og kan ikke sammenlignes med andre grupper

Andelene for efterkommere kan ikke umiddelbart sammenlignes med indvandrere og personer med dansk oprindelse, da efterkommere og især de ikke-vestlige efterkommere er meget unge. De har derfor uforholdsmæssigt mange SU-modtagere og til gengæld meget få på tilbagetrækningsordninger. Offentlig forsørgelse for efterkommere kan kun belyses ved at se nærmere på mere detaljerede aldersgrupper end 16-64-årige under ét. Det er gjort i næste afsnit.

Tabel 4.4 16-64-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse i procent af alle 16-64-årige. 2015

Type af ydelse	Indvandrere		Efterkommere		Dansk oprindelse	I alt
	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande		
	pct.					
1.-8. I alt	18,6	44,3	33,1	43,1	29,5	30,3
2.-8. I alt uden SU-modtagere	13,1	37,7	17,7	16,1	20,4	21,3
1. SU-modtagere	5,5	6,7	15,4	27,0	9,1	9,0
2. Nettoledige i alt	3,6	4,8	3,3	4,0	2,6	2,8
Ledige dagpengemodtagere	2,7	2,7	2,4	2,9	2,0	2,1
Ledige kontanthjælpsmodtagere	0,9	2,1	0,9	1,2	0,6	0,7
3. Feriedagpenge	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
4. Vejledning og opkvalificering i alt	0,7	4,3	1,0	1,3	0,8	1,0
Vejlednings- og opkvalificering i alt (dp)	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Vejlednings- og opkvalificering i alt (kh)	0,4	4,0	0,9	1,2	0,7	0,9
6 ugers selvvalgt uddannelse (dp)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Støttet beskæftigelse i alt	1,2	2,7	1,7	1,2	2,6	2,5
Virksomhedspraktik (dp)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Virksomhedspraktik (kh)	0,3	1,1	0,4	0,4	0,4	0,5
Nytteindsats (dp)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nytteindsats (kh)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Ansættelse med løntilskud (dp)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ansættelse med løntilskud (kh)	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Jobrotation (dp)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Jobrotation (kh)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fleksjob	0,5	0,9	0,8	0,2	1,7	1,5
Skånejob	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
6. Barselsdagpenge mv. i alt	1,4	1,2	1,5	1,9	1,3	1,3
7. Tilbagetrækning i alt	3,3	11,9	5,3	1,7	8,5	8,4
Førtidspension	2,4	11,4	4,4	1,7	5,8	6,0
Efterløn	0,9	0,4	0,8	0,0	2,5	2,2
Fleksydelse	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2
8. Øvrige ydelsesmodtagere i alt	2,7	12,7	4,8	5,8	4,5	5,1
Kontanthjælp (ikke jobparate/aktiverede)	1,3	7,5	3,1	4,4	2,1	2,5
Kontanthjælp til udlændinge	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Revalideringsydelse i øvrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ledighedsydelse	0,2	0,4	0,2	0,1	0,4	0,4
Sygedagpenge mv.	1,0	1,4	1,1	0,9	1,6	1,5
Ressourceforløb	0,1	0,7	0,2	0,2	0,3	0,3
Jobafklaringsforløb	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2

Anm.: Bemærkningen (dp) betyder dagpengeberettigede. Bemærkningen (kh) betyder kontanthjælpsberettigede.

4.2 Aldersopdeling

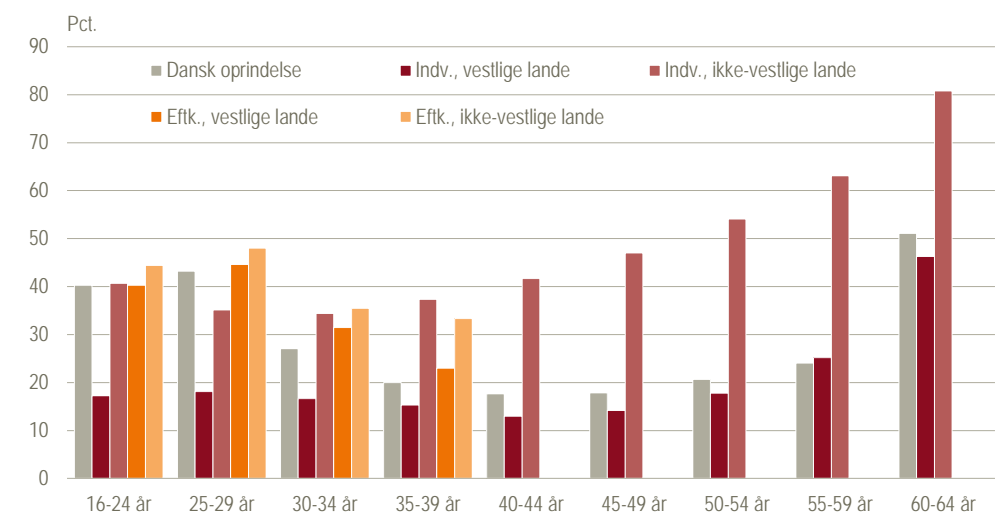
SU fylder meget for personer under 30 år – dog ikke blandt indvandrere

På grund af SU er andelen med offentlig forsørgelse høj blandt efterkommere og personer med dansk oprindelse under 30 år. Indvandrere, der er udenlandske statsborgere, har i mange tilfælde ikke ret til dansk SU. Det er hovedårsagen til, at de vestlige indvandrere har så lave andele med offentlig forsørgelse i aldersgrupperne 16-24-årige og 25-29-årige.

Store forskelle mellem ikke-vestlige indvandrere og personer med dansk oprindelse blandt 55-59-årige

For de ikke-vestlige indvandrere er der en meget klar tendens til, at andelen med offentlig forsørgelse stiger med alderen. Det er for de 30-34-årige, at de ikke-vestlige indvandrere har den laveste andel med offentlig forsørgelse med 34 pct. Det ligger ikke meget højere end for personer med dansk oprindelse, hvor 27 pct. af de 30-34-årige modtager offentlig forsørgelse. Herefter stiger andelen kraftigt fra aldersgruppe til aldersgruppe for de ikke-vestlige indvandrere, mens udviklingen er svagt faldende for personer med dansk oprindelse. For de 55-59-årige er andelen med offentlig forsørgelse 63 pct. for de ikke-vestlige indvandrere og 24 pct. for personer med dansk oprindelse. Forskellen mellem de to grupper stiger altså fra 7 procentpoint blandt de 30-34-årige til 39 procentpoint blandt de 55-59-årige.

Figur 4.4 Fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse efter herkomst og alder. 2015

På grund af efterløn er forskel mindre blandt de 60-64-årige

For personer med dansk oprindelse sker der en stor stigning i andelen med offentlig forsørgelse fra 55-59-årige til 60-64-årige på grund af efterlønsordningen. Dermed indsnævres forskellen mellem ikke-vestlige indvandrere og personer dansk oprindelse. Også for de 60-64-årige er der dog klart flere ikke-vestlige indvandrere med offentlig forsørgelse, idet deres andel er 81 pct. mod 51 pct. for personer med dansk oprindelse.

Kun efterkommere under 40 år er med

For efterkommerne er kun vist andelen for aldersgrupperne op til 40 år, da der er for få over 40 år, til at andelen kan beregnes med et tilstrækkeligt datagrundlag. For de fire aldersgrupper under 40 år kan man se, at de vestlige efterkommere stort set ligger på samme niveau som for personer med dansk oprindelse i alle grupper.

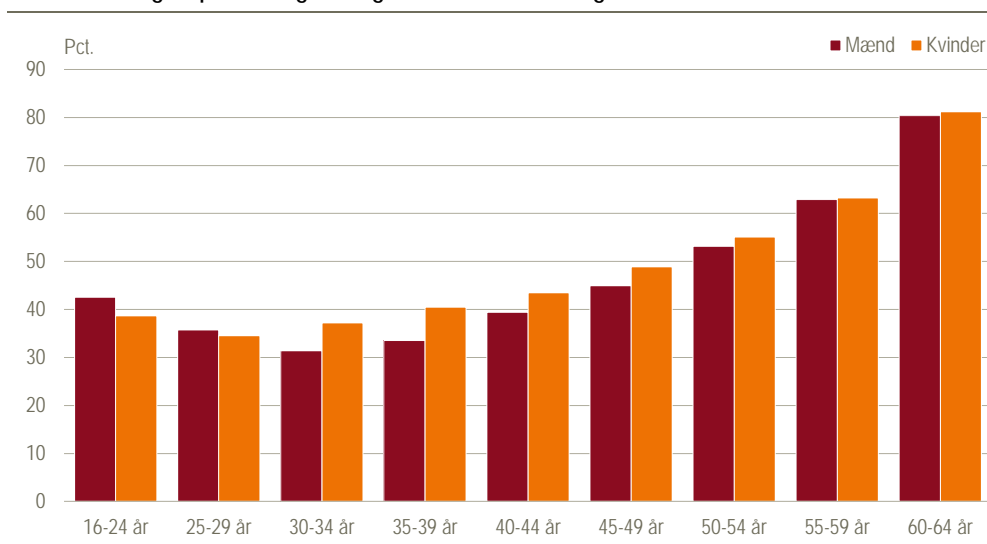
Høj andel med offentlig forsørgelse blandt 35-39-årige ikke-vestlige efterkommere

De ikke-vestlige efterkommere er gruppen med den højeste andel på offentlig forsørgelse blandt 16-34-årige. Blandt de 35-39-årige ligger deres andel en smule under ikke-vestlige indvandreres. Alligevel er det den aldersgruppe, som er mest bemærkelsesværdig, idet det er her, der er størst forskel mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige efterkommere. Mens 20 pct. af de 35-39-årige med dansk oprindelse har offentlig forsørgelse, er andelen 33 pct. blandt de 35-39-årige ikke-vestlige efterkommere.

35-39-årige indvandrere og efterkommere er forskellige med hensyn til oprindelsesland

De 35-39-årige ikke-vestlige indvandreres andel med offentlig forsørgelse er 37 pct., hvilket kun er en smule højere end de ikke-vestlige efterkommeres andel. Her skal man være opmærksom på, at 35-39-årige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er forskelligt sammensat med hensyn til oprindelsesland. De ikke-vestlige efterkommere domineres af få oprindelseslande, hvor især Tyrkiet og Pakistan fylder meget. Tilsammen udgør efterkommere med oprindelse i Tyrkiet eller Pakistan 63 pct. af alle 35-39-årige ikke-vestlige efterkommere. Indvandrere fra Tyrkiet eller Pakistan udgør til sammenligning kun 18 pct. af de 35-39-årige ikke-vestlige indvandrere.

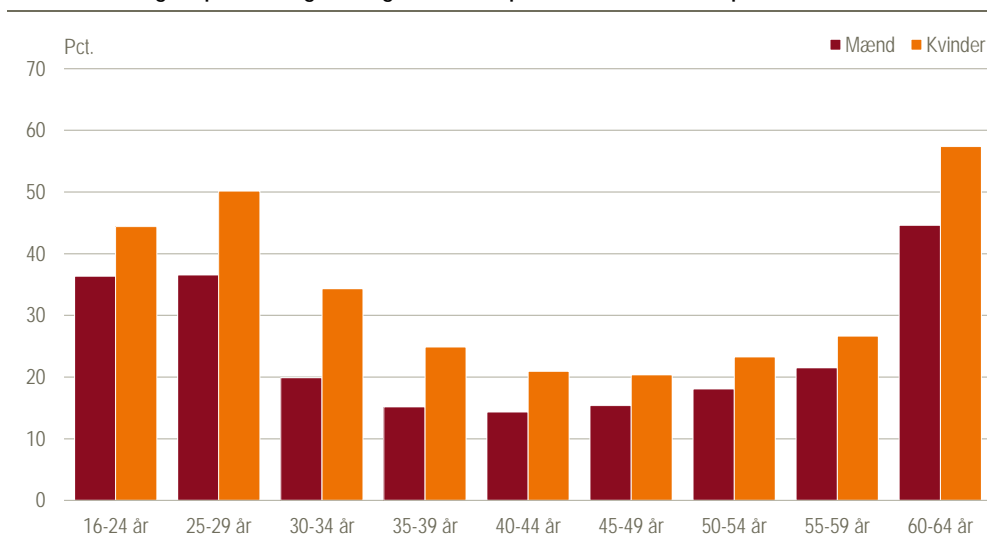
Figur 4.5 Fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt ikke-vestlige indvandrere. 2015

Små kønsforskelle blandt ikke-vestlige indvandrere

Opdelers man andelen med offentlig forsørgelse på køn for de ikke-vestlige indvandrere fremgår det, at der er ret små forskelle. For aldersgrupperne i 30'erne er andelen af kvinder med offentlig forsørgelse tydeligt højest, men herefter bliver forskellene mindre og for de 55-59-årige ligger andelen på helt samme niveau.

Figur 4.6 Fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt personer med dansk oprindelse. 2015

Større kønsforskelle blandt personer med dansk oprindelse

For personer med dansk oprindelse er der større forskelle mellem kønnene. De største forskelle findes i de yngste fire aldersgrupper og blandt 60-64-årige. For de yngre spiller det en rolle, at kvinder i højere grad end mænd modtager barselsdagpenge. Fra starten af 20'erne er der også flere kvinder end mænd, der er under uddannelse. Derfor har de yngre kvinder en større andel, der modtager SU. For de

60-64-årige er det kvindernes større brug af efterlønsordningen, som skaber den relativt store forskel.

4.3 Udvikling

Tidsserie med SU mulig fra 2008

Den sammenhængende statistik for personer på offentlig forsørgelse findes fra 2007 og frem. Det er dog kun fra 2008, at SU også indgår. Desuden er der som i forrige års udgave af denne publikation valgt at indsnævre gruppen til 30-59-årige fremfor at fokusere på andelen af 16-64-årige med offentlig forsørgelse.

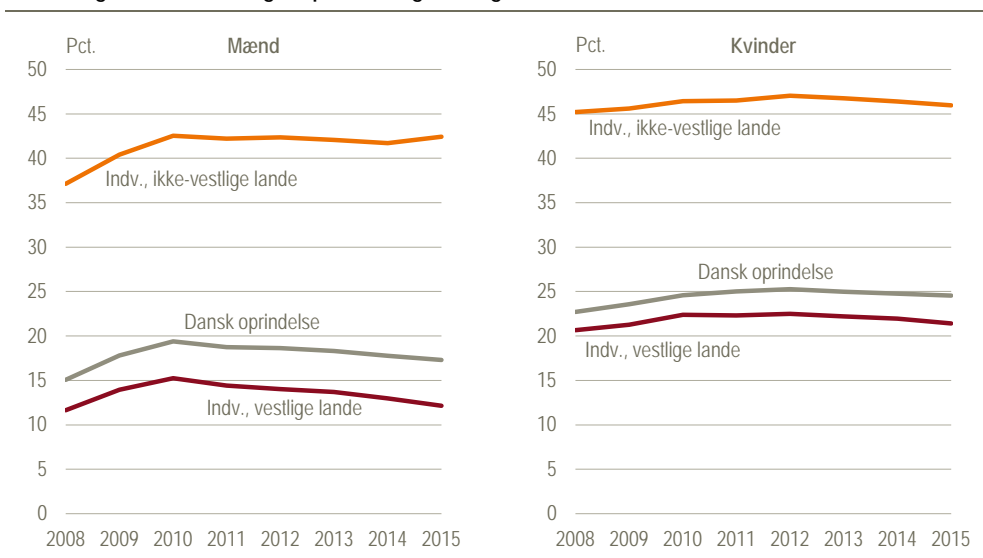
30-59-årige i stedet for 16-64-årige på grund af SU og efterløn

De 30-59-årige er en langt mere homogen gruppe end de 16-64-årige. Ved at lave denne afgrænsning får man langt de fleste studerende sorteret fra, og samtidig påvirker efterlønsordningen ikke tallene. Muligheden for at få efterløn er i stor udstrækning forbeholdt personer med dansk oprindelse på grund af anciennitetskravene, hvilket taler for at ekskludere de 60-64-årige, når der sammenlignes.

Forskelle i alderssammensætning også mindre relevante, når der ses på 30-59-årige

Af hensyn til gruppernes forskellige alderssammensætning er det også relevant at indsnævre aldersgruppen fra 16-64-årige til 30-59-årige. Som det er fremgået af det foregående afsnit, er forskellene i andelen med offentlig forsørgelse relativt små blandt aldersgrupperne fra 30 til 59 år for personer med dansk oprindelse, som er den gruppe indvandrere først og fremmest sammenlignes med. Forskelle i alderssammensætning inden for gruppen af 30-59-årige er derfor af mindre betydning end for 16-64-årige, hvor der er meget store forskelle i andelen med offentlig forsørgelse mellem fx 60-64-årige og 40-44-årige.

Figur 4.7 30-59-årige fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse

Stigning i andel offentlig forsørgede for alle grupper blandt mændene

De mandlige ikke-vestlige indvandrere har meget højere andele på offentlig forsørgelse end vestlige indvandrere og personer med dansk oprindelse, og forskellene er ikke blevet mindre siden 2008. Fra 2008 til 2010 steg andelen på offentlig forsørgelse for alle tre grupper markant, hvilket naturligvis hænger sammen med den økonomiske krise, som har haft en negativ indflydelse på beskæftigelsen i denne periode og dermed medført, at flere personer er kommet på offentlig forsørgelse. Siden 2010 har andelen på offentlig forsørgelse dog været svagt faldende for alle tre grupper, dog er andelen steget for indvandrere fra ikke-vestlige lande i 2015.

Forskel forøget mellem ikke-vestlige indvandrere og mænd med dansk oprindelse

For de mandlige ikke-vestlige indvandrere stiger andelen med offentlig forsørgelse fra 37 pct. til 42 pct. fra 2008 til 2015, mens udviklingen for mænd med dansk oprindelse går fra 15 pct. til 17 pct. Forskellen mellem de to grupper er altså samlet set blevet forøget fra 22 til 25 procentpoint i perioden.

<i>De vestlige indvandrere har laveste andele</i>	De mandlige vestlige indvandrere har lidt lavere andele med offentlig forsørgelse end mænd med dansk oprindelse i alle årene fra 2008 til 2015, og her er forskellen også blevet forøget svagt i perioden.
<i>Lignende mønster blandt kvinderne</i>	Også blandt kvinderne er andelen med offentlig forsørgelse meget højere blandt de ikke-vestlige indvandrere. De vestlige indvandrere er også blandt kvinderne den gruppe, som gennem hele perioden har de laveste andele med offentlig forsørgelse.
<i>Mindre dramatisk udvikling fra 2008 til 2010 blandt kvinderne</i>	For kvinderne er udviklingen fra 2008 til 2010 ikke så dramatisk som hos mændene. Til gengæld er andelen fortsat med at stige helt frem til 2012, og det er først fra 2013, at der kunne konstateres et svagt fald.
<i>Lille indsnævring i forskel mellem ikke-vestlige indvandrere og kvinder med dansk oprindelse</i>	For de kvindelige ikke-vestlige indvandrere stiger andelen med offentlig forsørgelse fra 45 pct. til 46 pct. fra 2008 til 2015. I samme periode stiger andelen for kvinder med dansk oprindelse fra 23 pct. til 25 pct. Samlet set har der for kvindernes vedkommende altså været tale om en beskedent reduktion i forskellen mellem ikke-vestlige indvandrere og kvinder med dansk oprindelse.
<i>Lille forøgelse i forskel mellem kvinder med dansk oprindelse og vestlige indvandrere</i>	Ligesom blandt mændene er forskellen også blevet svagt forøget mellem kvinder med dansk oprindelse og de vestlige indvandrere. I 2008 var andelen med offentlig forsørgelse 2 procentpoint højere for kvinder med dansk oprindelse. I 2015 er forskellen vokset til 3 procentpoint.

4.4 Opdeling på forskellige oprindelseslande

<i>Store forskelle mellem de enkelte oprindelseslande</i>	I dette afsnit, hvor der ses på indvandrere fra de enkelte oprindelseslande, er der også valgt at ændre aldersgruppen til 30-59-årige fra de 16-64-årige, som har været brugt i tidligere udgaver. Her vejer argumentet om gruppernes forskellige alderssammensætning tungest. For nogle indvandrergupper udgør personer under 30 år en meget stor andel, mens andre grupper er mere spredt aldersmæssigt. Grupperne bliver derfor mere sammenlignelige ved at anvende 30-59-årige frem for 16-64-årige.
	I tabel 4.5 og 4.6 for henholdsvis mænd og kvinder er der vist tal for 30-59-åriges offentlige forsørgelse for de 30 oprindelseslande, som der i 2015 er flest indvandrere fra. I tabellerne er landene rangordnet efter andelen med offentlig forsørgelse.
<i>Indvandrere fra Syrien, Somalia, Irak og Libanon højeste andele på offentlig forsørgelse</i>	Blandt mændene er det indvandrere fra Syrien, Somalia, Irak og Libanon, som har de højeste andele med offentlig forsørgelse med niveauer, der ligger mellem 63 og 94 pct. I den modsatte ende findes indvandrere fra Frankrig, Kina, Ukraine, Litauen og Nederlandene, som alle har andele med offentlig forsørgelse, der ligger under 10 pct.
<i>Flygtninge oftere på offentlig forsørgelse</i>	Andelen med offentlig forsørgelse er tæt forbundet med baggrunden for og varigheden af indvandrernes ophold i Danmark. Indvandrere med kort opholdstid og studie eller arbejde som opholdsgrundlag vil generelt have lave andele med offentlig forsørgelse. Derimod vil flygtninge og familiesammenførte, hvis ophold i Danmark også er af mere permanent karakter, have højere andele med offentlig forsørgelse. Indvandrere fra Syrien er i næsten alle tilfælde kommet til Danmark inden for de seneste år som flygtninge, og det er blandt andet på den baggrund, at deres høje andele af offentligt forsørgede skal ses. Det samme gør sig ligeledes gældende for indvandrere fra Somalia, Irak og Libanon.

Tabel 4.5 Fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt 30-59-årige mænd efter oprindelsesland. 2015

	Antal fuldtids- modtagere	Alle 30-59-årige	Andel offentligt forsørgede
	antal		pct.
Indvandrere			
Heraf:			
Syrien	4 431	4 735	94
Somalia	2 293	3 281	70
Irak	4 209	6 650	63
Libanon ¹	3 270	5 187	63
Afghanistan	1 520	2 807	54
Bosnien-Hercegovina	2 577	5 289	49
Iran	2 871	6 335	45
Jugoslavien ²	1 347	2 996	45
Rusland	318	816	39
Marokko	712	1 910	37
Tyrkiet	4 690	12 764	37
Sri Lanka	903	2 558	35
Vietnam	923	3 118	30
Pakistan	1 064	4 720	23
Island	363	1 788	20
Thailand	95	538	18
Norge	334	2 270	15
Sverige	346	2 365	15
Filippinerne	92	679	14
Storbritannien	693	5 212	13
Tyskland	814	6 168	13
Polen	1 385	11 612	12
Rumænien	594	5 055	12
Italien	281	2 479	11
USA	201	2 074	10
Frankrig	146	1 613	9
Kina	185	2 247	8
Ukraine	114	1 441	8
Litauen	168	2 188	8
Nederlandene	150	2 130	7
Dansk oprindelse	167 924	970 921	17

Anm.: Tabellen viser de 30 lande, hvorfra der 1. juli 2015 er flest 30-59-årige indvandrere i Danmark. Det samlede antal 30-59-årige er udregnet som gennemsnittet af befolkningen 1. januar 2015 og 1. januar 2016 som et udtryk for middelfolketallet i 2015.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

De 14 oprindelseslande med højeste andele er ikke-vestlige

Blandt mændene er indvandrere fra Tyrkiet den største enkelte gruppe. Deres andel af offentligt forsørgede er 37 pct. i 2015. Der er en klar tendens til, at det er indvandrere fra ikke-vestlige lande, som har de højeste andele med offentlig forsørgelse. Af de 30 lande er de 14 øverst placerede lande ikke-vestlige. Der er dog også indvandrere fra ikke-vestlige lande, som har lave andele. Ud over Ukraine og Kina drejer det sig om Filippinerne og Thailand.

14 lande ligger lavere end mænd end med dansk oprindelse

For indvandrere fra 14 af de 30 lande ligger andelen af mænd med offentlig forsørgelse lavere end 17 pct., som er den andel de 30-59-årige mænd med dansk oprindelse har i 2015.

Fire ud fem kvinder fra Syrien, Somalia og Libanon på offentlig forsørgelse

Blandt kvinderne er det også indvandrere fra Syrien, Somalia, Libanon og Irak, som skiller sig ud. Deres andele med offentlig forsørgelse ligger på 88 pct. for indvandrere fra Syrien, 80 pct. for indvandrere fra Somalia, 77 pct. for indvandrere fra Libanon og 72 pct. for indvandrere fra Irak. For kvinderne har indvandrere fra USA, Nederlandene og Italien de laveste andele med offentlig forsørgelse. I alle tre tilfælde ligger andelen mellem 13 og 15 pct.

Tabel 4.6 Fuldtidsmodtagere på offentlig forsørgelse blandt 30-59-årige kvinder efter oprindelsesland. 2015

	Antal fuldtids- modtagere	Alle 30-59-årige	Andel offentligt forsørgede
	antal		pct.
Indvandrere			
Heraf:			
Syrien	2 365	2 684	88
Somalia	2 442	3 049	80
Libanon ¹	3 364	4 362	77
Irak	4 064	5 608	72
Afghanistan	1 854	2 599	71
Bosnien-Hercegovina	3 012	5 362	56
Jugoslavien ²	1 629	2 947	55
Tyrkiet	6 490	11 803	55
Marokko	1 042	2 048	51
Iran	2 182	4 502	48
Sri Lanka	1 144	2 613	44
Pakistan	1 659	3 890	43
Vietnam	1 323	3 699	36
Rusland	838	2 703	31
Island	576	1 867	31
Polen	2 517	9 347	27
Ukraine	477	2 038	23
Sverige	812	3 523	23
Rumænien	867	3 781	23
Norge	830	3 638	23
Tyskland	1 201	6 204	19
Litauen	440	2 276	19
Filippinerne	908	4 761	19
Kina	661	3 562	19
Thailand	1 319	7 213	18
Storbritannien	361	2 230	16
Indien	278	1 734	16
Italien	161	1 087	15
Nederlandene	181	1 281	14
USA	229	1 701	13
Dansk oprindelse	235 172	957 279	25

Anm.: Tabellen viser de 30 lande, hvorfra der 1. juli 2015 er flest 30-59-årige indvandrere i Danmark. Det samlede antal 30-59-årige er udregnet som gennemsnittet af befolkningen 1. januar 2015 og 1. januar 2016 som et udtryk for middelfolketallet i 2015.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Tyrkiske indvandrere har høj andel med offentlig forsørgelse blandt kvinderne

Indvandrere fra Tyrkiet er også den største gruppe blandt de 30-59-årige kvinder. Blandt dem er andelen med offentlig forsørgelse 55 pct. Det er en andel, som kun er højere end for indvandrere fra Jugoslavien, Bosnien-Hercegovina, Afghanistan, Irak, Libanon, Somalia og Syrien. I modsætning til de tyrkiske indvandrere består indvandrerne fra disse lande dog hovedsageligt af flygtninge.

14 lande ligger lavere end kvinder med dansk oprindelse

For indvandrere fra 14 af de 30 lande ligger andelen af kvinder med offentlig forsørgelse lavere end 25 pct., som er den andel de 30-59-årige kvinder med dansk oprindelse har i 2015.

5. Kriminalitet

Sammenfatning

82 pct. af al kriminalitet bliver begået af personer med dansk oprindelse. Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande står for 4 pct. og fra ikke-vestlige lande for 14 pct.

Uanset herkomst er kriminalitet klart mest udbredt blandt mænd, som samlet udgør otte ud af ti dømte for kriminalitet. Kriminalitetshyppighederne er generelt højest for personer under 40 år. Særlig høj er andelen blandt de 20-24-årige mænd, hvor henholdsvis 2 pct., 5 pct. og 4 pct. er dømt for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og særlovene i 2015.

Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er yngre end personer med dansk oprindelse, og de har ofte lavere socioøkonomisk status. Det er forhold, der bør tages højde for, når man sammenligner dem med personer med dansk oprindelse. Et indeks, der standardiserer for alder viser, at kriminaliteten i 2015 er 43 pct. højere blandt mandlige indvandrere og 144 pct. højere blandt mandlige efterkommere med ikke-vestlig baggrund end blandt hele den mandlige befolkning. Når der yderligere standardiseres for socioøkonomisk status reduceres kriminaliteten til at være henholdsvis 18 pct. og 137 pct. højere.

Mandlige libanesiske efterkommere, hvoraf en del er efterkommere af statsløse palæstinensere, har med 359 det højeste kriminalitetsindeks blandt de undersøgte lande. Indekset er standardiseret både for alder og socioøkonomisk status. Mandlige efterkommere med oprindelse i Somalia, Marokko og Syrien har alle indekser, der ligger omkring 300. Den laveste kriminalitet har mandlige indvandrere med oprindelse i Bulgarien og USA. Deres indeks er på henholdsvis 35 og 37 og ligger således langt under gennemsnittet for alle mænd, som pr. definition er 100.

5.1 Kriminalitet opdelt på lovområder

Straffelov, færdselslov og særlove

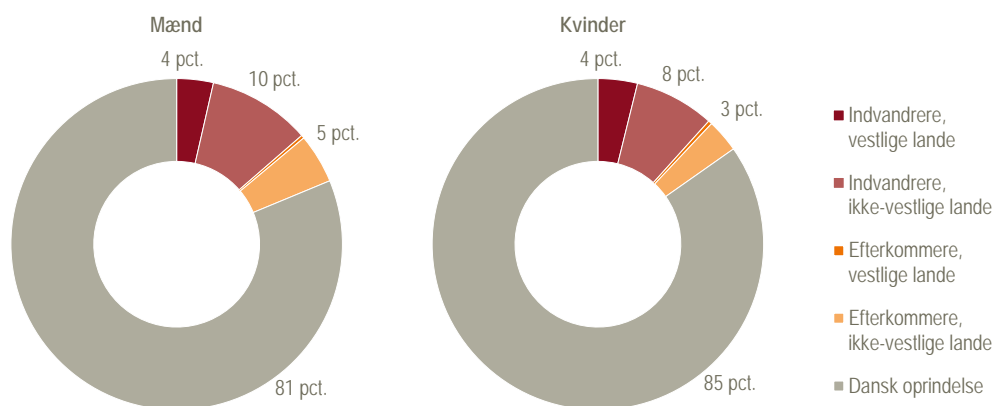
Kriminalitet opdeles i tre lovområder: Straffelov, færdselslov og særlove. Straffelovsovertrædelser omfatter blandt andet seksual-, volds- og ejendomsforbrydelser. Ejendomsforbrydelser er bl.a. indbrud, tyveri og hærværk. Overtrædelser af ordensbekendtgørelsen og våbenloven er indeholdt i særlove. Overtrædelser af færdselsloven omfatter færdselsuheld med spiritus, spirituskørsel, mangler ved køretøj og færdselslovsovertrædelser i øvrigt. Sidstnævnte restkategori udgør 90 pct. af alle overtrædelser af færdselsloven og omfatter blandt andet hastighedsovertrædelser.

19 pct. af dømte mænd og 15 pct. af dømte kvinder er indvandrere og efterkommere

I alt er 121.222 mænd i alderen 15-79 år blevet kendt skyldige i en strafferetlig afgørelse i 2015. Heraf udgør mænd med dansk oprindelse 81 pct., indvandrere og efterkommere fra vestlige lande henholdsvis 4 pct. og 0,3 pct. og indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande henholdsvis 10 pct. og 5 pct. Blandt de i alt 36.388 dømte kvinder har 85 pct. dansk oprindelse.

Figur 5.1

Skyldige i kriminalitet. 2015

Størst andel blandt dømte for overtrædelse af straffeloven

Indvandrere og efterkommeres andel af de dømte er størst blandt straffelovsovertrædelserne. Her udgør de 26 pct. af mændene og 25 pct. af kvinderne. Både for overtrædelse af færdselsloven og for overtrædelse af særlovene udgør de henholdsvis omkring 18 pct. af de dømte mænd og 14 pct. af de dømte kvinder.

Færdselslovsovertrædelser mest udbredt Uanset køn og herkomst er overtrædelse af færdselsloven den mest udbredte form for kriminalitet inden for de tre lovområder. I alt 62 pct. af de dømte mænd og 70 pct. af de dømte kvinder har overtrådt færdselsloven.

Relativt flere indvandrere og efterkommere overtræder straffeloven Af de mænd med dansk oprindelse, der er blevet fundet skyldige i kriminalitet i 2015, har 14 pct. begået en overtrædelse af straffeloven. Den tilsvarende andel er højere blandt indvandrere og efterkommere fra både vestlige og ikke-vestlige lande, hvor mellem 15 pct. og 28 pct. af de dømte har overtrådt straffeloven. Et tilsvarende mønster gør sig gældende for kvindernes vedkommende.

Tabel 5.1 15-79-årige skyldige i kriminalitet. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere		
antal						
Mænd						
I alt	4 329	369	12 164	5 863	98 497	121 222
Straffelov	658	89	2 426	1 613	13 648	18 434
Færdselslov ...	2 750	198	7 661	3 489	61 650	75 748
Særlove	1 122	121	3 424	2 073	29 954	36 694
Kvinder						
I alt	1 401	132	2 843	1 172	30 840	36 388
Straffelov	292	28	825	308	4 413	5 866
Færdselslov ...	899	84	1 684	810	22 019	25 496
Særlove	241	22	434	120	5 095	5 912
pct.						
Mænd						
I alt	3,6	0,3	10,0	4,8	81,3	100,0
Straffelov	3,6	0,5	13,2	8,8	74,0	100,0
Færdselslov ...	3,6	0,3	10,1	4,6	81,4	100,0
Særlove	3,1	0,3	9,3	5,6	81,6	100,0
Kvinder						
I alt	3,9	0,4	7,8	3,2	84,8	100,0
Straffelov	5,0	0,5	14,1	5,3	75,2	100,0
Færdselslov ...	3,5	0,3	6,6	3,2	86,4	100,0
Særlove	4,1	0,4	7,3	2,0	86,2	100,0

Anm.: Da samme person kan overtræde flere forskellige love, vil summen af kategorierne i den øverste del af tabellen være større end totalen.

Flest kriminelle blandt unge Kriminalitet bliver i højere grad begået af yngre mennesker end af ældre. Og det gælder uanset om der er tale om overtrædelse af straffeloven, færdselsloven eller særlovene. Fx blev 2,0 pct. af unge mænd i alderen 20-24 år fundet skyldig i mindst én overtrædelse af straffeloven i 2015. Til sammenligning var det fx kun 0,3 pct. af de 55-59-årige mænd.

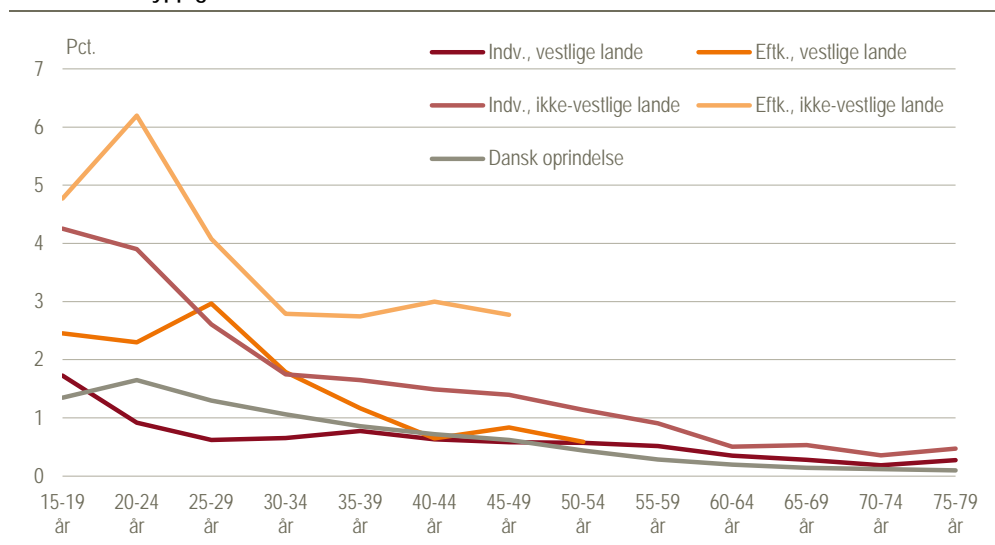
Flest blandt personer med oprindelse i et ikke-vestligt land bliver kendt skyldige Hvis antallet af kriminelle i de enkelte aldersgrupper sættes i relation til befolkningen i de tilsvarende aldersgrupper viser det sig, at der generelt er en større andel af mænd med oprindelse i et ikke-vestligt land end af mænd med oprindelse i et vestligt land eller med dansk oprindelse, der er dømt for kriminalitet. I de yngre aldersgrupper finder man de største forskelle. Fx er 6,2 pct. af de 20-24-årige mandlige efterkommere fra ikke-vestlige lande blevet fundet skyldige i en eller flere overtrædelser af straffeloven i 2015. For efterkommere fra vestlige lande er den tilsvarende andel på 2,3 pct. og for mænd med dansk oprindelse på 1,7 pct. Både blandt mænd med vestlig og med ikke-vestlig oprindelse er der generelt en større andel af efterkommerne end af indvandrerne, der er blevet fundet skyldig i kriminalitet, uanset arten af kriminaliteten. Billedet er nogenlunde tilsvarende for kvindernes vedkommende. Dog er der ikke den store forskel i andelen, der er dømt for

straffelovskriminalitet mellem kvindelige indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Tabel 5.2 Kriminalitetshyppighed, straffelov. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere		
	pct.					
Mænd						
15-19 år	1,7	2,5	4,3	4,8	1,3	1,7
20-24 år	0,9	2,3	3,9	6,2	1,7	2,0
25-29 år	0,6	3,0	2,6	4,1	1,3	1,4
30-34 år	0,7	1,8	1,8	2,8	1,1	1,1
35-39 år	0,8	1,2	1,7	2,7	0,9	1,0
40-44 år	0,6	0,6	1,5	3,0	0,7	0,8
45-49 år	0,6	0,8	1,4	2,8	0,6	0,7
50-54 år	0,6	0,6	1,1	-	0,4	0,5
55-59 år	0,5	-	0,9	-	0,3	0,3
60-64 år	0,3	-	0,5	-	0,2	0,2
65-69 år	0,3	0,6	0,5	-	0,1	0,2
70-74 år	0,2	-	0,4	-	0,1	0,1
75-79 år	0,3	-	0,5	-	0,1	0,1
Kvinder						
15-19 år	1,0	0,6	1,0	1,1	0,6	0,6
20-24 år	0,4	1,4	1,0	1,1	0,5	0,5
25-29 år	0,3	0,6	0,7	0,6	0,3	0,3
30-34 år	0,3	0,5	0,6	0,6	0,3	0,3
35-39 år	0,3	0,0	0,6	0,5	0,2	0,3
40-44 år	0,4	0,7	0,5	1,0	0,2	0,3
45-49 år	0,3	0,7	0,4	0,0	0,2	0,2
50-54 år	0,3	0,0	0,5	-	0,2	0,2
55-59 år	0,2	-	0,5	-	0,1	0,1
60-64 år	0,1	0,0	0,3	-	0,1	0,1
65-69 år	0,2	-	0,3	-	0,1	0,1
70-74 år	0,2	0,6	0,4	-	0,1	0,1
75-79 år	0,2	0,0	0,5	-	0,1	0,1

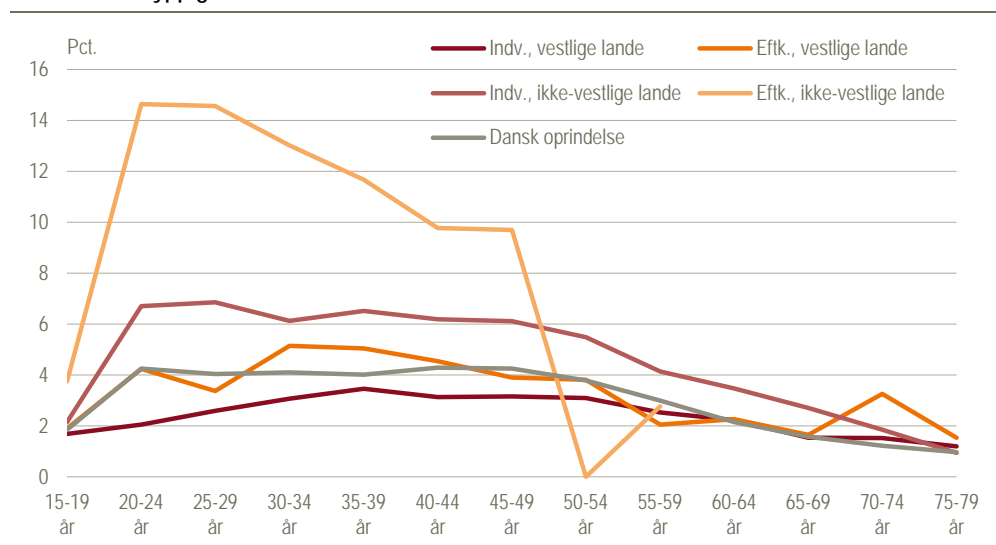
Figur 5.2 Kriminalitetshyppigheder for mænd. Straffelov. 2015

Tabel 5.3 Kriminalitetshyppighed, færdselslov. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvan- drere	Efter- kommere	Indvan- drere	Efter- kommere		
	pct.					
Mænd						
15-19 år	1,7	1,9	2,2	3,8	1,8	2,0
20-24 år	2,0	4,2	6,7	14,6	4,3	4,8
25-29 år	2,6	3,4	6,9	14,6	4,0	4,5
30-34 år	3,1	5,1	6,1	13,0	4,1	4,4
35-39 år	3,5	5,0	6,5	11,7	4,0	4,3
40-44 år	3,1	4,5	6,2	9,8	4,3	4,4
45-49 år	3,2	3,9	6,1	9,7	4,3	4,3
50-54 år	3,1	3,8	5,5	0,0	3,8	3,9
55-59 år	2,5	2,1	4,1	2,8	3,0	3,0
60-64 år	2,2	2,3	3,5	-	2,2	2,2
65-69 år	1,5	1,7	2,7	0,0	1,6	1,6
70-74 år	1,5	3,3	1,8	-	1,2	1,2
75-79 år	1,2	1,5	0,9	0,0	1,0	1,0
Kvinder						
15-19 år	0,0	0,2	0,4	0,5	0,3	0,3
20-24 år	0,4	2,5	1,1	3,5	1,3	1,4
25-29 år	0,7	1,4	1,2	4,2	1,3	1,3
30-34 år	1,2	2,7	1,4	3,5	1,4	1,4
35-39 år	1,1	1,9	1,5	3,7	1,6	1,6
40-44 år	1,5	3,2	1,5	2,9	1,9	1,8
45-49 år	1,8	3,4	1,5	-	1,8	1,8
50-54 år	1,2	0,9	1,0	-	1,5	1,5
55-59 år	1,3	0,8	0,8	-	1,1	1,1
60-64 år	0,7	0,8	0,5	-	0,8	0,7
65-69 år	0,6	-	0,4	-	0,5	0,5
70-74 år	0,4	0,0	0,2	-	0,4	0,4
75-79 år	0,2	0,7	0,0	-	0,3	0,3

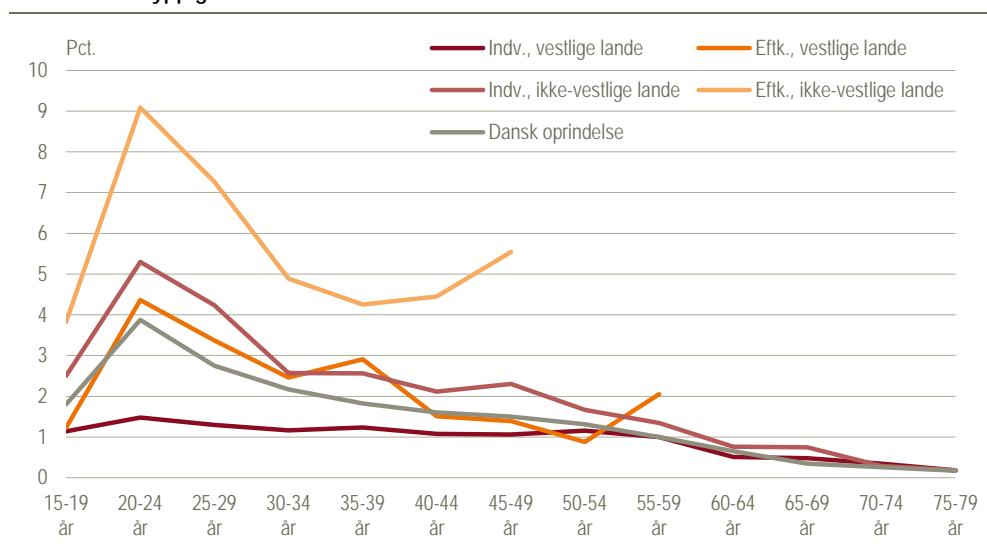
Figur 5.3 Kriminalitetshyppigheder for mænd. Færdselslov. 2015

Tabel 5.4 Kriminalitetshyppighed, særlove. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere		
	pct.					
Mænd						
15-19 år	1,1	1,2	2,5	3,8	1,8	1,9
20-24 år	1,5	4,4	5,3	9,1	3,9	4,1
25-29 år	1,3	3,4	4,2	7,3	2,8	2,9
30-34 år	1,2	2,5	2,6	4,9	2,2	2,2
35-39 år	1,2	2,9	2,6	4,2	1,8	1,9
40-44 år	1,1	1,5	2,1	4,5	1,6	1,6
45-49 år	1,1	1,4	2,3	5,5	1,5	1,5
50-54 år	1,2	0,9	1,7	-	1,3	1,3
55-59 år	1,0	2,1	1,3	-	1,0	1,0
60-64 år	0,5	-	0,8	-	0,6	0,6
65-69 år	0,5	-	0,7	-	0,3	0,4
70-74 år	0,3	-	0,3	-	0,3	0,3
75-79 år	0,2	-	0,2	-	0,2	0,2
Kvinder						
15-19 år	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
20-24 år	0,2	0,9	0,3	0,6	0,4	0,4
25-29 år	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,3
30-34 år	0,3	0,5	0,3	0,4	0,4	0,4
35-39 år	0,2	-	0,3	0,5	0,4	0,4
40-44 år	0,4	-	0,3	0,7	0,4	0,4
45-49 år	0,5	-	0,4	-	0,4	0,4
50-54 år	0,4	-	0,4	-	0,3	0,3
55-59 år	0,2	0,6	0,2	-	0,2	0,2
60-64 år	0,3	0,0	0,1	-	0,1	0,1
65-69 år	0,1	-	0,1	-	0,1	0,1
70-74 år	0,1	-	0,1	-	0,1	0,1
75-79 år	-	-	0,0	-	0,0	0,0

Figur 5.4 Kriminalitetshyppigheder for mænd. Særlove. 2015

Flest kriminelle har oprindelse i Tyrkiet

Både for mænd og kvinder er Tyrkiet det land, som det største antal kriminelle har oprindelse i. Det hænger selvfølgelig sammen med, at Tyrkiet er det land, som flest indvandrere og efterkommere har oprindelse i. Libanon, Irak og Pakistan er andre lande, som en del kriminelle har oprindelse i. Det skal nævnes, at en del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

Flest mænd med oprindelse i Somalia overtræder straffeloven

Af de dømte mænd med oprindelse i Somalia har 37 pct. af indvandrerne og 52 pct. af efterkommerne overtrådt straffeloven. Det er den største andel blandt de undersøgte lande. Det er også blandt de dømte mænd fra Somalia, at der er den største andel, der har overtrådt særlovene, nemlig henholdsvis 48 pct. og 56 pct. af indvandrerne og efterkommerne. Til gengæld ligger Somalia lavest med hensyn til andelen, der har overtrådt færdselsloven. Blandt de grupper, hvor den største andel af de dømte har overtrådt færdselsloven, er indvandrere fra Tyrkiet, Rumænien, Sri Lanka, Storbritannien, Italien og Ukraine med over 70 pct. af de dømte.

Kvindelige indvandrere fra Rumænien overtræder oftest straffeloven

Af de i alt 43 dømte indvandrerkvinder med oprindelse i Bulgarien er de 23 dømt for overtrædelse af straffeloven. Det svarer til 53 pct. af de dømte og er den største andel blandt kvinder fra de viste oprindelseslande. Kvindelige indvandrere med oprindelse i Jugoslavien, Syrien og Somalia er andre grupper, hvor en stor andel – 45-51 pct. – af de dømte er dømt for overtrædelse af straffeloven.

Tabel 5.5 Mandlige 15-79-årige skyldige i kriminalitet efter oprindelsesland. 2015

	Indvandrere				Efterkommere				I alt
	Straffe- lov	Færd- sels- lov	Særlove	I alt	Straffe- lov	Færd- sels- lov	Særlove	I alt	
	Antal								
Tyrkiet	168	1 425	406	1 882	351	1 246	523	1 826	3 708
Libanon ¹	208	723	327	1 072	410	642	484	1 124	2 196
Irak	286	919	370	1 379	74	88	83	193	1 572
Pakistan	80	446	186	663	128	479	201	694	1 357
Somalia	310	308	407	841	113	59	121	216	1 057
Polen	148	613	268	962	19	37	32	81	1 043
Iran	162	479	172	745	45	70	43	132	877
Jugoslavien ²	133	351	138	545	91	163	101	303	848
Rumænien	108	504	120	711	5	4	7	14	725
Afghanistan	131	418	188	680	16	16	10	36	716
Bosnien-Hercegovina	138	348	142	550	17	34	34	74	624
Marokko	66	121	78	236	112	193	153	373	609
Syrien	98	277	119	459	34	59	54	115	574
Tyskland	55	227	99	362	12	24	11	43	405
Sri Lanka	23	165	51	231	28	56	26	98	329
Litauen	51	160	75	272	-	1	-	1	273
Vietnam	52	126	38	209	14	28	17	56	265
Storbritannien	20	167	52	236	4	18	7	26	262
Bulgarien	34	140	60	228	-	4	-	4	232
Ukraine	28	146	34	200	2	2	1	5	205
Norge	39	92	48	174	7	14	6	26	200
Island	26	82	72	169	3	10	6	19	188
Sverige	24	83	39	140	12	24	13	45	185
Italien	24	113	30	160	2	7	1	9	169
Nederlandene	10	87	62	153	3	10	3	15	168
Indien	16	82	24	118	4	33	4	39	157
Kina	14	78	26	113	-	4	1	5	118
USA	10	60	27	95	3	4	2	8	103
Thailand	13	34	22	64	3	4	3	9	73
Filippinerne	6	19	19	43	10	8	7	22	65

Anm.: Udvalg af oprindelseslande med flest indbyggere i Danmark.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Tabel 5.6 Kvindelige 15-79-årige skyldige i kriminalitet efter oprindelsesland. 2015

	Indvandrere				Efterkommere				I alt
	Straffe- lov	Færd- sels- lov	Særlove	I alt	Straffe- lov	Færd- sels- lov	Særlove	I alt	
	Antal								
Tyrkiet	27	233	51	304	52	322	30	393	697
Libanon ¹	42	129	27	190	50	107	22	164	354
Polen	52	201	44	294	7	16	6	28	322
Jugoslavien ²	84	74	30	166	48	57	12	106	272
Irak	50	156	23	221	15	17	5	34	255
Pakistan	24	70	16	108	24	102	7	128	236
Iran	60	119	19	193	10	19	4	28	221
Bosnien-Hercegovina	56	94	14	157	8	10	3	21	178
Tyskland	14	96	38	147	4	11	1	15	162
Rumænien	62	74	18	150	2	2	1	5	155
Somalia	54	49	24	119	23	7	7	34	153
Thailand	29	74	41	141	-	2	1	3	144
Norge	21	60	28	108	1	13	2	16	124
Vietnam	39	50	6	91	9	12	3	23	114
Afghanistan	33	61	14	108	1	1	-	2	110
Sverige	14	64	17	92	1	13	1	15	107
Marokko	10	16	5	31	18	47	7	70	101
Litauen	14	71	17	99	-	2	-	2	101
Syrien	31	28	6	64	8	24	3	31	95
Kina	12	51	22	83	-	2	-	2	85
Sri Lanka	7	33	7	47	7	20	3	29	76
Storbritannien	10	42	6	56	4	7	2	13	69
Ukraine	11	46	8	64	1	-	1	2	66
Island	9	39	16	61	-	3	1	4	65
Filippinerne	17	19	18	54	2	1	1	3	57
USA	3	32	10	44	2	3	1	6	50
Nederlandene	4	36	1	41	-	2	-	2	43
Bulgarien	23	15	5	43	-	-	-	-	43
Indien	9	17	2	28	2	8	2	12	40
Italien	5	15	4	22	1	-	-	1	23

Anm.: Udvalg af oprindelseslande med flest indbyggere i Danmark.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

5.2 Kriminalitetsindeks

Korrektion for alderssammensætning

Som det er fremgået, er kriminalitetshyppigheden højere i de yngre aldersgrupper end i de ældre. En befolkningsgruppes samlede kriminalitet påvirkes derfor af, hvordan gruppen er sammensat aldersmæssigt. Hvis man ønsker et samlet mål for kriminaliteten i en befolkningsgruppe, er det derfor nødvendigt at korrigerer for, hvordan gruppen er sammensat aldersmæssigt.

Metode

Korrektionen foretages ved, at der for alle mænd og kvinder på alle enkelte alderstrin beregnes hvor stor en andel, der har fået en dom i løbet af året. Det kaldes også aldersspecifikke kriminalitetshyppigheder. Det beregnes herefter, hvor mange fra de befolkningsgrupper, der ønskes belyst – fx indvandrere fra ikke-vestlige lande – der ville have fået en dom, hvis de havde samme kriminalitetshyppighed som gennemsnittet af befolkningen. Forholdet mellem dette beregnede antal dømte og det faktiske antal dømte kaldes for et aldersstandardiseret kriminalitetsindeks.

Efterkommere fra ikke-vestlige lande har højest kriminalitetsindeks

Når der korrigeres for alderssammensætningen viser det sig, at mandlige efterkommere fra ikke-vestlige lande har et kriminalitetsindeks på 244. Det betyder, at denne gruppe har en overhyppighed af kriminalitet på 144 pct. i forhold til hele den mandlige befolkning, hvor indekstallet er sat til 100. Mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande har et kriminalitetsindeks på 143, når der er korrigeret for deres

alderssammensætning. Også blandt kvinder er det efterkommere fra ikke-vestlige lande, der med et indeks på 210, har den højeste kriminalitet.

Flest kriminelle blandt selvstændige, arbejdsløse og personer uden for arbejdsstyrken

Ud over alder er socioøkonomisk status en faktor, der påvirker kriminalitetshypigheden for en befolkningsgruppe. Fx har mandlige selvstændige et kriminalitetsindeks, der ligger 57 pct. over gennemsnittet for alle mænd og arbejdsløse et kriminalitetsindeks, der ligger 45 pct. over. Mænd i gruppen andre uden for arbejdsstyrken har et indeks, der ligger 67 pct. over gennemsnittet, hvorimod folk under uddannelse ligger 28 pct. under gennemsnittet efterfulgt af lønmodtagere med 10 pct. En befolkningsgruppes socioøkonomiske sammensætning vil derfor påvirke dens kriminalitetsniveau, og i beregningen af et kriminalitetsindeks bør der derfor også korrigeres for den socioøkonomiske status.

Tabel 5.7 Kriminalitetsindeks for afgørelser i alt for 15-79-årige – efter herkomst, oprindelsesland og socioøkonomisk status. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere		
———— indeks, mænd i alt = 100 ————						
Mænd						
I alt ¹	61	105	118	237	97	100
I alt ²	67	106	143	244	95	100
Selvstændige	141	189	247	340	147	157
Lønmodtagere	73	95	124	215	88	90
Arbejdsløse	103	140	210	312	128	145
Under uddannelse	35	83	133	180	63	72
Pensionist mv.	121	109	156	217	99	104
Andre uden for arb.st.	53	165	144	444	186	167
———— indeks, kvinder i alt = 100 ————						
Kvinder						
I alt ¹	73	144	89	209	101	100
I alt ²	80	144	102	210	99	100
Selvstændige	152	..	220	..	156	160
Lønmodtagere	86	136	102	232	92	93
Arbejdsløse	118	..	129	239	133	134
Under uddannelse	44	117	120	152	72	77
Pensionist mv.	118	..	107	141	97	98
Andre uden for arb.st.	70	245	88	339	173	143

Anm.: .. angiver, at der er færre end ti dømte personer i befolkningsgruppen.

¹ Standardiseret for alder og socioøkonomisk status.

² Standardiseret for alder.

Lavere kriminalitet blandt indvandrere, når der korrigeres for socioøkonomisk status

Når den socioøkonomiske status inddrages, falder kriminalitetsindekset for mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande fra 143 til 118 og for mandlige indvandrere fra vestlige lande fra 67 til 61. Indeksene falder også for efterkommere fra både ikke-vestlige og vestlige lande, men i relativt meget mindre omfang. Indekset for mænd med dansk oprindelse stiger fra 95 til 97 og ligger dermed lidt under det gennemsnitlige kriminalitetsniveau. For kvinderne ændres indeksene i samme retning, når der korrigeres for den socioøkonomiske sammensætning.

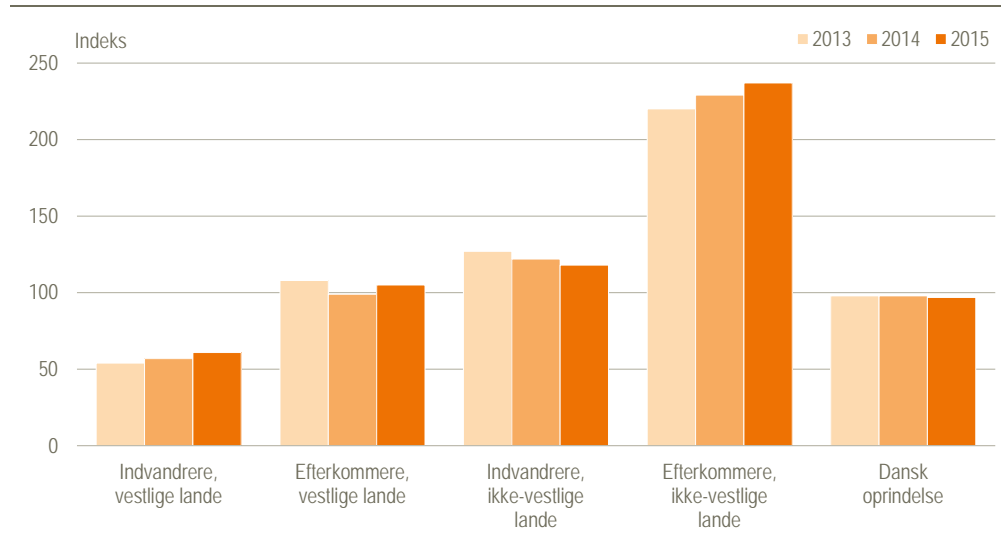
Efterkommere har højest kriminalitetsindeks

Mandlige efterkommere har højere kriminalitetsindeks end indvandrere. Det gælder uanset om oprindelsen er i et vestligt eller et ikke-vestligt land og uanset socioøkonomisk status. Forskellen er særligt stor blandt mænd i gruppen af andre uden for arbejdsstyrken med ikke-vestlig oprindelse. Her er kriminalitetsindekset 444 for efterkommere og 144 for indvandrere. Også blandt de arbejdsløse mænd fra ikke-vestlige lande er der store forskelle i kriminalitetsindekset mellem indvandrere og efterkommere.

Kvindelige indvandrere begår mindre kriminalitet end gennemsnittet

Når der korrigeres for socioøkonomisk status har kvindelige indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande et kriminalitetsindeks, der ligger under gennemsnittet for alle kvinder. Til gengæld er kriminaliteten for kvindelige efterkommere med oprindelse i ikke-vestlige lande højt, og der sker næsten ingen ændring i indekset ved korrektion for den socioøkonomiske status.

Figur 5.5 Kriminalitetsindeks for mænd

Anm.: Standardiseret for både alder og socioøkonomisk status.

Udvikling 2013-2015

Som det fremgår af figur 5.5 er der sket en stigning i kriminalitetsindekset for efterkommere fra ikke-vestlige lande fra 220 i 2013 til 237 i 2015, mens indekset for indvandrere fra ikke-vestlige lande er faldet fra 127 til 118. Indekset for indvandrere fra vestlige lande har været stigende de sidste par år, men ligger stadig langt under gennemsnittet for alle mænd. Efterkommere fra vestlige lande har i de tre år haft et indeks, der har svinget omkring gennemsnittet.

Uanset oprindelsesland har efterkommere højere indeks end indvandrere

For alle de viste oprindelseslande (bortset fra Jugoslavien) har efterkommere et højere kriminalitetsindeks end indvandrere fra de samme lande. Særlig markant er forskellen for mænd med oprindelse i Syrien. Her er indekset for efterkommere seks gange så højt som for indvandrere.

Mænd fra EU-lande har lav kriminalitet

Indvandrere og efterkommere med oprindelse i EU-lande er blandt de mænd, der har den laveste kriminalitet. Når der er korrigeret for både alder og socioøkonomisk status, har fx mandlige indvandrere fra Tyskland, Sverige, Bulgarien og Storbritannien indeks, der ligger mellem 46 og 65 pct. under gennemsnittet for alle mænd.

Indvandrere fra USA og Indien ligger også lavt

Blandt indvandrere med oprindelse udenfor EU har specielt mandlige indvandrere fra USA og Indien en lav kriminalitet med indeks på henholdsvis 37 og 38.

Libanon har det højeste indeks

Mænd med oprindelse i Libanon har de højeste kriminalitetsindeks. Det gælder både for indvandrere med et indeks på 218 og for efterkommere med et indeks på 359. Som tidligere nævnt er personer med oprindelse i Libanon for en stor dels vedkommende statsløse palæstinensere. Den præcise andel kendes ikke, men den skønnes at være 50-60 pct. Statsløse palæstinensere vil dog også kunne optræde med oprindelse i andre lande end Libanon.

Også høje indeks blandt mandlige efterkommere fra Somalia og Marokko

Mandlige efterkommere fra Somalia og Marokko er andre grupper, der har meget høje indeks, nemlig ca. tre gange så høje som gennemsnittet for alle mænd. Blandt efterkommerne er det kun mænd med oprindelse i Nederlandene, Norge, Tyskland og Vietnam, der har et kriminalitetsindeks, der ligger under gennemsnittet for alle mænd.

Tabel 5.8 Kriminalitetsindeks for afgørelser i alt for 15-79-årige mænd – efter oprindelsesland. 2015

	Indvandrere		Efterkommere	
	Standardiseret for alder	Standardiseret for alder og socioøkonomisk status	Standardiseret for alder	Standardiseret for alder og socioøkonomisk status
	indeks, alle mænd = 100			
Libanon ¹	277	218	387	359
Somalia	222	170	331	315
Marokko	168	147	322	297
Syrien	78	47	297	283
Pakistan	173	152	271	263
Irak	196	162	239	238
Tyrkiet	200	171	248	235
Afghanistan	149	131	219	221
Iran	153	123	188	197
Jugoslavien ²	224	196	206	192
Rumænien	88	77	144	151
Indien	44	38	133	142
Island	91	87	125	123
Sri Lanka	123	116	104	122
Sverige	55	52	121	117
Filippinerne	114	107	103	109
Bosnien-Hercegovina	58	52	107	109
Polen	87	82	106	107
Storbritannien	55	50	105	106
Nederlandene	79	71	98	95
Norge	60	58	92	88
Tyskland	55	54	81	83
Vietnam	91	86	51	58
Bulgarien	43	35
Italien	71	66
USA	42	37
Kina	76	65
Thailand	59	52
Litauen	76	70
Ukraine	74	64

Anm. 1: Udvalg af oprindelseslande med flest indbyggere i Danmark.

Anm. 2: .. angiver, at der er færre end ti dømte personer i befolkningsgruppen.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Efterkommere har højere kriminalitetsindeks for alle typer kriminalitet

Uanset kriminalitetstype har mandlige efterkommere højere kriminalitetsindeks end indvandrere. Det gælder både for efterkommere med oprindelse i vestlige lande og i ikke-vestlige lande. Det samme gør sig gældende for kvindernes vedkommende.

Efterkommere fra ikke-vestlige lande har højest indeks for alle typer forbrydelser

Mandlige efterkommere med oprindelse i et ikke-vestligt land har – uanset kriminalitetstype – de højeste kriminalitetsindeks, mellem to og tre gange så højt som for gennemsnittet af alle mænd. Højest er indekset for overtrædelse af færdselsloven, der ligger på 285.

Mandlige indvandrere fra Jugoslavien, Somalia og Marokko overtræder oftest straffeloven

Blandt de mandlige indvandrere har mænd med oprindelse i et EU-land generelt kriminalitetsindeks, der ligger væsentligt under gennemsnittet for alle mænd. Og det gælder uanset type af kriminalitet. Mandlige indvandrere med oprindelse i Jugoslavien, Somalia og Marokko har de højeste indeks for overtrædelse af straffeloven. Særligt høje er indeksene for ejendomsforbrydelser blandt indvandrere fra Jugoslavien og for voldsforbrydelser blandt indvandrere fra Somalia med henholdsvis 290 og 280.

Mandlige efterkommere fra Somalia og Libanon har særligt høje voldsindeks

Blandt efterkommerne har mænd fra Somalia og Libanon markant høje indeks for voldsforbrydelser. De er på henholdsvis 526 og 559 og dermed mere end fem gange så høje som gennemsnittet for alle mænd.

Tabel 5.9 Kriminalitetsindeks – efter herkomst og lovovertrædelse. 2015

	Vestlige lande		Ikke-vestlige lande		Dansk oprindelse	I alt
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere		
indeks, mænd i alt = 100						
Mænd						
I alt	61	105	118	237	97	100
Straffelov	46	132	104	264	97	100
Heraf:						
- Vold	34	135	110	276	97	100
- Ejendom	54	135	103	246	97	100
Færdselslov	67	98	137	285	95	100
Særlove	46	102	96	212	101	100
indeks, kvinder i alt = 100						
Kvinder						
I alt	73	144	89	209	101	100
Straffelov	72	152	112	187	97	100
Heraf:						
- Vold	39	-	83	169	107	100
- Ejendom	78	167	117	190	96	100
Færdselslov	72	138	87	248	100	100
Særlove	68	145	65	128	107	100

Anm.: Standardiseret for både alder og socioøkonomisk status.

Tabel 5.10 Kriminalitetsindeks for mandlige indvandrere – efter oprindelsesland og lovovertrædelse. 2015

	Straffelov		Færdsels- lov	Sær- love	I alt	
	I alt	Heraf:				
		Vold	Ejendom	indeks, alle mænd = 100		
Libanon ¹	186	152	173	273	198	218
Jugoslavien ²	261	197	290	214	161	196
Tyrkiet	90	91	78	213	120	171
Somalia	227	280	224	127	218	170
Irak	144	188	129	207	121	162
Pakistan	104	111	103	169	137	152
Marokko	229	222	211	125	162	147
Afghanistan	104	128	102	157	95	131
Iran	119	132	115	145	83	123
Sri Lanka	71	..	69	134	88	116
Bosnien-Hercegovina	143	88	186	117	87	107
Island	71	104	51	72	111	87
Vietnam	137	98	139	83	53	86
Polen	75	55	91	85	73	82
Rumænien	54	19	72	99	36	77
Nederlandene	29	66	91	71
Litauen	64	..	82	73	53	70
Thailand	61	65	62	66
Bulgarien	40	..	39	76	45	65
Ukraine	43	..	49	84	30	64
Norge	67	..	75	53	47	58
Tyskland	48	51	43	55	48	54
Sverige	54	..	71	51	47	52
Filippinerne	41	68	52
Italien	36	..	45	65	28	52
Storbritannien	26	..	25	57	37	50
Syrien	30	28	29	65	30	47
Indien	23	..	26	46	23	38
Kina	21	..	24	46	24	37
USA	16	41	28	35

Anm. 1: Standardiseret for både alder og socioøkonomisk status.

Anm. 2: Udvalg af oprindelseslande med mindst 100 dømte mænd.

Anm. 3: .. angiver, at der er færre end ti dømte personer i befolkningsgruppen.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

Tabel 5.11 Kriminalitetsindeks for mandlige efterkommere – efter oprindelsesland og lovovertrædelse. 2015

	Straffelov		Færdsels- lov	Sær- love	I alt	
	I alt	Heraf:				
		Vold	Ejendom	indeks, alle mænd = 100		
Libanon ¹	471	526	464	447	359	359
Somalia	469	559	486	219	411	315
Marokko	344	256	342	311	310	297
Syrien	292	..	306	322	313	283
Pakistan	221	179	172	338	207	263
Irak	291	384	281	256	247	238
Tyrkiet	197	215	167	309	175	235
Afghanistan	324	229	147	221
Iran	264	293	255	220	155	197
Jugoslavien ²	255	149	241	195	172	192
Rumænien	151
Indien	213	..	142
Island	123	..	123
Sri Lanka	151	324	96	145	79	122
Sverige	177	105	104	117
Bosnien-Hercegovina	95	..	104	113	117	109
Filippinerne	237	109
Polen	125	..	103	88	118	107
Storbritannien	133	..	106
Nederlandene	116	..	95
Norge	79	..	88
Tyskland	140	..	196	76	68	83
Vietnam	63	59	45	58

Anm. 1: Standardiseret for både alder og socioøkonomisk status.

Anm. 2: Udvalg af oprindelseslande med mindst 100 dømte mænd.

Anm. 3: .. angiver, at der er færre end ti dømte personer i befolkningsgruppen.

¹ En del af personerne med oprindelse i Libanon er statsløse palæstinensere.

² Jugoslavien før opsplitningen.

6. Udlandsfødte i Skandinavien

Sammenfatning

Indvandring til Skandinavien er et relativt nyt fænomen, der for alvor tog fart i efterkrigstiden. Indvandringen har i de seneste år nået et historisk højt niveau. I 2015 tegnede Sverige sig for det højeste antal indvandring, med mere end 130.000 indvandring. I samme år lå antallet af indvandring på ca. 100.000 i Danmark og ca. 67.000 i Norge.

I Sverige er 17 pct. af befolkningen født i udlandet. I Norge og Danmark er de tilsvarende andele henholdsvis 15 og 11 pct. Sverige har også den største andel af udlandsfødte personer, der er født i et ikke-vestligt land. 1. januar 2016 boede der 1.066.871 personer i Sverige, der var født i et ikke-vestligt land. Det svarer til 10,8 pct. af befolkningen. Til sammenligning boede der 388.178 personer i Norge og 341.650 personer i Danmark, der var født i et ikke-vestligt land. Det svarer til at henholdsvis 7,4 pct. af befolkningen i Norge og 6,0 pct. af befolkningen i Danmark er født i et ikke-vestligt land.

Der bor 96.066 personer i Norge, der er født i Polen. Det er næsten dobbelt så mange som i Danmark og gruppen udgør næsten 2 pct. af befolkningen i Norge. Den største gruppe af ikke-vestlige udlandsfødte i Sverige består af personer, der er født i Irak. Samlet set bor der 131.888 personer i Sverige, der er født i Irak. Det svarer til 1,3 pct. af befolkningen. I Danmark kommer den største gruppe ikke-vestlige udlandsfødte fra Tyrkiet.

Beskæftigelsen blandt 20-64-årige mandlige ikke-vestlige udlandsfødte er lavest i Danmark, hvor beskæftigelsesfrekvensen lå på 55 pct. i 2014. Til sammenligning lå beskæftigelsesfrekvensen på 59 pct. i Sverige, mens den var 64 pct. i Norge. Den største forskel i graden af beskæftigelse mellem indlandsfødte og ikke-vestlige udlandsfødte findes dog i Sverige, hvor forskellen er 24 procentpoint. I Danmark var forskellen 23 procentpoint, mens den lå 19 procentpoint i Norge.

Forskellen i graden af beskæftigelse kan udtrykkes som underbeskæftigelse målt i antal personer. Målt på antal personer svarer forskellen i beskæftigelse til, at den samlede beskæftigelse i Danmark og Norge vil blive øget med ca. 90.000 personer, hvis udlandsfødte opnår samme grad af beskæftigelse som den indlandsfødte befolkning. I Sverige vil beskæftigelsen blive øget med ca. 300.000 personer. Det svarer til, at den samlede beskæftigelse vil stige med næsten 3 procentpoint i Danmark og Norge og med lidt over 5 procentpoint i Sverige.

Når beskæftigelsen opdeles på fødeland ses det, at udlandsfødte der kommer fra traditionelle flygtningelande generelt har en lav beskæftigelse i både Danmark, Norge og Sverige. Omvendt er der en højere beskæftigelse blandt udlandsfødte fra arbejdsimmigrantlande som Polen og Tyrkiet. I et komparativt perspektiv er disse forhold vigtige, idet de vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte grupper på tværs af landene ikke er ens med hensyn til størrelse og alderssammensætning.

6.1 Komparativ undersøgelse

Komparativt kapitel

I dette kapitel belyses befolkningssammensætningen og tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt udlandsfødte på tværs af Danmark, Norge og Sverige. I et komparativt perspektiv med fokus på integration er de skandinaviske lande unikke, idet landene besidder en række fællestræk med hensyn til politisk struktur, adgang til velfærd og regulering af arbejdsmarkedet. Landenes strukturelle indretning er naturligvis ikke identisk, men grundlæggende fællestræk giver et godt udgangspunkt for at vurdere effekten af forskellige indvandrings- og integrationspolitikker. Dermed kan komparative analyser bidrage til at nuancere og identificere styrker og svagheder ved de tre landes organisering og administration.

Kapitlet er opdelt i to overordnede afsnit. I første afsnit rettes fokus mod generel befolkningsstatistik, hvor de historiske immigrationstendenser og den generelle befolkningssammensætning i de tre lande belyses. I andet afsnit rettes fokus mod arbejdsmarkedet, hvor tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt indlandsfødte og udlandsfødte i Danmark, Norge og Sverige belyses.

Udlandsfødte og indlandsfødte

Til forskel fra publikationens øvrige kapitler anvender dette kapitel ikke Danmarks Statistiks traditionelle herkomstdefinition, der dækker over personer af Dansk oprindelse, indvandrere og efterkommere. Det skyldes, at herkomstdefinitionen ikke er sammenlignelig på tværs af Danmark, Norge og Sverige. I stedet anvendes definitionerne indlandsfødte og udlandsfødte.

En indlandsfødt er en person i henholdsvis Danmark, Norge eller Sverige, der bor i det samme land som vedkomne er født. Definitionen indlandsfødt indeholder derfor både personer som efter Danmarks Statistiks traditionelle herkomstdefinition kan klassificeres som personer af dansk oprindelse og efterkommere. Det skyldes, at det ikke har været muligt at harmonisere en definition på tværs af landene, der kan erstatte efterkommerdefinitionen. Efterkommere behandles derfor ikke særskilt i dette kapitel.

En udlandsfødt er en person, som bor i henholdsvis Danmark, Norge eller Sverige, men som er født i et andet land. I modsætning til Danmarks Statistiks traditionelle definition af indvandrere tager definitionen udlandsfødt kun udgangspunkt i den enkeltes persons fødeland – dvs. om den enkelte person er født i udlandet eller ej. Definitionen inkluderer dermed flere personer end den traditionelle herkomstdefinition af indvandrere, der udover fødeland også inddrager oplysninger om forældrenes statsborgerskab og deres fødeland. Eksempelvis var der efter Danmarks Statistik traditionelle indvandrerdefinition 540.503 personer i Danmark pr. 1. januar 2016, der blev klassificeret under definitionen indvandrere. Til sammenligning var der 609.906 personer pr. 1. januar 2016, der blev klassificeret under definitionen udlandsfødte. Det svarer til, at indvandrere udgør 89 pct. af alle udlandsfødte i Danmark pr. 1. januar 2016.

Skandinavien

Begrebet Skandinavien dækker over landene Danmark, Norge og Sverige.

Datakilder

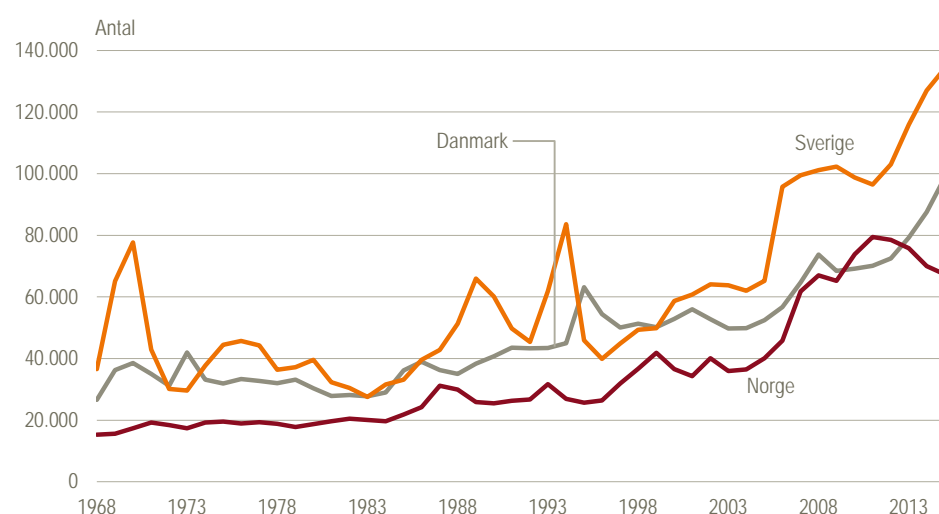
Kapitlet er udarbejdet på baggrund af registerdata fra Danmark, Norge og Sverige. Statistik baseret på registerdata om befolkningens sammensætning i Norge kan findes i Statistikbanken på Statistisk Sentralbyrås hjemmeside www.ssb.no. Data om befolkningssammensætningen i Sverige kan findes i Statistikdatabasen på Statistiska Centralbyråns hjemmeside www.scb.se. Til afsnittet om tilknytning til arbejdsmarkedet har Statistisk Sentralbyrå i Norge og Statistiska Centralbyrån i Sverige stillet specifikke arbejdsmarkedsdata til rådighed for Danmarks Statistik.

6.2 Indvandringens mønstret til de skandinaviske lande

Pasunion for nordiske statsborgere

Indvandring til de skandinaviske lande er et relativt nyt fænomen, der for alvor tog fart i årtierne efter 2. verdenskrig. Udviklingen kan for det første tilskrives den gradvise åbning af grænserne, der blev indledt med den nordiske pasunion, som blev etableret i 1950'erne. Pasunionen gav de nordiske statsborgere mulighed for bo og arbejde i et andet skandinavisk land.

Figur 6.1 Årlige antal indvandring til Danmark, Norge og Sverige. 1968-2015

Anm.: Figuren viser det antal personer, der årligt er flyttet fra udlandet til henholdsvis Danmark, Norge og Sverige. Det årlige antal indvandring inkluderer både udlandsfødte personer samt indlandsfødte personer, der efter et udlandsophold flytter tilbage til deres fødeland

Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft og familiesammenføring

Efterkrigstidens højkonjunktur medførte en stigende efterspørgsel efter arbejdskraft, hvilket betød at de skandinaviske lande begyndte at rekruttere arbejdskraft uden for Norden. I kraft af den økonomiske tilbagegang i 1970'erne indførte alle landene dog indvandringsstop. I 1972 var grænserne i praksis lukket for arbejdsmarkedsimmigranter i Sverige, og i 1973 blev der indført indvandringsstop i Danmark og tilsvarende i Norge i 1975. På trods af indvandringsstoppet fortsatte indvandringen i de kommende årtier, idet mange af de gæstearbejdere, der allerede var i landet, søgte om familiesammenføring.

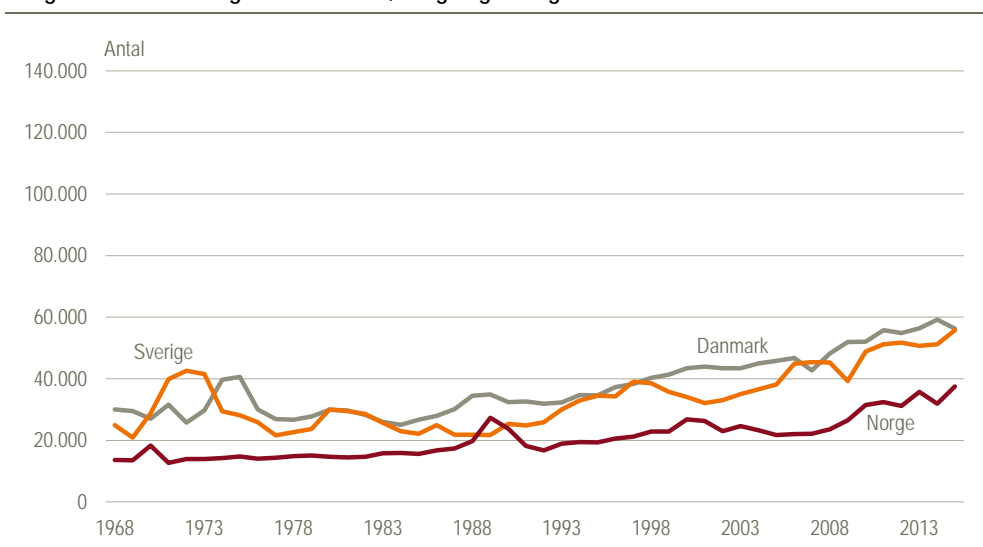
Stigning i antallet af flygtninge

Siden 1970'erne har flygtninge udgjort en stigende andel af indvandringen, og tendensen blev yderligere forstærket op gennem 1980'erne, hvor der blandt andet ankom mange flygtninge fra Irak, Iran og Somalia. I Danmarks tilfælde kan væksten i antallet af flygtninge aflæses direkte i figur 6.1, hvor antallet af indvandring begynder at stige fra 1983. Stigningen skyldes hovedsageligt en tredobling af indvandring af ikke-vestlige statsborgere, der steg fra 3.800 årlige indvandring i 1983 til 12.600 i 1986. Stigningen falder sammen med den ændrede udlændingelov fra 1983, der gav asylansøgere en markant forbedret retsstilling. Loven medførte blandt andet, at asylansøgere blev sikret muligheden for "spontan" indrejse, hvilket vil sige, at der ikke var krav om pas eller visum i forbindelse med asylansøgning i Danmark. Desuden blev familiesammenføring også et retskrav for personer, der var blevet tilkendt asyl. Af figur 6.1 ses det også, at antallet af indvandring stiger kraftigt i midten af 1990'erne. Denne stigning kan tilskrives krigen i det tidligere Jugoslavien, der medførte store flygtningestrømme i Europa.

EU's øst-udvidelse

Som det fremgår af figur 6.1, sker der en stigning i antallet af indvandring i alle landene i midten af 00'erne. Denne stigning skyldes EU's øst-udvidelse i 2004, hvor lande som Polen, Tjekkiet og de baltiske lande blev optaget i EU. Udvidelsen har siden medført en stor immigration fra de østeuropæiske lande som følge af EU's princip om arbejdskraftens frie bevægelighed. Udvidelsen har blandt andet betydet, at indvandrere fra Polen udgør en af de største grupper af udlandsfødte i såvel Danmark, Norge og Sverige.

Figur 6.2 Årlige antal udvandring fra Danmark, Norge og Sverige. 1968-2015

Anm.: Figuren viser det antal personer, der årligt er flyttet til udlandet fra henholdsvis Danmark, Norge og Sverige. Det årlige antal udvandring indeholder både indlandsfødte personer samt udlandsfødte personer, der flytter ud af landet igen.

Historisk høj indvandring og lav udvandring

Som det fremgår af figur 6.1 har indvandringen de seneste år nået et historisk højt niveau. I 2015 tegnede Sverige sig for det højeste antal indvandring, med mere end 130.000, mens der indvandrede ca. 100.000 til Danmark og ca. 67.000 til Norge. Den høje indvandring kan tilskrives, at arbejdsimmigrationen i disse år er historisk høj samt borgerkrigen i Syrien der har medført, at der er kommet mange flygtninge til Europa. Samtidig ses det af figur 6.2, at antallet af udvandring har

ligget markant under antallet af indvandringer siden 1968. Det betyder, at de skandinaviske lande generelt har oplevet en positiv nettoindvandring siden 1968, idet der er langt flere, der er indvandret, end der er udvandret.

6.3 Befolkningssammensætningen i Skandinavien

Danmarks befolkning består 1. januar 2016 af 5.707.251 personer, hvoraf 609.906 er født i udlandet. Til sammenligning har Norge en befolkning på 5.213.985, hvoraf 772.478 personer er udlandsfødte. Med en befolkning på 9.851.017 personer er Sverige det største af de tre lande. Heraf er 1.675.264 personer født i udlandet.

Tabel 6.1 Befolkningen i Danmark, Norge og Sverige – efter fødeland

	1. januar 2015	1. januar 2016
Danmark		
I alt	5 659 715	5 707 251
Udlandsfødte	569 305	609 906
- Vestlige lande	251 915	268 256
- Ikke-vestlige lande	317 390	341 650
Indlandsfødte	5 090 410	5 097 345
Norge		
I alt	5 165 802	5 213 985
Udlandsfødte	741 813	772 478
- Vestlige lande	372 333	384 300
- Ikke-vestlige lande	369 480	388 178
Indlandsfødte	4 423 989	4 441 507
Sverige		
I alt	9 747 355	9 851 017
Udlandsfødte	1 603 551	1 676 264
- Vestlige lande	598 386	609 393
- Ikke-vestlige lande	1 005 165	1 066 871
Indlandsfødte	8 143 804	8 174 753

Anm.: Statistiska Centralbyrå i Sverige opgør befolkningen pr. 31. december. I statistikdatabasen på Statistiska Centralbyrå hjemmeside www.scb.se refererer tabellens data derfor til 31. december 2014 og 31. december 2015.

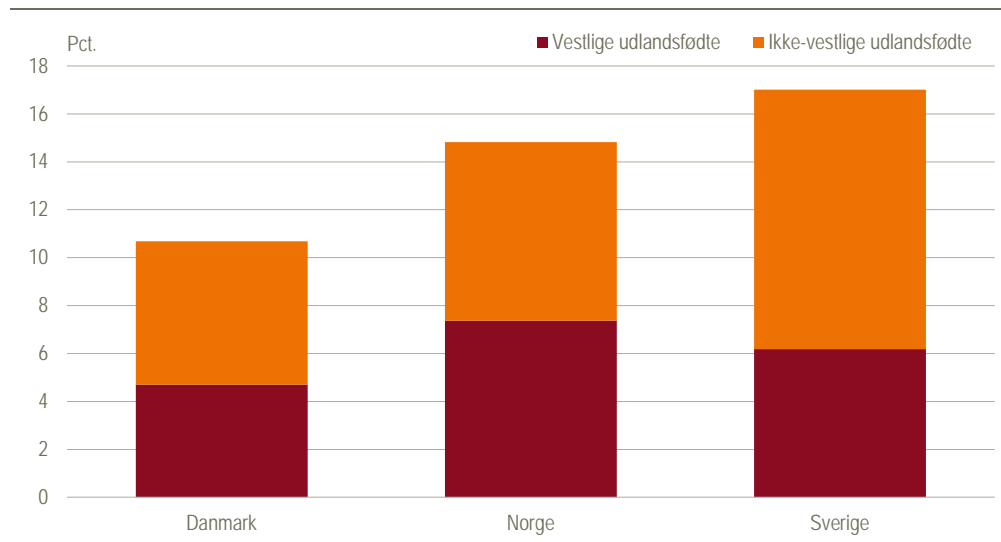
Sverige har den største andel der er født i udlandet

Pr. 1. januar 2016 var 17 pct. af befolkningen i Sverige født i udlandet, mens det gjaldt for 15 pct. i Norge og 11 pct. i Danmark. Sverige har dermed både den største gruppe af udlandsfødte målt i absolutte tal og målt som andel af befolkningen. Sveriges store andel af udlandsfødte skal blandt andet ses i sammenhæng med, at landet har en længere tradition for rekruttering af udenlandsk arbejdskraft, der blev påbegyndt allerede i slutningen af 1940'erne. Det var først i slutningen af 1960'erne, at Danmark og Norge begyndte at rekruttere arbejdskraft. Da kom mange udlandsfødte fra Jugoslavien, Tyrkiet, Marokko og Pakistan til som gæstarbejdere.

Sverige har haft en mere lempelig flygtningepolitik end Norge og Danmark

Opdelt på vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte er Sverige også det land, der har den største andel af befolkningen, der er født i et ikke-vestligt land. 1. januar 2016 var der 1.066.871 personer i Sverige, der var født i et ikke-vestligt land. Det svarer til 10,8 pct. af befolkningen. Sveriges store andel af ikke-vestlige udlandsfødte skal ses i sammenhæng med, at landet sammenlignet med Norge og Danmark gennem en årrække har haft en mere lempelig flygtningepolitik. I år 2016 var der 388.178 personer i Norge, der var født i et ikke-vestligt land, hvilket svarer til 7,4 pct. af befolkningen. Med 341.650 personer der er født i et ikke-vestligt land, hvilket svarer til 6,0 pct. af befolkningen, har Danmark både i absolutte tal og som samlet andel af befolkningen, den laveste andel af udlandsfødte, der er født i et ikke-vestligt land.

Figur 6.3 Andel af befolkningen, der er født i udlandet i Danmark, Norge og Sverige. 2016

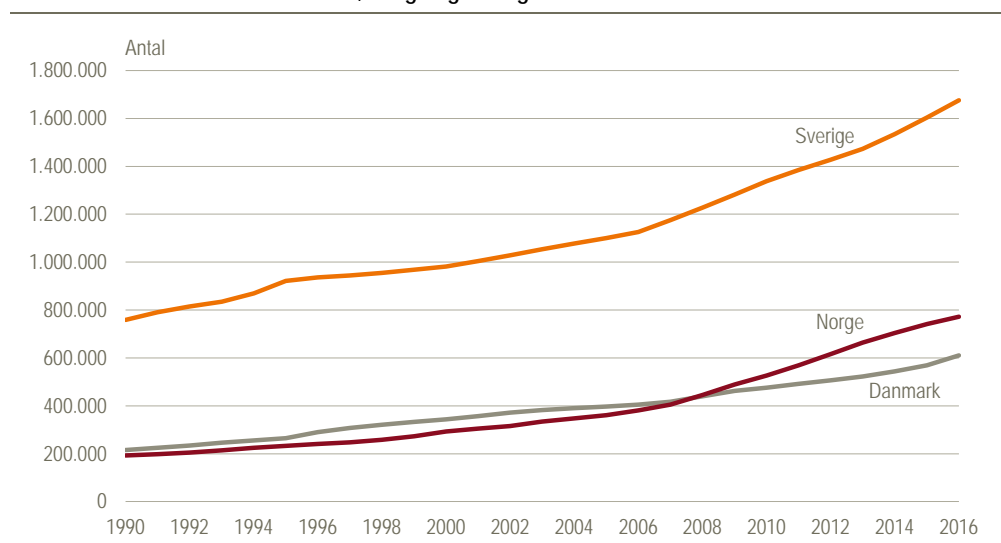
Norge har den største andel, der er født i et vestligt land

Med 4,7 pct. af befolkningen er Danmark også det land, som har den laveste andel udlandsfødte, der er født i et vestligt land. Sverige ligger i midten med 6,2 pct., mens Norge har den højeste andel på 7,4 pct. Norges store andel af vestlige udlandsfødte er af meget ny karakter og skal ses i lyset af en positiv økonomisk udvikling i Norge, der har medført en stor indvandring af arbejdsimmigranter. Den tendens illustreres i figur 6.2, der viser, hvordan antallet af udlandsfødte bosat i Skandinavien, har forandret sig siden 1990.

Antallet af udlandsfødte er steget markant siden 1990

Af figur 6.4 fremgår det, at den positive nettoindvandring de seneste mange årtier har medført, at antallet af udlandsfødte, der er bosat i Skandinavien, er steget markant i alle landene. I absolutte tal er andelen af udlandsfødte, der er bosat i Sverige, steget med mere 900.000 personer siden 1990. I samme periode er andelen af udlandsfødte, der er bosat i Norge, vokset med ca. 580.000 personer og med ca. 400.000 personer i Danmark. Forholdsmæssigt har Norge, med en vækst på mere end 300 pct. siden 1990, oplevet den største stigning i antallet af bosatte udlandsfødte.

Figur 6.4 Antallet af udlandsfødte i Danmark, Norge og Sverige

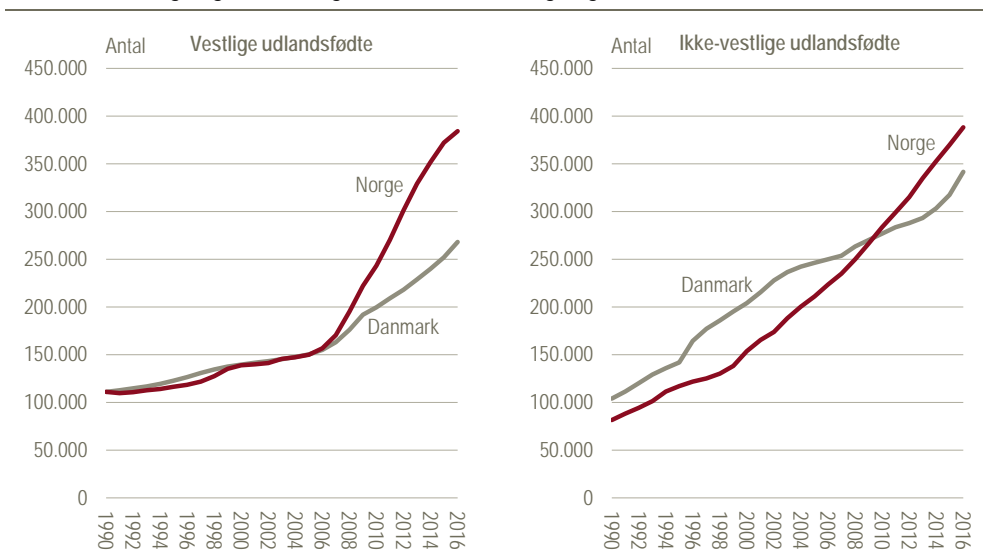

Siden 2008 har der været flere udlandsfødte i Norge end i Danmark

Som det fremgår af figur 6.4, var der i 1990 ca. 190.000 udlandsfødte i Norge, hvilket er lidt færre end i Danmark. Den status bliver udbygget marginalt op gennem 1990'erne, hvor der kommer flere udlandsfødte til Danmark. Men i midten af 00'erne begynder antallet af udlandsfødte at stige mere i Norge end i Danmark. I

2008 overstiger antallet af udlandsfødte, der er bosat i Norge, antallet i Danmark. Tendensen fortsætter frem til i dag, og i 2016 er der bosat ca. 160.000 flere udlandsfødte i Norge end i Danmark.

Figur 6.5 Antallet af vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte i Norge og Danmark

Markant flere vestlige udlandsfødte indvandrer til Norge

Tendensen skyldes især, at Norge har oplevet en markant højere indvandring af vestlige udlandsfødte siden midten af 00'erne. Processen tager især fart omkring 2007, hvor antallet begynder at stige voldsomt. Antallet af vestlige udlandsfødte begynder også at stige i Danmark – men ikke i samme grad. Alene siden 2007 har der bosat sig 100.000 flere vestlige udlandsfødte personer i Norge sammenlignet med Danmark. Årsagen til den kraftige stigning i indvandringen til både Danmark og Norge skyldes de østeuropæiske landes adgang til EU's indre marked og arbejdskraftens fri bevægelighed. Årsagen til, at indvandringen af vestlige udlandsfødte til Norge har været større end i Danmark, kan blandt andet tilskrives en gunstig økonomisk udvikling i landet, der har tiltrukket mange arbejdsimmigranter.

Også flere ikke-vestlige udlandsfødte i Norge end i Danmark

Siden 2010 har antallet af ikke-vestlige udlandsfødte, der er bosat i Norge også oversteget niveauet i Danmark. Fra 2000 til 2016 er antallet af ikke-vestlige udlandsfødte, der er bosat i Norge steget fra ca. 154.000 til ca. 388.000 personer, mens det tilsvarende antal i Danmark kun er steget fra ca. 204.000 til ca. 342.000 personer. Antallet af ikke-vestlige udlandsfødte er dermed også steget med ca. 100.000 flere personer i Norge end i Danmark siden år 2000.

6.4 Udlandsfødte efter fødeland

Udlandsfødte i Danmark, Norge og Sverige er meget forskelligt sammensatte grupper

Vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte kommer fra mange forskellige lande, og derfor er der også tale om meget sammensatte grupper, der ikke er ens, når der sammenlignes på tværs af Danmark, Norge og Sverige. Hvordan de vestlige og ikke-vestlige indvandrergrupper er sammensat fremgår tydeligt, når udlandsfødte opdeles efter fødeland.

2 pct. af befolkningen i Norge er født i Polen

Tabel 6.2 viser de syv lande, hvorfra der kommer flest vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte. Som det ses, har Norge en meget stor gruppe af personer, der er født i Polen. Gruppen af polakker udgør næsten 2 pct. af befolkningen. Gruppen er næsten dobbelt så stor som den næststørste gruppe af udlandsfødte i Norge, der udgøres af svenskere. Den store gruppe af polakker, der er bosat i Norge, kan tilskrives den store arbejdsmarkedsindvandring, som Norge har oplevet siden midten af 00'erne. I forhold til Sverige og Danmark skiller den udlandsfødte befolkning i

Norge sig ligeledes ud ved, at den største gruppe af ikke-vestlige udlandsfødte er født i Somalia.

Tabel 6.2 Antal udlandsfødte efter fødeland. 2016

Danmark		Norge		Sverige	
Fødeland	Antal	Fødeland	Antal	Fødeland	Antal
I alt	609 906	I alt	772 478	I alt	1 676 264
Vestlige lande	268 256	Vestlige lande	384 300	Vestlige lande	609 393
Heraf:		Heraf:		Heraf:	
Polen	37 414	Polen	96 066	Finland	156 045
Tyskland	35 126	Sverige	49 122	Polen	85 517
Sverige	22 443	Litauen	37 422	Tyskland	49 586
Rumænien	22 037	Tyskland	28 239	Norge	42 074
Norge	19 865	Danmark	25 055	Danmark	41 870
Storbritannien	18 662	Storbritannien	19 476	Rumænien	26 358
USA	13 015	USA	17 578	Storbritannien	25 266
Ikke-vestlige lande	341 650	Ikke-vestlige lande	388 178	Ikke-vestlige lande	1 066 871
Heraf:		Heraf:		Heraf:	
Tyrkiet	32 300	Somalia	28 321	Irak	131 888
Syrien	24 117	Irak	22 186	Syrien	98 216
Irak	21 096	Filippinerne	21 378	Iran	69 067
Bosnien-Hercegovina	17 214	Pakistan	19 722	Jugoslavien	67 190
Iran	15 416	Thailand	18 940	Somalia	60 623
Pakistan	13 547	Eritrea	17 718	Bosnien-Hercegovina	57 705
Thailand	12 822	Rusland	17 490	Tyrkiet	46 373

Anm.: Tabellen viser de syv lande, hvorfra der kommer flest vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte.

Sverige har modtaget mange flygtninge

Sammensætningen af Sveriges udlandsfødte befolkning skal ses i lyset af den lempelige flygtningepolitik, som landet har ført gennem en lang årrække. Gruppen af udlandsfødte fra ikke-vestlige lande domineres da også af personer, der er født i Irak, Syrien, Iran, Somalia og Bosnien-Hercegovina, der alle kan betegnes som traditionelle flygtningelande. Samlet set udgør udlandsfødte fra disse seks lande 4,2 pct. af befolkningen.

Personer der er født i Irak udgør 1,3 pct. af befolkningen i Sverige

Den største gruppe ikke-vestlige udlandsfødte i Sverige er personer, der er født i Irak. Samlet set er der 131.888 personer i Sverige, der er født i Irak. Det svarer til 1,3 pct. af befolkningen. Det er markant mere end i Norge og Danmark, hvor den tilsvarende andel af irakiske udlandsfødte kun udgør 0,4 pct. Desuden er det værd at bemærke, at Sverige også har en stor befolkningsgruppe på 156.045 personer, der er født i Finland. Det svarer til 1,6 pct. af befolkningen i Sverige.

Polakker udgør den største gruppe i Danmark

Som det er tilfældet med Norge udgør personer, der er født i Polen også den største gruppe af udlandsfødte personer i Danmark. I 2016 boede der 37.414 personer i Danmark, som er født i Polen. Gruppen er dog stadig mindre end halvdelen af gruppen af polske udlandsfødte, der er bosat i Norge.

I forhold til befolkningens størrelse har Danmark den største andel af personer, der er født i Tyrkiet

I Danmark kommer den største gruppe ikke-vestlige udlandsfødte fra Tyrkiet. Tyrkiet er ikke et traditionelt flygtningeland. De fleste tyrkere er også kommet til Danmark som enten arbejdsmarkedsimmigranter eller som familiesammenførte. Set i forhold til befolkningen som helhed udgør den tyrkiske gruppe en større andel af befolkningen i Danmark end i Norge og Sverige.

Syrere udgør den andenstørste gruppe af ikke-vestlige udlandsfødte i både Danmark og Sverige

I både Danmark og Sverige udgør personer, der er født i Syrien den andenstørste gruppe af ikke-vestlige udlandsfødte. I Danmark består gruppen af 24.117 personer, mens der er 98.216 personer fra Syrien, som er bosat i Sverige. Gruppen af syrere er steget markant i både Danmark og Sverige i de senere år, hvilket skal ses sammenhæng med borgerkrigen i Syrien.

6.5 Udlandsfødtes tilknytning til arbejdsmarkedet

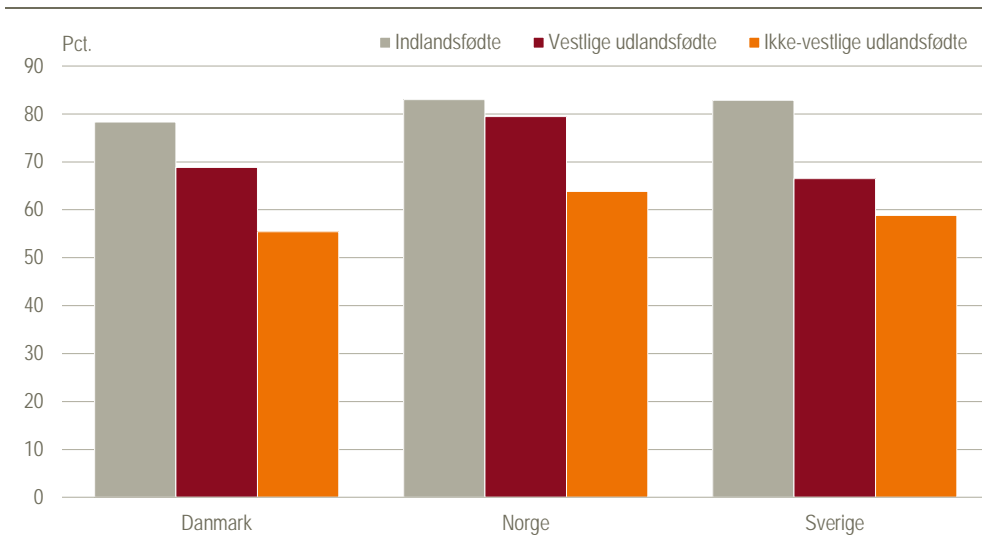
Tilknytning til arbejdsmarkedet

Der findes forskellige statistikker, der kan beskrive tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt indlands- og udlandsfødte. I de følgende tre afsnit beskrives tilknytningen til arbejdsmarkedet på baggrund af den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik, som opgøres i både Sverige, Norge og Danmark. Den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik er en årlig individbaseret opgørelse, som opgør befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet. I Danmark er statistikken senest opgjort i november 2014. I afsnittet fokuseres der indledningsvis på beskæftigelsesfrekvensen blandt indlands- og udlandsfødte. Herefter skildres beskæftigelsen med udgangspunkt i aldersstandardiserede beskæftigelsesindeks og underbeskæftigelsen målt i antal personer undersøges. Afslutningsvis rettes fokus mod beskæftigelsen blandt udlandsfødte fordelt efter fødeland.

Højest beskæftigelse blandt indlandsfødte

Når beskæftigelsen opdeles efter indlandsfødte samt vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte fremgår det, at beskæftigelsen i 2014 var højest blandt de indlandsfødte i alle landene. Det er illustreret i figur 6.6, hvor det ses, at indlandsfødte mænd i Norge og Sverige har en beskæftigelsesfrekvens på 83 pct., mens den i Danmark ligger på 78 pct.

Figur 6.6 Beskæftigelsesfrekvens for 20-64-årige mænd, 2014

Ikke-vestlige udlandsfødte har lavest beskæftigelse

I alle landene har ikke-vestlige udlandsfødte den laveste tilknytning til arbejdsmarkedet. Blandt mænd findes den laveste tilknytning til arbejdsmarkedet blandt ikke-vestlige udlandsfødte i Danmark, hvor beskæftigelsen er 55 pct. I Sverige ligger beskæftigelsen lidt højere på 59 pct., mens den ligger på 64 pct. i Norge. Den største forskel i graden af beskæftigelse mellem indlandsfødte og ikke-vestlige udlandsfødte mænd findes altså i Sverige, hvor forskellen er 24 procentpoint. I Danmark er forskellen 23 procentpoint, mens den er 19 procentpoint i Norge.

Høj beskæftigelse blandt vestlige udlandsfødte i Norge

Af figur 6.6 fremgår det også, at beskæftigelsen blandt mandlige vestlige udlandsfødte ligger på 79 pct. i Norge. Det er meget højt sammenlignet med beskæftigelsen for vestlige udlandsfødte i Danmark og Sverige. I Danmark er beskæftigelsen blandt vestlige udlandsfødte 69 pct. – altså en forskel på 10 procentpoint sammenlignet med Norge. Forskellen er endnu højere i Sverige, hvor beskæftigelsen blandt vestlige udlandsfødte lå på 66 pct. i 2014 – en forskel på 13 procentpoint.

Samme mønster ses blandt kvinderne

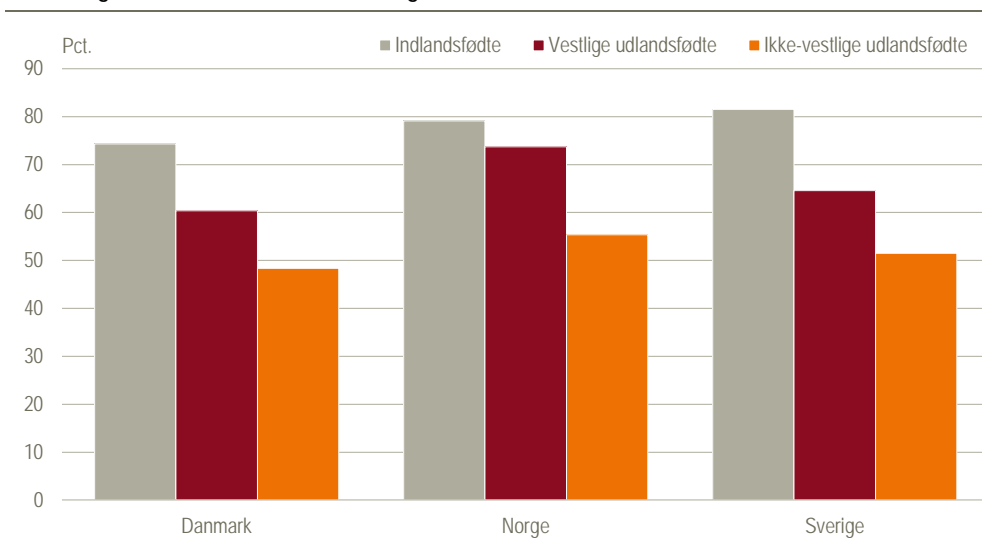
De samme tendenser ses blandt kvinderne, hvor den højeste beskæftigelse også findes blandt de indlandsfødte. Den højeste beskæftigelse findes i Sverige, hvor kvinderne har en beskæftigelse på 82 pct. Det er 8 procentpoint højere end i Dan-

mark, hvor beskæftigelsen er 74 pct. blandt de indlandsfødte. De indlandsfødte kvinder i Norge ligger i midten, med en beskæftigelsesfrekvens på 79 pct.

Knap halvdelen af de ikke-vestlige udlandsfødte kvinder er i beskæftigelse i alle landene

Beskæftigelsen er meget lav blandt kvindelige ikke-vestlige udlandsfødte i alle landene. Den laveste findes i Danmark, hvor beskæftigelsen er 48 pct., mens den i Sverige ligger på 52 pct. og på 55 pct. i Norge. Af samme grund er forskellen i graden af beskæftigelse mellem indlandsfødte og ikke-vestlige udlandsfødte derfor også markant større blandt kvinderne i alle landene. I Sverige er forskellen 30 procentpoint, mens forskellene ligger på 26 procentpoint i Danmark og 24 procentpoint i Norge.

Figur 6.7 Beskæftigelsesfrekvens blandt 20-64-årige kvinder. 2014

Beskæftigelsen er også meget høj blandt vestlige udlandsfødte kvinder i Norge

Som det var tilfældet med mændene, er beskæftigelsen også meget høj blandt de vestlige udlandsfødte kvinder i Norge, hvor beskæftigelsesfrekvensen ligger på 74 pct. i 2014. Beskæftigelsen ligger dermed på samme niveau som blandt indlandsfødte kvinder i Danmark og 14 procentpoint højere end beskæftigelsen blandt vestlige udlandsfødte kvinder, der er bosat i Danmark. Her er beskæftigelsesfrekvensen nemlig 60 pct. Den høje beskæftigelse blandt vestlige udlandsfødte i Norge skal ses i sammenhæng med den økonomiske udvikling i landet, der efter finanskrisen har været bedre i Norge end i Danmark. En god økonomisk udvikling øger efterspørgslen efter arbejdskraft og tiltrækker derfor også flere arbejdsmarkedsmigranter.

6.6 Beskæftigelsesindeks og underbeskæftigelse

Forskellig økonomisk udvikling i landene

Forskelle i den absolutte beskæftigelsesfrekvens er ikke nødvendigvis den bedste indikator, når beskæftigelsesforskelle mellem indlandsfødte og udlandsfødte skal sammenlignes på tværs af landene. Det skyldes for det første, at den økonomiske aktivitet i de enkelte lande ikke er ens samt at der anvendes forskellige finanspolitiske redskaber i landene. Eksempelvis har væksten efter finanskrisen været lavere i Danmark end i Norge og Sverige. Det er faktorer, der har betydning for beskæftigelsen for såvel indlands- og udlandsfødte i de enkelte lande. Eksempelvis var beskæftigelsesfrekvensen blandt hele den mandlige befolkningen mellem 20-64 år 81 pct. i Norge i 2014. Til sammenligning lå den samlede beskæftigelsesfrekvens kun på 78 pct. i Sverige og 76 pct. i Danmark.

Indeksregninger giver bedre sammenligningsgrundlag

Da økonomisk aktivitet og strukturelle faktorer har betydning for sammenligningsgrundlaget på tværs af landene, kan man derfor med fordel udregne et aldersstandardiseret beskæftigelsesindeks. Her sættes beskæftigelsen blandt de udlandsfødte grupper i relation til beskæftigelsen blandt den indlandsfødte befolkning. Herved

opnås et bedre sammenligningsgrundlag, idet det bliver muligt at sammenligne, om der er forskel på, hvor meget de udlandsfødte befolkningsgrupper er i beskæftigelse sammenlignet med den indlandsfødte befolkning. Et aldersstandardiseret beskæftigelsesindeks har naturligvis også den fordel, at det afhjælper de problemstillinger, der kan være med hensyn forskel i alderssammensætning mellem grupperne.

Indeks korrigerer ikke for erhvervs sammensætning og forskelle i integrations- og arbejdsmarkedspolitik

Det skal understreges, at et aldersstandardiseret beskæftigelsesindeks naturligvis ikke korrigerer for de forskelle, der måtte være i økonomiens sammensætning i de enkelte lande. Eksempelvis kan man forestille sig, at et arbejdsmarked hvor erhvervs sammensætningen i højere grad tilsigter ufaglært arbejde vil have en positiv indflydelse på beskæftigelsen blandt visse grupper af udlandsfødte, idet det kræver færre kvalifikationer at komme ind på arbejdsmarkedet. Desuden er arbejdsmarkeds- og integrationspolitikken heller ikke ens i landene, hvilket også har betydning for beskæftigelsen blandt udlandsfødte. Forskelle i landenes erhvervs sammensætning og arbejdsmarkedspolitik undersøges ikke i denne analyse.

De indlandsfødte befolkningsgrupper i Danmark, Norge og Sverige er standardbefolkning

I det følgende indeks er den indlandsfødte befolkning i henholdsvis Danmark, Norge og Sverige anvendt som standardbefolkning, og der er udregnet aldersstandardiserede beskæftigelsesindeks. Indekset viser, hvor meget de udlandsfødte grupper er i beskæftigelse i de enkelte lande sammenlignet med den indlandsfødte befolkning. En værdi under 100 pct. indikerer, at de enkelte grupper er mindre i beskæftigelse end den indlandsfødte befolkning. Hvor meget indekset ligger over eller under 100 pct. angiver, hvor meget mere eller mindre de udlandsfødte grupper er i beskæftigelse sammenlignet med den indlandsfødte gruppe.

Højest beskæftigelse blandt vestlige udlandsfødte i Norge

Med udgangspunkt i det aldersstandardiserede beskæftigelsesindeks findes den højeste beskæftigelse blandt udlandsfødte i Norge. Det er blandt de vestlige udlandsfødte mænd og kvinder, der har meget høje beskæftigelsesindeks på henholdsvis 93 og 91 pct. Det betyder, at deres beskæftigelse kun er 7 og 9 pct. mindre, end den ville have været, hvis de havde været haft samme beskæftigelsesfrekvenser som de indlandsfødte mænd og kvinder.

Sverige har den laveste beskæftigelse blandt de vestlige udlandsfødte

I Danmark ligger indekset på 88 pct. for vestlige udlandsfødte mænd og på 82 pct. for kvinderne. Sverige har med 78 pct. for både mænd og kvinder de laveste indeks for vestlige udlandsfødte. At beskæftigelsen blandt de vestlige udlandsfødte er lavere i Sverige end i Danmark illustrerer styrken ved det aldersstandardiserede beskæftigelsesindeks. Af figur 6.7 fremgik det eksempelvis, at beskæftigelsen blandt kvindelige vestlige udlandsfødte lå på 65 pct. i Sverige, mens den kun var 60 pct. i Danmark. Det mere nuancerede billede som beskæftigelsesindekset giver viser derimod, at beskæftigelsen relativt set er højere i Danmark, når der standardiseres efter alderssammensætning i forhold til den indlandsfødte befolkning.

Tabel 6.3 Beskæftigelsesindeks. 2014

	Danmark	Norge	Sverige
	———— indeks, indlandsfødte = 100 ————		
Mænd og kvinder i alt			
Vestlige udlandsfødte	85	93	78
Ikke-vestlige udlandsfødte	66	71	66
Mænd			
Vestlige udlandsfødte	88	93	78
Ikke-vestlige udlandsfødte	69	76	70
Kvinder			
Vestlige udlandsfødte	82	91	78
Ikke-vestlige udlandsfødte	63	68	62

Anm.: Indeks 100 er lig beskæftigelsen blandt indlandsfødte i henholdsvis Danmark, Norge og Sverige.

Ikke-vestlige udlandsfødte har også en højere beskæftigelse i Norge

Beskæftigelsen blandt ikke-vestlige udlandsfødte er også højest i Norge. De mandlige ikke-vestlige udlandsfødte har et indeks på 76 pct., hvilket er 6 procentpoint højere end i Sverige og 7 procentpoint højere end i Danmark. Samme tendens ses blandt kvinderne, hvor indekset ligger på 68 pct. i Norge. De ikke-vestlige kvinder har dog i alle landene en underbeskæftigelse på mere end 30 pct. sammenlignet med den indlandsfødte befolkning. Det er også tilfældet blandt de ikke-vestlige mænd i Danmark og Sverige.

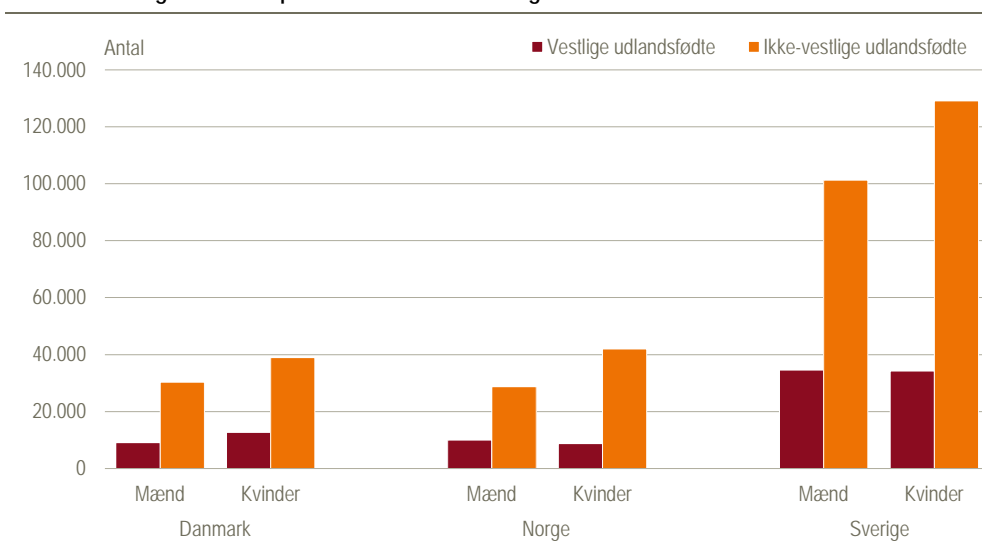
Underbeskæftigelse målt i antal personer

Forskellen i beskæftigelse kan også udtrykkes som underbeskæftigelse i antal personer. Det gøres ved at beregne, hvor mange personer der burde være i beskæftigelse, hvis det antages, at de udlandsfødte grupper har samme grad af beskæftigelse som de indlandsfødte. Underbeskæftigelsen i antal personer udtrykkes herefter i forskellen mellem den beregnede beskæftigelse og den faktiske beskæftigelse.

Den samlede underbeskæftigelse svarer til 90.000 personer i Danmark og Norge

I Danmark og Norge ligger underbeskæftigelsen i antal personer omkring 30.000 personer for ikke-vestlige mænd. Tilsvarende har kvindelige ikke-vestlige udlandsfødte en underbeskæftigelse på ca. 40.000 personer både i Norge og Danmark. I Sverige ligger antallet på ca. 130.000 personer for de ikke-vestlige kvinder og på ca. 100.000 for de ikke-vestlige mænd. Den større underbeskæftigelse i Sverige skal naturligvis ses i sammenhæng med, at Sverige målt på befolkningens størrelse er et meget større land end Danmark og Norge. Derfor vil antallet af underbeskæftigede personer også være større, idet gruppen af udlandsfødte personer, der bo i Sverige, er større. Samlet set vil beskæftigelsen blive øget med ca. 90.000 personer i Danmark og Norge og med ca. 300.000 personer i Sverige, hvis de vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte opnår samme grad af beskæftigelse som de indlandsfødte grupper i Danmark, Norge og Sverige.

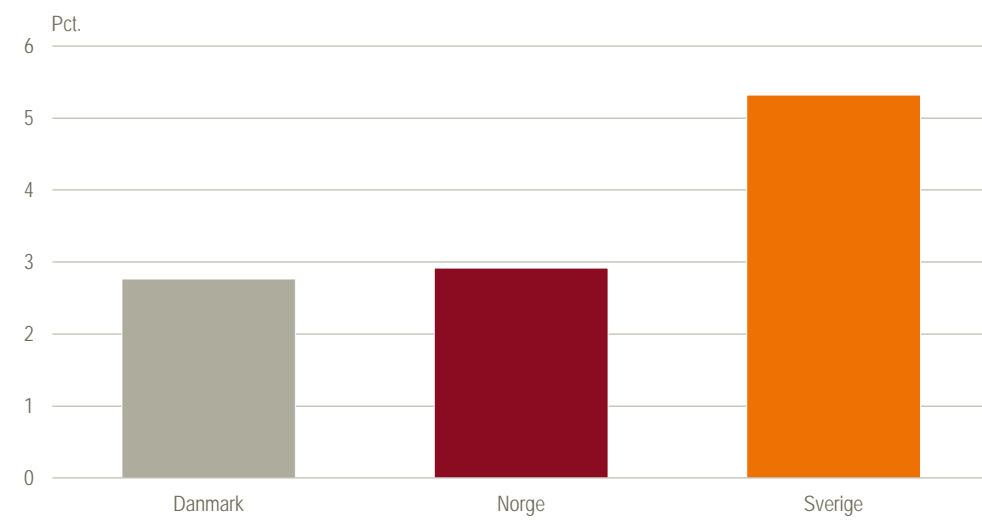
Figur 6.8 Underbeskæftigelse i antal personer blandt 20-64-årige. 2014

Anm.: Underbeskæftigelsen er udregnet efter i respektive indlandsfødte befolkningsgrupper i henholdsvis Danmark, Norge og Sverige.

En måde at sammenligne den absolutte underbeskæftigelse i antal personer på tværs af landene, kan gøres ved at udtrykke underbeskæftigelsen i antal personer som procent af den samlede beskæftigelse i de enkelte lande. Det gøres ved at beregne, hvor meget beskæftigelsen i de enkelte lande vil stige med, hvis det antages, at udlandsfødte personer opnår samme grad af beskæftigelse som de indlandsfødte grupper. Hvis det antages, at udlandsfødte opnår samme grad af beskæftigelse som indlandsfødte personer i alle landene, ville beskæftigelsen for de 20-64-årige stige med næsten 3 procentpoint i Danmark og Norge. I Sverige ville beskæftigelsen stige med lidt over 5 procentpoint.

Figur 6.9 Stigning i den samlede beskæftigelse blandt 20-64-årige i Danmark, Norge og Sverige. 2014

Anm.: Figuren viser den procentvise stigning i den samlede beskæftigelse blandt 20-64-årige, hvis de vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte opnåede samme tilknytning til arbejdsmarkedet, som indlandsfødte personer.

Beskæftigelse blandt udlandsfødte efter fødeland

Beskæftigelse opdelt på fødeland

Vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte er i virkeligheden meget sammensatte grupper, som dækker over, at udlandsfødte kommer fra mange forskellige lande og er indvandret af forskellige årsager. Eksempelvis er der stor forskel på, om en person er indvandret som arbejdsimmigrant eller er kommet til landet som flygtning, idet beskæftigelsen i reglen er lavere blandt flygtninge. Når beskæftigelsen opdeles på fødeland ses det da også, at udlandsfødte, der kommer fra traditionelle flygtningelande som Irak og Somalia, generelt har en lav beskæftigelse i både Danmark, Norge og Sverige. Omvendt er der en højere beskæftigelse blandt udlandsfødte fra arbejdsmarkedsimmigrantlande som Polen og Tyrkiet.

Grupperne er forskelligt sammensat

I et komparativt perspektiv er disse forhold vigtige at holde sig for øje, idet grupperne af vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte på tværs af landene ikke er ens. Eksempelvis blev det vist i afsnit 6.4, at irakere udgør en større andel af de udlandsfødte i Sverige, end det er tilfældet i Danmark og Norge. Omvendt har Danmark en større andel af tyrkere, der er kommet til landet som arbejdsimmigranter. Det påvirker derfor den samlede beskæftigelse blandt vestlige og ikke-vestlige udlandsfødte på tværs af landene, at beskæftigelsen blandt de forskellige fødelandsgrupper ikke er ens samt at grupperne er forskelligt sammensat.

Sammensætningseffekter

Disse forskelle synliggør, at det er vigtigt at sammenligne så ens grupper som muligt, når beskæftigelsen blandt udlandsfødte sammenlignes på tværs af lande. I den sammenhæng kan det også være relevant at tage højde for faktorer som eksempelvis opholdstid i landet og alderssammensætningen i de enkelte fødelandsgrupper. Disse sammensætningsudfordringer vil Danmarks Statistik imødegå i en særskilt analyse, der udgives i forlængelse af denne publikation. Analysen vil kunne findes på Danmarks Statistiks hjemmeside medio december under www.dst.dk/analyser.

Tabel 6.4 Beskæftigelsesfrekvens for 20-64-årige efter køn og fødeland. 2014

	Antal personer			Beskæftigelsesfrekvens		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	antal			pct.		
Danmark						
Polen	14 919	13 629	28 548	77	64	71
Thailand	1 358	8 518	9 876	65	68	68
Tyskland	11 414	11 457	22 871	68	61	64
Kina	3 432	5 202	8 634	63	56	59
Tyrkiet	14 772	13 648	28 420	63	41	53
Bosnien-Hercegovina	7 276	7 278	14 554	53	49	51
Iran	7 480	5 374	12 854	49	46	47
Afghanistan	5 314	4 253	9 567	53	32	44
Irak	9 819	7 935	17 754	43	29	37
Somalia	4 922	4 355	9 277	29	24	27
Syrien	4 858	2 612	7 470	17	10	14
Norge						
Tyskland	11 686	9 571	21 257	81	77	79
Polen	53 209	25 764	78 973	80	70	77
Bosnien-Hercegovina	5 709	5 745	11 454	72	71	71
Thailand	1 392	12 516	13 908	67	69	68
Kina	3 004	4 399	7 403	70	60	64
Iran	7 823	6 603	14 426	63	56	60
Tyrkiet	5 680	4 356	10 036	66	45	57
Afghanistan	5 852	3 827	9 679	69	36	56
Irak	10 377	7 755	18 132	54	39	47
Somalia	10 860	9 270	20 130	41	24	33
Syrien	2 440	1 258	3 698	30	24	28
Sverige						
Bosnien-Hercegovina	24 731	24 445	49 176	75	70	73
Polen	28 946	34 526	63 472	71	65	67
Tyskland	12 820	13 362	26 182	67	64	65
Iran	30 740	28 172	58 912	66	60	63
Tyrkiet	22 038	17 400	39 438	68	51	61
Thailand	4 467	25 690	30 157	59	59	59
Irak	56 486	47 530	104 016	54	39	47
Kina	9 158	12 384	21 542	51	44	47
Afghanistan	10 213	8 129	18 342	48	26	38
Somalia	17 670	18 279	35 949	40	24	32
Syrien	27 974	19 381	47 355	32	29	31

Anm.: Tabellen viser beskæftigelsen blandt udlandsfødte fra udvalgte fødelande. Sveriges tal for Tyskland tæller ikke personer, der er født i det tidligere DDR. Tallene for Tyskland afviger derfor fra de tal, der findes i Statistikdatabasen på Statistiska Centralbyråns hjemmeside www.scb.se